dat eis ptãtem ſuper ſe ſicut ego hodie feci
G ⁊ poſt pauca diſparuit. ¶ Quinto vt
vehementer eſuriat iuſticiam tam in ſe q̃ȝ ĩ
alijs. ⁊ vt vehement̄ deſideret ſalutē ꝓpriã
⁊ aliorũ. Unde Matth. v. Beati q̄ eſuri-
unt ⁊ ſitiũt iuſticiã. Et ad h̄ debet labora-
re. vt ſalutē ꝓpriam ſui ⁊ alioꝝ ꝓcuret. naȝ
maius ſacrificiũ eſt deo ꝙ ꝓpriam animã
cũ bonis opib⁹ ad ipſũ ꝑducas. q̃ȝ ſi aureũ
mõtē offerres. ⁊ cētũ monaſteria. ⁊ centuȝ
hoſpitalia ędificares. ⁊ tuam aĩam diabo-
lo traderes. Similit̄ ſi aĩam ꝓximi ad deũ
reduceres. ei maximũ ſacrificiuȝ ĩmolares
Vñ Greg⁹. in omel. xij. ſup Ezech. Nul-
lum oĩpotenti deo tale ſacrificiũ. quale eſt
H zelus vel ſalus animarũ. ¶ Unde exem-
plum de bono viro qui reduxit deſperatũ
hominē ad deũ. Nam legit̄ ꝙ quidã pec-
cator enormis intantũ etiã exceſſit in om-
ni flagitio ꝙ ſimilis ſibi vix audiebat̄ vn-
de moriens deſperabat. Cui vir dei here-
mita quidã conſuluit vt confiteret̄. Cui il-
le deſperat⁹ cũ Cayn dicēdo ait: Maior
eſt iniq̄tas mea q̃ȝ vt veniam merear. Cui
heremita: Fili mi q̄s abyſſũ exhauriet miē
⁊ bonitatꝭ dei. nunq̄d virtus contritiõis et
deuotę confeſſiõis oĩa vincit peccata. Cui
peccator. magna ſunt quę aſſeris. Cui he-
remita. meipſum neſcio an ſim in peccatis
tuis. ⁊ vt ſecure poſſis agē pęnitentiã. opor-
tet etiã ea oĩa te mihi publicare. Quo fa-
cto ſubdit heremita. nunquid doles fili ꝙ
deũ offendiſti. ⁊ hęc oĩa tuã confeſſionem
ſacramētalē aſſeris. cui ipſo annuēte. ſuſ-
cepit abſolutionē ⁊ deuote expirauit. Tã-
dem ille viro dei apparuit aſſerēs ſe in ſta-
tu ſalutis eſſe. heremitę ꝟo duplicia p̄mia
a deo repoſita. ꝓpt̄ charitatē ſuaȝ ⁊ infor-
mationē qua eũ reduxit d̄ deſperatiõe ad
viam ſalutis.

Sermo de eodem

Criticũ congregate in hor-
reũ meũ Glo. i. bonos poſt hanc
vitã in ęterna gaudia. Vñ h̄ eſt
dicendũ de nouē gaudijs cęli. Iſtum ſer-
monem quęre infra ſermone. lxxxij. K. et
eius exemplum.

¶ Dñica. v. Sermo. xxxi de humilitate.

Diſcite a me
q2 mitis ſum ⁊c. Matth. xi.
Chriſto. Nullum violentũ per-
petuũ. qui ergo in cęlis alte vult remune-
rari. non debet nec poteſt cũ violentia ꝓce-
dere ſed cũ virtute. ſed inter omēs ꝟtutes
humilitas maxime exaltat. ⁊ alte remunera-
ri facit. Ideo chriſt⁹ in verbis p̄miſſis am-
monet nos ad imitandũ ſuã hũilitatē di-
cens: Diſcite a me. Unde in p̄ñti ſermõe
tria ſunt dicēda. Primo de hũilitate. et
quattuor generib⁹ hoĩum ſe hũiliantium.
Secũdo de nouem gradib⁹ hũilitatꝭ. Ter-
tio exemplũ. ¶ Quantũ ad p̄mũ ſcien- I
dum. ꝙ ſicut ſuꝑbia oĩb⁹ tꝑib⁹ eſt timēda
⁊ vitanda. ſic hũilitas ē neceſſaria. Greg⁹
Quicquid agit̄ perditur ſi ꝑ hũilitatē nõ
cuſtoditur. q2 ipſa eſt clauſoriũ ⁊ reſerua-
toriũ oĩum ꝟtutum ⁊ meritoꝝ. Idē. Qui
ceteras ꝟtutes ſine hũilitate congregat.
quaſi puluerē in ventũ portat. Aug⁹. Hu-
militas eſt regina virtutũ. mors vitioꝝ. ſpe-
culum virginũ. hoſpitiũ ſanctę trinitatis.
Item ſciendũ ꝙ ſunt quattuor genera ho-
minũ qui exaltant̄. Quidam enĩ hic ⁊ ĩ fu-
turo exaltant̄. Ps. Exaltaui electum de
plebe mea. Verbi grã. Sic Dauid Moy-
ſes Abraaȝ. ſanctus Henricus imꝑator.
ſanctus Oſualdus imꝑator. Ludouicus
rex francoꝝ. ſimilit̄ ſanct⁹ Gregori⁹ papa
ſanctus Auguſtin⁹. ſanct⁹ Ambroſi⁹. ſan-
ctus Hieronym⁹. ⁊ ſic de alijs. Iſti hic in
p̄ſenti ⁊ in futuro exaltati ſũt. Sic adhuc
boni prelati quos deus vocat q̄ ſubditos
ſuos bene regunt. ſicut hic ĩ p̄ſenti ſuꝑ ali-
os hoĩes exaltati ſunt. ſic ⁊ in futuro exal-
tabuntur. Unde Greg⁹. in omel. Illi de-
um p̄ ceteris videre ſublime merent̄. q̄ fide-
libus gregibus p̄eſſe ſollicite ſciũt. Vñ eti-
am apl's. Qui bñ p̄ſunt p̄ſbyteri duplici
honore digni habent̄. Vñ etiam in decre.
Prelati deo ſeruiũt bñ viuendo. ⁊ ſubdi-
tos bñ regendo. xxiij. q. iiij. Si eccl'ia. Itē
quidam hic ⁊ in futuro humiliant̄. vt ma-
li pauꝑes qui ſunt elatę mentꝭ. Vñ Bern.

Ve paupibus ſupbis: ve portantibꝫ cru-
cem dñi ⁊ nõ ſequẽtibꝫ eũ. Nam ẽ vulga-
re dictũ: Paupis ⁊ ſupbi eſt duplex dã-
nũ. Et rei veritas ẽ. Nã paupes ſupbi ſũt
hic deſpecti ⁊ humiliati ⁊ in futuro adhuc
amplius hũiliabũt᷑. ⁊ magꝭ deſpecti erũt. ⁊
ſic habebũt duplicẽ infernũ. ſ. hic ⁊ in futu
ro. Vñ Hiere. Duplici cõtritiõe contere
eos. Item quidã hic in pñti ſe exaltãt ſi-
cut diuites. q̃ in ſupbia ſe extollũt. ⁊ in di-
uitijs ⁊ in potentia ſua gloriant᷑. ⁊ in pulcri
tudine corpis quã ab eis oſtẽdunt in veſti-
bus pcioſis. in peplis. in cingulis. in capu-
tijs. gloriam hũanã querũt. ⁊ tales diffor-
miores erunt. qui hic ſe vltra alios hoĩes
ſuperbe ornauerũt. vt patet in lucifero qui
pulcerrim⁹ fuit. ⁊ ꝓpter ſuaꝫ ſupbiã diffor
mioꝛ fact⁹ eſt ceteris demonibꝫ. Vñ dicit
dñs p ꝓphetam: Gloriã eoꝝ in ignomini
K am cõmutabo. ¶ Item quidã hic ſe lau
dabilit᷑ humiliant. vt in futuro exaltentur
vt boni paupes. ⁊ etiã alij hoĩes diuites. q̃
hic chriſti hũilitatẽ imitant᷑. ⁊ tales in futu
ro exaltabunt᷑. Vñ Job. xxij. Qui hũilia
tus fuerit erit in gloria. ⁊ talis hũiliatio eſt
neceſſaria ad ſalutem. Vñ Berñ. Lau-
dabilis ꝟginitas. ſed hũilitas ẽ magꝭ ne-
ceſſaria. poteſt enĩ quis ſine ꝟginitate ſal-
uari. ſine hũilitate nequaꝗ̃. vnde ipſa hu-
militas ſaluat ⁊ exaltat. ⁊ ad celũ pducit.
Vñ Berñ. Sola hũilitas eſt que exaltat
⁊ ſola ipſa ducit ad vitam. quia hꝰ eſt via ⁊
non alia. Nam ſicut ſupbia eſt via ad in-
fernũ ⁊ ſupprimit vſqꝫ ad ĩferni nouiſſima
⁊ hũilitas eſt via ad celum. nam ipſa per-
ducit ⁊ exaltat. vt patet in beata ꝟgine q̃
ꝓpter ſuam hũilitatẽ exaltata eſt ſup no-
uem choros angeloꝝ. ⁊ collocata ad dexte
ram filij ſui dñi noſtri Jeſu chriſti. Et q̃ hꝰ
humilioꝛ eſt in hoc mũdo. erit ei vicinioꝛ ĩ
celo. Vñ Amb. ſup pſ. Beati ĩmaculati
Quto enĩꝫ quis eſt abiectioꝛ in hoc ſeculo.
tanto magis exaltabit᷑ in futuro. nam per
quot gradus hũilitatꝭ hic quis deſcendit.
per tot gradus exaltabit᷑ in celo. Vñ Iſi-
dorus. Deſcẽde vt aſcẽdas. humilia te. vt
L exalteris. ¶ Quantũ ad ſecundũ ſcien
dum. ꝙ ſunt nouem gradus humilitatꝭ p
quos quis cognoſcere põt qꝫ humilis co-
ram deo ſit. Primus gradus ẽ cum q̃s
reputat ſe tam miſerũ. ꝙ ſemp deficiat in
bonis. ⁊ inficiat p maliciã bona que habet
a deo. ⁊ plus timet cum hũilitate demereri
in bonis operibus qꝫ mereri. ⁊ deum offen
dere qꝫ placare ꝓpter negligentiã quã ha-
bet in bonis operibus. ⁊ ꝙ ex humilitate ſe
reputet ſeruũ inutilẽ. Secũdus grad⁹
eſt ſe vilioꝛẽ alijs reputare. ¶ Circa qđ M
queritur vtrum quis debeat ſe reputare ex
humilitate oĩbus alijs vilioꝛẽ. Rñdeo ſm
beatũ Tho. de aqui. ꝙ quilibet ex hũilita
te debet ſe in aliquo ſubdere alteri. ⁊ iſtuꝫ
ſibi preponere. ⁊ hꝰ contingit tripliciť. Pri-
mo cũ vides aliqđ bonũ in ꝓximo qđ ſcis
te nõ habere. vtiqꝫ ex humilitate debes te il
li alteri ſubijcere. quo ad hoc. ⁊ eſtimare cũ
toto corde eũ te in illo excedere. Secundo
cũ cognoſcis aliquẽ defectũ in te. quem in
alio non cognoſcis. debes te ei quo ad hoc
ex hũilitate ſubijcere. ⁊ reuera diligent᷑ in-
ueſtigando. ſemper quemlibet ĩ bono aliq̃
videbim⁹ pre ceteris clarere. Tertio cũ etiã
nihil talis boni ſcias in aliquo ex hũilitate
tñ ſemper debes eſtimare aliquid occulti ĩ
eo qđ tu non percipis. imo verus humilis
non ſolum debet ſe ex humilitate viliorem
eſtimare ceteris hoĩbus. verũ etiã creaturis
irrationabilibꝫ quo ad aliquid. qꝛ tales
creature nunꝗ̃ deũ offenderũt. nec prece-
ptum dei trãſgreſſe ſũt. ſed tu ſepius offẽ-
diſti deũ creatorẽ tuũ tranſgrediẽdo illius
pceptũ. Sꝫ aliqué ſũt pſone que ſe viles
eſſe dicunt. ſed hoc ab alijs audire nolunt
qđ eſt vera hypocriſis. Et đ hꝰ quere infra
ſermone. c. X. Tertius gradus eſt cũ q̃s
gaudet de contemptu. ⁊ triſtat᷑ qñ laudat᷑
Berñ. Verus humilis vult ab alijs vide
ri vilis. Unde Actꝰ. v. Ibant apli gaudẽ
tes a conſpectu concilij. qm̃ digni habiti
ſunt ꝓ noĩe Jeſu chriſti contumeliã pati.
Ratio quare veri humiles triſtant᷑ cũ lau
dantur eſt iſta. qꝛ reputãt ſe indignos ali-
cuius laudis. Et dicunt cũ apoſtolo: So
li deo honoꝛ ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Et
etiam pſ. Non nobis dñe non nob. Vñ
Greg⁹. Laus ꝓpria iuſtos cruciat ⁊ iniq̃s

exaltat. Vñ etiam Chryſoſto· ſup Mat·
Sapiens cũ laudatᷣ in facie· in mente cru-
ciatur. Item ſciendũ ꝙ qñ alicui eſt dulce
ab alijs laudari·talis nõ eſt vere humilis
Vñ Aug᷒· Eſſe humilẽ eſt nolle laudari
in ſe. Qui ergo laudari ĩ ſe appetit ſuper-
N bus eſſe conuincitᷣ. ¶ Quartus grad᷒
hũilitatis eſt·cum quis ſe reputat dignuȝ
oĩ pena tam inferni q̃ȝ etiã purgatorij ꝓptᷣ
ſua peccata que cognoſcit ſe contra deum
cõmiſiſſe·⁊ affectat libenter tꝑalem penaȝ
vt eternam penaȝ euadere poſſit ·dicendo
cum beato Aug· Hic vre·hic ſeca· vt in etᷣ-
num parcas. Vñ ſciendũ ꝙ illi qui mur-
murant in flagellis dei non ſunt veri hũi-
les·qꝛ ſi eſſent veri hũiles· tũc cognoſcerẽt
ſe reos illius pene ·⁊ multo maioris ·⁊ ſic
nullo modo murmurarẽt· ſed deo potius
regratiarentᷣ de ſua mĩa quaȝ eis oſtendit
O qñ hic peccatores punit. ¶ Quintus
eſt cum quis reputat ſe indignum oĩ bono
nature gratie ⁊ glorie·⁊ quicq̀d deus ſibi
dat·imo ⁊ quecunq̃ȝ beneficia tribuit· hoc
totum gratãtᷣ faciat ex ſua liberalitate ſine
oĩbus ſuis meritꝭ· qꝛ cognoſcit ſe etiam in
mĩmis bonis a deo nihil ꝓmeruiſſe. Ex q̊
patet ꝙ illi non ſũt veri humiles qui con-
tra deũ loquuntᷣ ⁊ eum reꝑhendũt dicẽdo
Quare hoc das illi ⁊ illi ·⁊ mihi non das
cũ tamẽ hoc etiam libenter haberẽ· ſi enim
talis eſſet verus humilis·tũc deberet aliuȝ
eſtimare digniorẽ ⁊ meliorẽ ſe·cui ideo de-
us tribuit qꝛ ꝓmeruit· ſed quia tu non ꝓ-
meruiſti·ergo hoc donũ a deo nõ recepiſti
qḋ alius recepit. Sextus gradus hũili-
tatis eſt · qñ quis abhorret ḋ ſeipſo nihili
faciens ſe·tanq̃ȝ ſtercus ſit in conſpectu dei
⁊ ꝓpter deũ correptiões ⁊ cõtumelias mã-
ſuete ſuſtinet. Vñ Greg᷒· Qui gloriã nõ
querit·cõtumeliã non ſentit. Ex quo pa-
tet ꝙ iſti nõ ſunt veri humiles· qui impa-
tientes ſunt qñ corripiũtᷣ. Vñ ſciendũ ꝙ
eſt valde vtile cũ quis hic ꝑ delictis puni
tur a ſuis ſuꝑiorib᷒ · De h᷒ quere infra ſer-
mone·lxiij· H· Septimus gradus eſt
cum quis ex humilitate cognoſcit ſe reum
⁊ bene meritũ·ꝙ omnes creature eſſent cõ-
tra eum ⁊ punirent eum·quia creatorẽ ſuũ

ſepius offendit. Unde verus humilis qñ
canis eum mordet vel pulex·vel muſca ve-
xat·vel alia quecũq̃ȝ creatura eum mole-
ſtat·talia humilitᷣ ⁊ patientᷣ ſuffert·cogitãſ
ex humili corde ꝙ tales creature volũt cre
atorem ſuũ vindicare quem ipſe ſepius of
fendit peccãdo . Ex quo patet ꝙ iſti non
ſunt veri humiles qui qñq̃ȝ ex impatiẽtia
maledicunt creaturis cũ offenduntᷣ ab eis P
¶ Octau᷒ g̃dus ẽ·ꝙ cũ q̇s potius vellet
deo ſuire ĩ viliſſimis ⁊ abiectꝭ ſuitijs q̃ȝ in
honorabilib᷒ ſuitijs·licȝ eq̃lis meriti eẽnt
⁊ h᷒ ꝓptᷣ ſuã dignitatẽ·qꝛ ex vera hũilitate
reputat ſe dignũ eẽ ad ſuiẽdũ deo ĩ inho-
norabili ſeruitio. Et ad iſtũ gradũ pauci
ꝑueniũt.qꝛ plures ſunt qui potius vellent
eſſe dñi q̃ȝ famuli·⁊ plures mulieres q̃ po-
tius vellent eſſe dñe q̃ȝ ancille·ſi ambo eq̃-
lis meriti eſſent. Nonus graduſ eſt·qñ
quis credit ⁊ timet ꝓximos ledere ꝓptᷣ ſua
mala opera·⁊ qñcunq̃ȝ aliqḋ malũ proxi-
mis accidit·h᷒ ipſe ſuis ꝓprijs peccatꝭ aſcri-
bit·⁊ bonũ qḋ ipſe ꝑcipit·ꝙ hoc habeat a
largitate ⁊ bñficentia gratuita dei ⁊ meritꝭ
ꝓximorũ. Et hoc patet ꝙ iſti adhuc non ꝑ
uenerunt ad nonũ graduȝ humilitatꝭ· qui
qñ audiũt aliquod malũ accidiſſe ꝓximo
dicunt·bene demeruit a deo illud malum
quia talis eſt ⁊ talia peccata cõmiſit. Naȝ
ſi quis verus eſſet humilis tunc q̃ȝcito au-
diret aliquod malum accidiſſe proximo·
tunc immediate timeret·ne proximus pro-
pter ipſum ſic temporaliter punituſ eſſet. Q
¶ Quantum ad tertium nota exem-
plum. Legitur enim ꝙ cum quidaȝ homo
diu laboraret in extremis·tandem raptus
putabatur eſſe mortuus·qui poſt magnuȝ
ſpatium temporis reuerſus eſt ·⁊ multum
flebat·homines autem circumſtantes ro-
gauerunt eum vt diceret eis quare fleret·
⁊ quid vidiſſet. Reſpondit: vidi ꝙ de᷒ ſpe
cialiter diligit homines humiles · ⁊ ma-
gnam habet complacentiam in operibus
eorum·propter hoc fleui pre magno gau-
dio·quia quicquid ſeruiui deo·hoc de gra
tia dei totum feci cum humilitate· quare
de᷒ g̃tantᷣ accepit opa mea·⁊ ſic ſuꝑbia ẽ
ĩitiũ ⁊ fũdamẽtũ oĩſ mali·ſic hũilitas ẽ ĩitiũ

⁊ fundamentũ oĩs boni: Unde miſſus ſũ vob ⁊ ceteris dicere ꝙ quicũqꝫ vult ſalu⁹ fieri debet ſe coraꝫ deo humiliare ⁊ vitam chriſti imitari. qꝛ dicit: Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊c.

¶ Dñica in ſeptuageſima Sermo. xxxij. De dignitate hominis

Simile eſt regnũ celoꝝ hoĩ pꝛĩfamilias qui exijt pmo ⁊c. Math. xx. Scire debetis in chriſto dilectiſſimi ꝙ ſancta mater eccleſia catholica hodierno die duo nobis tpa repñtat. ſ. tps hũane creatiõis et tps hũane ꝑditiõis. Hoc pmũ tpus hodie repñſentat ſancta mater eccleſia catholica in hoc. ꝙ in matutinis incipit legere libꝝ geneſis. In quo apte continet̃ quõ de⁹ fecit hoĩem de limo terre. ⁊ quõ in faciem ei⁹ ĩſpiravit ſpiraculũ vite. id eſt. aĩaꝫ. vt homo fieret in aĩam viventẽ. Item hodie ĩ ſeptuageſima repñſentat ſpecialit̃ eccleſia catholica tps ꝑvaricatiõis ⁊ tranſgreſſiõis ⁊ hũane ꝑditiõis. Ideo hodie eccleſia catholica ob cauſam hui⁹ miſerabilis ⁊ lamẽtabilis tranſgreſſiõis. figellas ſuas. id eſt. oĩa cantica leticie deponit. pmo. ſ. canticũ nature quod eſt Te deum laudamus. qꝛ in ps dicit̃. Oĩs ſpũs laudet dñm. Item depoſuit etiã canticũ gratie. ſ. Gloria ĩ excelſis deo. ꝑ qd dei pax de celo ꝑ angeluꝫ hoĩbus eſt annũciata. vt habetur Luc. ij. Item deponit canticum glorie. ſ. Alleluia qd ſicut dicitur Apoc. xix. ab angelis primitus in celo eſt cantatũ. Nec mirũ ſi illa etiaꝫ cantica omittit illo ſacro tpe. in quo peragit̃ tranſgreſſio Ade ⁊ Eue. Nam ꝑ peccatũ vitiata eſt natura. ſubtracta gratia. ⁊ impedita eſt gloria. ergo eccleſia q̃ſi ĩ anniũſario totius hũane nature. cantum qui de mortuis ꝑ annũ cantari ſolet ꝓ officio miſſe incipit dicẽs: Circũdederunt me gemitus mortis ⁊c. Unde in pñſenti ſermõe tria ſunt dicẽda. Primo de illo ſacro tẽpore ſeptuageſime. Secũdo de creatione hoĩs. Tertio exemploꝝ. ¶ Quantũ ad pmũ ſciendũ. ꝙ tps ſeptuageſime inſtitutum eſt ab eccleſia. Primo ad repñſentãdum tps ꝑvaricatiõis Ade ⁊ Eue. Ipſe enĩ Adam ſibi ⁊ nobis mortẽ intulit. Nã ſi Adam in ĩnocẽtia pſtitiſſet ĩmortalis ꝑmanſiſſet. ſic ꝙ ipſe nec famẽ. nec ſitim. nec frigus. nec calorẽ ignis ſenſiſſet. nec oculos nec caput doluiſſet. nec mors nec aliqua triſticia ſibi accidiſſet. Unñ Greg⁹. Ad hoc hõ in padiſo poſitus erat. vt ſi ſe ad cõditoris ſui obedientiã vĩculis charitatis aſtringeret ad celeſtẽ patriã ⁊ angeloꝝ ſocietatẽ quãqꝫ ſine morte carnis trãſiret. Nã homo fuit creat⁹ immortal' q̃tũ ad corp⁹ ⁊ aĩaꝫ. Unñ Greg⁹. Sic nãqꝫ ĩmortalis cõditus eſt hõ. vt ſi nõ peccaſſet. etiã mori nõ potuiſſet. vnde oẽs vivi celum intraſſem⁹. Secundo temp⁹ ſeptuageſime repñſentat nobis exiliũ totius gñis hũani. qd incipit ab Adam ⁊ durat vſqꝫ ad finẽ mũdi. Amb. Oẽs ſum⁹ in hac lachrymarũ valle q̇ deberem⁹ eſſe ĩ padiſo vel ĩ celo. Unñ Iob loquẽs de miſerijs hui⁹ mũdi dic ſic: Hõ nat⁹ de muliere brevi vivẽs tpe. multis repletur miſerijs. Hoc patet. qꝛ patimĩ famẽ ſitim ⁊ varias infirmitates. ⁊ certitudinaliter oĩ die mortẽ expectam⁹. nec ſcimus vbi poſt hãc vitã pma nocte maneam⁹. Et in ſignũ hui⁹ miſerie ⁊ exilij. tũc puer cũ naſcitur in hũc mũdũ pmit⁹ flet ⁊ lachryme ei⁹ teſtimoniũ ꝑhibẽt huius miſerie. ꝙ ſcꝫ iſte puer ſit nat⁹ in hũc mũdũ. q̇ eſt vallis miſerie ⁊ lachrymarũ. Unñ Holgot. Omẽs clamãt e vel a. quotq̃t naſcuntur ab Eua. Si ſunt maſculi conquerũt̃ de primo pr̃e Adam. ideo dant vocẽ vt a. Si ſunt femine conquerunt̃ de pma matre Eua. et ideo ſonãt e. qꝛ ꝓpter eoꝝ peccata. ſunt cũ pena ⁊ dolore in mundo victuri. Unde Aug⁹. Puer eſt ꝓpheta per fletum. Tertio tps ſeptuageſime repñſentat nob tpus penitentie. Et in ſignũ huius tũc heri ĩ veſperis cantabat̃: Dies abſoluti ꝑtereunt. dies obſeruabiles redeũt. tps adeſt ſobriũ queramus puro corde dñm. Unde ad iſtam penitentiam aſſumendaꝫ eccl'ia hodie in officio miſſe induc̃ nos exẽplis. Nã adducũt̃ nobis in exemplũ magni peccatores. qui totum officiũ miſſe cõpoſuerũt. ſcꝫ David qui cõpoſuit introitũ miſſe. neqꝫ

deſperet ꝓpter peccatū luxurie. Paulus q̄ compoſuit epl'am. ne quis deſperet ꝓpt' peccatū ſupbie. Et Matthe⁹ qui compoſuit euangeliū. ne quis deſperet ꝓpt' pctm̄ auaricie. Vn̄ modo leticia hūana ē poſtponē da. ⁊ ſalubꝛis triſticia aſſumēda. Sed heu plures ꝑuertūt ordines qui iam incipiunt diſſolutiores eſſe. ⁊ vanitates mundi plus exercere. quaſi nō ſit tps penitētie ſed tempus vane leticie. Contra q̄s dicit aplus Eſt tempus flendi. eſt temp⁹ ridendi. Et ī ſignū ꝙ chriſtiani nō debent āmodo vane letari. tūc hodierna die incipit' temp⁹ interdictū in quo chriſtiani nō debent nuptias celebrare. q2 illud eſt temp⁹ triſticie. Et d hoc quere ante ſermōe. xxvi. ¶ Quātum ad ſecūdū ſciendu3. ꝙ hō eſt magne dignitatiſ apud deū quo ad creationē Nā ꝑma dignitas hoīs eſt. ꝙ creat⁹ eſt ad imaginē dei. Vn̄ Gen̄. ꝑ. Faciam⁹ hoīem ad imaginē ⁊c. non angeli nō archangeli ſed ſolius dei. Hoc deus nō dixit de celo vel de ſtellis vel auro vel argento. ſed de hoīe q̊ ad aīam. Vn̄ Eccl. xvij. Deus de terra creauit hoīem ad ⁊c. Vn̄ etiam Bern̄. in ſermone q̄dragesimali. Cogita qualem te fecit deus. nempe ſcḋm corpus egregia3 creaturam. ſed ſcḋm aīam magis. vtpote imaginem inſigne3 creatoris. rationis participē beatitudinis eterne capacē. Item ſciendū ꝙ pre oībus mundi creaturis. deus impreſſit hoī ſue imaginis ſpeciem. Nobiles eni3 ſunt beſtie terre. inq̄tum creature dei ſunt ſed nobiliores ſunt aues aeris. ſ3 nobiliſſima ſūt firmamētū celi ſtelle ſol ⁊ luna ⁊ planete. nec tamē ita nobiles ſicut hō. Vnde Ariſto. Nobiliſſimū animaliū eſt hō. Jō caue effundere ſanguinē hūanū. Ide3. vij poli. Inter oīa aīalia ſolus homo h3 rationem. Vnde Aug⁹. ſup Gen̄. Omniū aīaliū corpora ſiue que in aquis ſiue que ī terris viuūt. inclinata ſunt ad terram. ⁊ non ſunt erecta ſicut hoīs corpus. quo figuratum eſt. ꝙ anima noſtra in eterna ſua ſpiritualia erecta eſſe debet. ¶ Secunda dignitas hoīs eſt. ꝙ eum dn̄m oīum creaturarū conſtituit. preter angelorū. Vnde Gen̄. ꝑ. Dn̄amini piſcib⁹ maris ⁊c. Vn̄ etiā ps. Oīa ſubieciſti ſub pedib⁹ ⁊c. Vn̄ oēs creature ſūt ad h̄ create. vt ſeruiāt homini. Vn̄ Hugo de arra aīe. O hō reſpice mundū iſtū. oīs naturalis creatura ad hūc finem curſū ſuū dirigit vt tuis vtilitatibus deſeruiat. Celū tibi deſeruit ꝑ ſuu3 motū. lumīaria celi ꝑ ſuū influxū. ſol cauſat tibi diem. luna illuminat tibi noctem. ignis temperat tibi aeris frigiditatē. aer tibi mitigat ignis caliditatē. aqua mundat tibi fetorē. ⁊ mitigat tibi ſitis ardorem ⁊ fecundat terre rigorem. terra vero te ſuſtētat ſua ſoliditate. recreat ſua fecūditate. delectat ſua amenitate Ecce quō oīſ creatura ſuū curſū dirigit vt tuis vtilitatib⁹ deſeruiat. Tertia dignitas hoīs ē. ꝙ āgeluſ ad ſui cuſtodiā deputat'. Ps. Angelis ſuis mandauit de te ⁊c. Et ipſi āgeli qn̄ vidēt nos bona opa opari de h̄ gaudent. Vnde Aug⁹. Quotiēs bn̄ agim⁹ gaudent angeli. ⁊ triſtant' demones. Quotiens vero a bono deuiam⁹ diabolū letificam⁹. ⁊ angelos ſuo gaudio defraudam⁹. Vn̄ q̄libet homo debet angelum ſuū honorare ī quocunq3 loco fuerit. Vnde Bern̄. In quis diuerſorio. in quouis angulo reuerentia3 exhibe angelo tuo. ne audeas illo p̄ſente quod me p̄ſente nō auderes facē. Quarta dignitas eſt. ꝙ de⁹ vult laudari ab hominib⁹ hic in mundo ⁊ etiam in futuro. ſicut iam ab angelis laudatur in celo. Et in ſignum huius tunc totiens admonemur a deo per ſcripturam ſacram ad laudandu3 eum. Vnde ps. Laudate dn̄m oēs gētes Vnde Aug⁹. Vere felix eſſet qui poſſet diuine laudi ſemp inſiſtere. Nam hoc faciunt beati in celo. Vn̄ ps. Beati qui habitant ī domo tua dn̄e. in ſecula ſeculorū laudabūt te. Vn̄ Bern̄. Diſcamuſ nunc in terris quas facturi ſumus laudes in cel'. Nihil ita ꝓprie in terris celeſtis habitationis factum repreſentat ſicut alacritas laudātiū deū. Quinta dignitas ē. ꝙ hoīs naturā deus aſſumpſit ⁊ non angelicam. Vn̄ Heb. ij. Nuſq̄3 angelos apprehendit ſed ſemen Abrae. Et in hoc chriſt⁹ fact⁹ ē frater noſter. Vn̄ dixit ad patrem ſuum omnipotente3 vt habetur in ps. Narrabo

nomē tuū frīb⁹ meis. Unde Bern̄. Pu
to ꝙ me iã ſpernere nō poterit· quia os ex
oſſibus meis ⁊ caro de carne mea. Sexta
dignitas eſt ꝙ nos hoīes tam chare ⁊ ꝑcio
ſe emit. Unde apl's: Empti enī eſtis ꝑcio
magno. Vn̄ Aug⁹. Poſtq̄ʒ intellexi me
ꝑcioſo chriſti ſanguine redemptuʒ· nolui
me venalem exhibere. Vn̄ ſciendū ꝙ ſi in-
finiti mūdi eſſent ꝓpter iſtos nec vnaʒ gut
tam chriſt⁹ ꝑcioſi ſui ſanguinis effudiſſet·
⁊ ꝓpter nos hoīes ⁊ ꝓpter nr̄am ſaluteʒ to
tum ſanguinē effudit. Ps. Aruit tanq̄ʒ
teſta virt⁹ mea. Septima dignitas eſt ꝙ
nos hoīes cibat ſuo ſanctiſſimo ſanguine.
Vn̄ Joh. vi. Caro mea vere eſt cibus et
ſanguis meus ⁊c. Quid enī magꝭ dare po
tuit niſi ſemetipſum hic in terris in cibum
vt cōfortem̄ ne deficiam⁹ in via? Octaua
dignitas eſt· ꝙ hō creatus eſt ad ęternam
beatitudinē· cū angelis ęternalit̄ poſſiden
dam· non ſolū cū aīa· ſed etiam cū corpore
glorioſo poſt reſurrectionē. Vn̄ Matth.
xxv. Chriſtus dictur⁹ eſt ſuis dilectꝭ: Ve
nite benedicti pr̄is mei poſſidete ⁊c. Nona
dignitas eſt· ꝙ nullus ſatiare pōt deſideri
um hoīs niſi ipſe deus qui infinitus ⁊ im
menſus eſt. Vn̄ dicit̄ in ps. Satiabor cū
apparuerit gloria tua. Vn̄ etiā Aug⁹. Tā
tę dignitatꝭ eſt hūana conditio· vt nullū
bonū pręt̄ ſummū ei ſufficere poſſit. Et hāc
ſatietatē ęternę beatitudinis ex intimo cor
de deſiderare debem⁹ vt illud deſiderium
cęleſtis patrię lachrymas corꝑales excitet
I in nobis. ¶ Unde exemplū ſcribit Ja-
cob⁹ de vitriaco dicēs: Vidi quaſdā mu
lieres tam ſpeciali ⁊ mirabili amoris in de
um affectione reſolutas vt ꝓ deſiderio lan
guerēt· nec a lecto ꝑ multos ānos niſi raro
ſurgere poſſent, nullā aliā infirmitatē habē
tes niſi illā: cuiuſ deſiderio earū aīę lique-
factę cū dn̄o ſuauit̄ quieſcētes· q̄ʒto ſpū cō
fortabant̄· tāto corꝑe infirmabant̄.

¶ Sermo. xxxiij

Simile eſt re-
gnū cęlorꝫ hoī pr̄ifamiliaſ qui
exijt ꝑ mane ꝯducē ⁊c. Mat.
xx. Ex quo in ꝑſenti euāgelio fit mentio ð
patrefamilias q̄ conduxit oꝑarios· id eſt·
ſeruoſ ad laborandū: In p̄n̄ti ſermōe tria
ſunt dicēda. Primo de famulis ⁊ famula
bus. Secūdo de dn̄is ⁊ dn̄ab⁹. Tertio ex
emplū. ¶ Quantū ad ꝑmū ſciendū ꝙ A
ſerui ⁊ famulę vt ſeruitiū eorꝫ ſit deo acce-
ptū ⁊ meritoriū tria tenent̄ dn̄is ⁊ dn̄ab⁹
ſuis. Primū eſt· ꝙ debēt eſſe fideles dn̄is
ſuis in reb⁹ tꝑalib⁹· vt ꝑueniant dāna ſuo
rum dn̄orꝫ vbi poſſunt· ⁊ bona eorꝫ augmē
tent, put ipſis ꝓmiſerūt q̄n̄ ſeruitia eorum
intrauerūt· q⁊ q̄n̄cūq̄ʒ ſcient̄ ꝓmiſſum fran
gunt deū grauit̄ offendūt. Et vt fideliter
laborent in abſentia dn̄orꝫ ſicut in p̄n̄tia.
Vn̄ ad Eph. vltꝭ. Nō ad oculū ſeruiētes
q̄ſi hoīb⁹ placētes· ſed vt ſerui chriſti facie
tes voluntatē dei ex aīo. Et q̄n̄ ſic fidelit̄
laborant ⁊ in gr̄a ſunt· tunc ipſemet chriſt⁹
erit ꝑmiū eorū. Et contra h̄ faciūt q̄ bn̄ et
fidelit̄ laborāt in p̄n̄tia dn̄orꝫ· ſed q̄n̄ dorſū
vertūt tūc ipſi fidelit̄ laborare deſiſtunt· et
colloquunt̄ ſimul· ⁊ oculis vagis hinc et
illinc circūſpiciūt· ⁊ ſic laborem negligunt
Contra quos dicit chriſtus vt habetur
Matth. vij. Quęcunq̄ʒ vultis vt faciant
vobis hoīes ⁊ eadem vos facite illis. Iteʒ
contra h̄ faciūt qui bona dn̄orum ex negli
gentia perdunt vel frangunt. Item q̄ fu
rantur bona dn̄orum ⁊ comedunt ſecrete ⁊
bibūt ⁊ cōuiuia faciūt· quę omnia confitē
da ſunt ⁊ reſtituenda. Nam cum habent
ſufficientiam ad comedenduʒ· ⁊ furantur
dominis ſuis oua vel carnes vel vinum vl̄
ceruiſeam ⁊ occulte conuiuia faciunt· ⁊ ſic
ſuperflue bona dominorū ſuorū expendūt
in hoc grauiter deum offendunt. Nec etiā
iſti famuli bona dn̄orꝫ debent alijs dare
ſiue amicis ſiue pauperibus ſine conſenſu ⁊
licentia dn̄orꝫ. ¶ Unde quęritur an fa
muli ⁊ ancillę poſſint dare elemoſynā ð re B
bus dn̄orꝫ. Rn̄deo ſm beatū Tho. in. iiij.
diſ. xv. Serui ⁊ ancillę ⁊ famuli nō poſſūt
elemoſynas dare de rebus dn̄orꝫ ſine eorꝫ
conſenſu· niſi panem vel brodium ⁊ huiuſ
modi quę non inferunt ſenſibile nocumen
tum. Sed ſciendū ꝙ hic reprehendendę
ſunt quędam ancillę· quę permittūt q̄n̄q̄ʒ
comeſtibilia ꝑire· ſicut brodiū ⁊ pulmentū

ꝛ hmõi· quę nolũt laborẽ haberevt paupe-
ribus talia ſeruarent ꝛ ipſis poſtmodũ da
rent· q̃muis qñqꝫ dñs ꝛ dña hoc libent̃ vi-
derent· ꝛ eis bene placeret ꝛ iſtę ancillę ꝓpt̃
pigritiã ſuam nolũt iſta fragmẽta collige
re ꝛ paupibus erogare· ſed potius canibuſ
ꝛ porcis tribuũt· ꝛ ſic paupes egere permit
tunt· ꝛ de his diſtrictã rationeꝫ reddituræ
ſũt deo· quę paupibꝫ vtilia fuiſſent ſi eis
diſtributa fuiſſent. Nam tales ancillę co-
gitare deberẽt· ꝙ quicq̊d paupibꝫ facerẽt
chriſto factũ eẽt. Matth. xxv. Qđ vni ex
mĩnis meis feciſtis mihi feciſtis. Et g̊ re-
cte ſicut ſi chriſtus per ſe clamaret ante ia-
nuam famelicus· ſitibundus· nudus· cęcꝰ·
ꝛ claudus· ꝛ pegrinus· ſic recipiẽdus ꝛ cõ-
ſolandus eſt pauper. Et tũc melius ꝓſpe-
rabitur illis famulis ꝛ ancilliſ in oĩbus qñ
ſunt mĩcordes paupibus. Vñ Luc. vi.
Eadem menſura, qua menſi fueritis reme-
tietur vob̃. Qꝫ pauperes ꝛ defectuoſi non
ſunt deſpiciendi· quęre infra ſermõe. c l. N

L ¶ Sciendũ ꝙ ſerui ꝛ ancillę tenentur
dñis ꝛ dñabꝫ in licitis obedire nec eos ad
iracundiã ꝓuocare· ꝛ quicq̊d cognoſcunt
dñis eſſe placitũ· vt h̃ libent̃ faciant. Non
enĩ ſufficit nõ furari· ꝛ fidelem eſſe dñis· ſ
etiaꝫ obedire in licit̃. Eph. vlt̃. Serui obe
dite dñis carnalibꝫ cũ oĩ timore ꝛ tremore
im ſimplicitate cordis veſtri ſicut chriſto.
Similiter ꝛ ancillę debent in bonis dñabꝫ
ſuis obedire· Nã beatꝰ Tho. dic̃ ꝙ ſecula-
ri poteſtati obediendũ eſt in licitiſ· q2 omĩs
poteſtas a deo ẽ· ꝛ qui ptãti reſiſtit deo ꝛc.
Item beatꝰ Tho. dicit: ꝙ inobedientia po
teſt eſſe mortale pctm̃· quia ſubtrahit ſupe
riori qđ ei tenetur ex ordinatiõe dei. Ergo
confitendũ eſt qñ ſerui ꝛ ancillę pertinacit̃
ſunt inobediẽtes dñis ꝛ dñabꝫ ſuiſ. Simi
liter vxor quę inobediẽs eſt viro ſuo· ꝛ pue
ri qui inobediẽtes ſunt parẽtibꝫ ſuis ꝛ cęte
ri ſubditi qui inobedientes ſunt ſuis ſupe-
rioribꝫ. Similit̃ pęnitere debẽt ſerui ꝛ an
cillę q̊ ſcienter ad iracundiã ſuos dños vl̃
dñas ꝓuocauerũt. Unde etiam q̊ dñis et
dñabꝫ obloquunt̃ dicẽdo: dñs ille ẽ par-
cus vel infidelis· ꝛ dña illa eſt iracũda vel
auſtera. Tertiũ eſt ꝙ ſerui ꝛ ancillę debẽt

habere rectã intentionẽ ad deũ in laboribꝫ
ꝛ ſeruitijs ſuis· q2 nõ ſufficit fidelit̃ labora-
re ꝛ dñis obedire· niſi habeãt deũ ꝓ oculis
ꝛ intentionẽ ad deũ referãt. Vñ Greg⁹.
Oẽ bonũ qđ agimꝰ· ſp p intentionẽ ad cę
leſtia leuemꝰ. Vñ ſerui ꝛ ãcillę ꝓ oĩbꝫ de
mane debẽt orare· ꝛ ĩ diebꝫ feſtiuis ad mi-
nus miſſam ꝛ vbũ dei audire· ꝛ libent̃ ieiu
nare· ꝛ feſta celebrare. Et qñqꝫ ꝓ tpe ſuo
cõfiteri· ꝛ ſacrm̃ euchariſtię pcipe. Et ſi ñ
ſp pñt ad eccleſiã venire· tũc ĩ domo vel in
campo pñt orare. Et ſignant̃ qñ audiunt
pulſum ĩ eleuatiõe corpis chriſti· tũc hũili-
ter debẽt ſe deo recõmẽdare. Sꝫ ꝯ h̃ faci-
unt iſti famuli ꝛ ãcillę· q̊ deũ nõ timẽt offẽ
dere· detrahẽdo ꝛ male dicẽdo ꝓximis· et
qñqꝫ creaturis cũ iraſcunt̃· ꝛ qđ peius ẽ in
ira ſua deũ blaſphemãteſ. Et ſimilit̃ deuꝫ
offendũt luxuriãdo cũ meretricibꝫ chorizã-
do· ꝛ ſupbe ſe ornãdo ĩ diebꝫ feſtiuis. ꝛ vo-
rando occulte· ꝛ ſubtrahendo res proximo-
rum ꝛ dñoꝝ ſuorũ etiã q̃tumcũqꝫ paruę
ſint· deum grauiter offendunt. Unde le-
gitur vnũ exemplum in legẽda beati Tho
mę apoſtoli· ꝙ patriarcha ĩ feſto btĩ Tho
mę corpus ipſius apoſtoli honorifice locat
iuxta altare· ꝛ ad manus apoſtoli ponit cõ
ſecratas hoſtias. Et ſic omnes accedentes
cõmunicat cum manu mortua virtute di-
uina. Et legitur ꝙ non niſi bene contriti ꝛ
confeſſi valeant de manu eius hoſtias con
ſecratas accipere· Indigni autem nequaq̃
niſi primitus melius ſcrutantes conſcienti
as ſuas· ꝛ inuenientes ſe indiſpoſitos· ad
confeſſionem ꝛ ad cordis contritionem ſe
conferant· tunc redeuntes accipiunt ſacra
mentuꝫ de manu apoſtoli. ¶ Unde re- D
citatur de quodam famulo exemplũ quo
modo ſolum furtum ficuum dño ſuo neſci
ente cõmiſerat quas ꝛ comederat· ſed ob-
litus confiteri accedens ad cõmunionem
nõ poterat ſacramẽtũ euchariſtię đ manu
apl̃i accipe· Qui in ſe reuſus· iuit ſeorſum
ante quodam altare ꝛ flexis genubꝫ roga-
uit deuꝫ· vt ſibi daret cognoſcere illud pec
catuꝫ ꝓpter quod repulſus fuit a ſacra cõ-
munione ꝛ poſtmoduꝫ inuenit ꝙ de furtu
ficuũ non eſſet confeſſus· ꝛ ſic rediens ad

confeſſorem·confeſſus eſt quõ furat⁹ erat
dño ſuo ficus·⁊ reſtitutionẽ ꝓmiſit·⁊ tũc
poſt abſolutionẽ ſacr̃m euchariſtię de ma-
nu apoſtoli recepit. Sed qualis debeat eẽ
intentio ſeruoꝝ ⁊ ancillarũ ⁊ alioꝝ laborã-
E tium·quęre in ſermone·lv·Y ¶ Quan-
tum ad ſecundũ ſciendũ ꝙ dñi ⁊ dñę te-
nentur tria famulis ⁊ famulab⁹ ſuis. Pri-
mo tenentur ipſis fidelit᷑ ꝓuidere neceſſa-
ria ꝓ victu·ſ·comedere ⁊ bibere·qꝛ eandẽ
fidelitatẽ ipſiſ tenẽt᷑ quã famuli ipſis dñiſ
tenent᷑. Vñ apl̃s ad Eph·vlt̃·Et vos do-
mini eadẽ facite illis. Si enĩ vis ꝙ tibi fi-
delis ſit ſeruus tuus ⁊ laboret tibi·tunc tu
econ̄uſo ſibi eſto fidelis. Nam famuloꝝ ẽ
eſſe ſollicitos quõ bñ ⁊ fidelit᷑ ſeruiãt. Do-
minoꝝ aũt eſt ꝓuidere ꝙ ipſi famuli neceſ-
ſaria habeant. Contra qđ illi faciũt q̇ fa-
mulis ſuis ⁊ famulab⁹ nõ ꝓcurãt neceſſa-
ria ſed fatigant eoſ q̃ſi brutũ aïal·qđ eſt ꝯ
charitatẽ fraternã·qꝛ alijs etiã fortaſſe ne-
ceſſe habent in futuro ſeruire ⁊ ſe de labori-
bus ſuis nutrire. Inſup dñi tenent᷑ famu-
lis ſoluere p̃ciũ ſuoꝝ laborũ ante occaſuꝫ
ſolis. Nam h̃ eſt vnũ peccatum de q̃ttuor
clamantib⁹ in cęlũ·nõ ſoluere preciũ mer-
cennarioꝝ. Et contra hoc aliq̇ faciũt q̇ ꝓ-
trahunt ad longũ tp̃s. Inſuper aliq̇ ſunt
qui defraudãt ſuos famulos in ſuo precio
Nam ſi ollam frangũt nõ in ſimplo tm̃ h̃
in duplo ſolutionẽ ab his exigũt·⁊ in tali-
F bus deus grauit᷑ offendit᷑. ¶ Secũdo
dñi debent eſſe humiles ⁊ charitatiui ⁊ be-
nigni ad ſuos famulos. Nam quilibet de-
bet eſſe pius ſuis famulis·ſicut deũ vult ſi-
bi eſſe piũ ⁊ clementẽ. Vñ Seneca. Si cũ
inferiori viuas·quẽadmodũ ſuꝑiorẽ tecũ
viuere velis. Contra h̃ faciũt qui iracun-
dos continue ſe ſuis ſubditis oſtendũt·ra-
ro ṽba amicabilia ſed ſemper dura verba
⁊ contẽptibilia loquũt᷑·⁊ extollũt ſe ⁊ ſper-
nunt ſuos ſubditos: Tales nõ attendunt
ꝙ oẽs ſumus natura fratres ⁊ ſimiles. Nã
deus qui creauit dñm creauit ⁊ ſeruũ·⁊ cũ
codẽ ſanguine quo redemptus eſt diues
dñs·redemptus eſt ⁊ pauper ſeruus ⁊ ean-
dem hereditatem quam poſſeſſurus eſt do-
minus in cęlo·eandem poſſidebit ⁊ famul⁹
ergo dñs nõ debet ſpernere famulum·nec
dña famulã·qꝛ fortaſſis famulus melior ẽ
corã deo q̃ꝫ ipſe dñs·qꝛ humilis eſt: ⁊ ipſe
dñs ſuꝑbus·caſt⁹ ẽ ⁊ dñs luxurioſus·abſ-
tinens eſt ⁊ dñs ebrioſus ⁊ guloſus·pius ⁊
largus ⁊ dñs auarus ⁊ vſurarius. Inſuꝑ
ſciendũ ꝙ nunq̃ꝫ dñs vel dña debet noïa-
re diabolũ·nec in noïe ipſius aliqđ op⁹ fie-
ri iubere. ¶ Unde exẽplũ ſcribit Greg⁹. G
in dial᷑·ꝙ quidã noïe Stephan⁹ de itine-
re veniens domũ·vocauit ex ira famulum
dicens: Veni diabole diſcalcia me·ad cu-
ius vocem mox inceperũt ſe calciamentoꝝ
corrigię ĩ ſumma velocitate diſſoluere·vt
aperte conſtaret ꝙ ei ipſe qui vocatus fue-
rat ad extrahendos calceos diabolus ad-
eſſet ⁊ obediſſet. Qđ mox vt dñs vidit·ve-
hementer expauit·magniſq̃ꝫ vocibus cla-
mare cepit dicens: Recede miſer recede·ñ
eniꝫ tibi ſed famulo meo locutus ſum·ad
cuius vocem protinus receſſit. Et inde re-
colligi poteſt ꝙ nunq̃ꝫ diabolus ex ira ſit
nominandus. ¶ Tertio dñi debent cor- H
rigere famulos ſi delinquunt. Nam ſem-
per cogitare debent·ꝙ reddituri ſũt ratio-
nem pro ipſis·vnde tenentur dñi famuloſ
⁊ famulas inducere ad bonũ faciendũ·ſci-
licet vt ieiunent ⁊ feſtiuent·⁊ confiteantur
⁊ euchariſtiam ſumant·⁊ miſſam ⁊ verbuꝫ
dei audiant. Et ſi non imitantur informa-
tiones·tunc debent eos corrigere cum de-
linquũt. Nam quilibet ſuperior debet cor-
rigere ſuum ſubditum·alias omnia pecca-
ta quę ſubditus cõmittit in pręſidentẽ re-
dundabunt·ſi non corrigit ſed ea fieri per-
mittit. Vñ dicit᷑ in decre·Reſiſtere poſſe
peruerſis ⁊ nõ facere·eſt eis cõſentire·xxiij·
q·iij·Qui poteſt. ¶ Quantũ ad vlti-
mũ ſciendũ ꝙ dñi ⁊ dñę ex vera hũilitate I
debent famulos ⁊ famulas meliores ſe q̃ꝫ-
tum ad deum eſtimare·⁊ ſic eis humiliter
⁊ pacifice loqui. Vnde exemplum legitur
ꝙ duo fratres ſenior ⁊ iunior fuerunt in
itinere conſtituti·⁊ ad ſeminandum ver-
bum dei miſſi. Et accidit ꝙ in itinere quo-
dam ſeniore dormienti·iunior vidit ad
ſe venire turmam cęleſtem·quę tranſ-
iens nihil ei locuta eſt·ſed vnus de turma

dixit ad iuniorem frēz· ꝙ quereret quicq̇d
vellet· ⁊ ille queſiuit que eſſet illa ſpecioſiſ-
ſima dña que īnitebat̄ duob᷒ iuuenibus
pulcerrimis ⁊ quo itura eſſet· Et reſponſū
eſt ei· ꝙ regina angeloꝝ eſſet volens veni-
re ad ꝓximā villaȝ cū illa celeſti turma ad
ancillā cuiuſdā ruſtici morituram. Et ille mi
rabatur tantā humilitatē ꝟginis Marie
ꝙ ad talem pauꝑculam ancillam ꝑſonali
ter dignabat̄ venire. Et excitato ſocio ve-
nerunt ad villā· ⁊ queſierūt in qua domo
aliqua ancilla infirmaret̄. Et tandē ea cō-
ꝑta venerūt illuc· ⁊ ſenior frater audiuit
confeſſionē eius· ſed noluit eam abſoluere
niſi diceret ſibi per quid talem grām meru
iſſet. Et retulit ſibi que ille frater hō pur⁹
⁊ innocēs in via vidiſſet· Et illa ancilla ex
humili corde ⁊ ex obedientia dixit confeſ-
ſori· ꝙ ꝟginitatem ſuam ſeruauerat· ſicut
de vtero egreſſa eſt· ⁊ ꝙ oī die dixit horas
ſuas· ⁊ q̇nq̄ginta aue Maria beate ꝟgini
ꝙ in morte dignaret̄ eam viſitare· ⁊ nec ꝓ-
pter aliquem laborē illas horas ⁊ orōnes
omiſit· ⁊ de ꝓcio ſuo ſe veſtiuit· ⁊ reſiduū
dedit pauꝑib᷒· ⁊ confeſſor eam abſoluit ⁊
coīcauit· ⁊ Maria cū angelis animā illius
ancille ad celum deduxit.

¶ Dñica in ſexageſima Sermo
xxxiiij· De creatione hominis.

Exijt qui ſemi
nat ſemiare ſemen ſuuȝ Luc·
viij· Ubi ſciendū ꝙ ſemiator
eſt oīpotens deus· q̇ exijt ſemiare ſemē ſuū
id eſt· genus hūanū creando. Uñ mgr̄ in
cōpēdio theologice ꝟitat̄ dic̄· ꝙ ſūma bo-
nitas volens coīcare bonū ſuū etiam alijs
fecit creaturā rōnalem q̄ ſūmū bonū intel-
ligeret· ⁊ intelligēdo amaret· amādo poſſi-
deret· poſſidēdo beata eſſet. Uñ in ꝑſenti
ſermōe tria ſunt dicēda. Primo quō de⁹
creauit hoīem. Secūdo quō diabolus inui-
det hoī· ⁊ an Adam vel Eua plus pecca-
uit. Tertio qualit̄ iam naſcunt̄ in hūc mū
K dum. ¶ Quātū ad ꝑmū ſciendū· ꝙ di-
gnitas primi hoīs eſt in hoc· ꝙ deus fec̄ ho
minem ratione ſapientē· vita innocentē·
dñio potentē. Primo fecit deus hoīē ra-
tione ſapientē quia Adaȝ noticiā dei ha-
buit· cuius ꝑñtiam q̄dam interiori aſpira-
tione conteplabat̄. Non tñ ita excellenter
vt illi in patria· nec ita in enigmate vt nos
modo iam in via. Ergo beat⁹ Tho· dicit:
ꝙ Adam mediū tenuit in cognitiōe dei q̇
ad nos qui ſumus in h̄ mūdo· ⁊ q̇ ad illos
qui ſūt iam in patria. Iteȝ Adā cognouit
res factas ⁊ creatas· qꝛ eis noīa impoſuit·
vt dicit̄ Geñ· ij· Et ꝺm beatū Tho· Noīa
debent naturis rerū conuenire· ergo Adaȝ
ſciuit naturas oīuȝ aīaliū herbarū ⁊ arbo-
rum ⁊ lapidū ꝓcioſoꝝ ⁊ oīuȝ rerū viſibili-
um ⁊ palpabiliū. Et inſuꝑ dic̄ beat⁹ Tho·
ꝙ Adam in ſtatu īnocentie q̇dammodo
habuit oēs virtutes. Secūdo fecit eū vita
īnocentem· Nam fact⁹ eſt ſine culpa· Uñ
ꝺm Holgot· Deus dedit Ade originaleȝ
īnocentiā· qua ſemꝑ ſe ⁊ ſuos cuſtodiſſe po
tuit. Habuit enī aīa Ade ita ꝑfecte dñiuȝ
ſuꝑ corpus· ꝙ nūq̄ ſenſiſſet infirmitatem
ab intrinſeco nec deceptionē ab aliquo· ſi
in ſtatu īnocentie ꝑſtitiſſet· Fuitq̄ Adam
ſine penalitatib᷒· qꝛ neq̄ eſurijt neq̄ ſiti-
uit· neq̄ frigus neq̄ ignis leſit eū· nec mor
tem expectauit· qꝛ viuēs erat ad gliaȝ trāſ
ferendus· veſtib᷒ nō indiguiſſet· qꝛ ſtola in
nocentie veſtitus fuit. Unde Greg⁹· Sic
nanq̄ īmortalis ē conditus· vt ſi non pec-
caſſet· etiam nō mori potuiſſet. Uñ etiam
Aug⁹· in· li· de queſtio· noui ⁊ veter̄ teſta-
menti dic̄· Sic de⁹ hoīeȝ fecit· ꝙ q̄diu nō
peccaret in īmortalitate vigeret. ¶ Un- L
de ſciendū ꝙ Adā fact⁹ eſt ex̄ ꝑadiſum in
agro damaſceno ꝺ limo terre· ⁊ poſt crea-
tionē poſit⁹ eſt in ꝑadiſuȝ voluptat̄· Fuit
aūt locus ille vt dicit Damaſcen⁹· exulta-
tiōis vniūſe ꝓmptuariū· q̇ terra celſior po-
ſitus ē· ⁊ temꝑato ac puriſſimo aere circū-
fulſus· plant̄ ſꝑ floridis comatus eſt bono
odore plenus· nullumq̄ irrationalium in-
habitat ibi. Inſuper nulle ſunt ibi tempe-
ſtates· ⁊ bis fructificant ibi arbores. Et in
hiſtoria eccleſiaſtica dicitur ꝙ paradiſus
eſt locus delicatiſſimus vbi mō eſt Enoch
et Helias· continentes vitam ſuam ꝑ eſū
ligni vite· ⁊ alioꝝ que ſūt ibi. Et cū Adā
ſic eſſet in paradiſo· dixit deus· vt haberur

Gen̄·ij·Non eſt bonū hoīem eſſe ſolū· fa-
ciamus ei adiutoriū ſimile ſibi. Ergo imi-
ſit dn̄s deus ſoporem in Adam · cūqꝫ ob-
dormiſſet·tulit vnam de coſtis eius ⁊ reple
uit carne pro ea·⁊ edificauit dn̄s deus co-
ſtam quā tulerat de Adaꝫ ī mulierē· ⁊ ad-
duxit eam ad Adā. Dixitqꝫ Adaꝫ: Hoc
nūc os ex oſſibꝫ meis ⁊ caro de carne mea·
q̄obrem relinquet hō prēm ſuū ⁊ matrē ſu-
am·⁊ adherebit vxori ſue·⁊ erūt duo ī car
ne vna. Circa qđ querit·quare Eua fa-
cta ſit de coſta Ade·⁊ nō đ capite vel đ pe-
de. Rn̄detur ſm magi·theolo·veri· Euaꝫ
non fecit de capite ne viro dn̄aret. Et ꝯ h̄
faciūt ille mulieres que volūt dn̄ari ſuper
viros ſuos· Etiā contra h̄ eſt qđ dicit dn̄ſ
Gen̄·iij· Sub ptāte viri eris ⁊ ipſe dn̄abi-
tur tui. Itē nec de pede Ade facta ē Eua
ne contēneret a viro. Et cōtra h̄ faciūt illi
ſeueri ⁊ perſi viri·qui contēnūt vxores p-
prias·⁊ tenent eas tāqꝫ famulas·raro ver-
ba amicabilia ſed ſemp dura ⁊ ꝯtumelio-
ſa vba eis loquentes. Sꝫ ipſa mulier fa-
cta eſt de latere viri· vt amoris vinculum
pbaret in eis. In q̄ aūt vir debeat oſten-
dere dilectionē vxori·⁊ econuſo vxor viro
quere ante ſermone·xxvij·B· Item ſcien-
dum ꝙ dn̄s deus dixit ad Adā ⁊ Euam
M Creſcite ⁊ multiplicamī. ¶ Circa hoc
querit vtrū in ſtatu innocētie cōueniſſent
hoīes carnalit abſqꝫ officio generādi. Di-
cendū ꝙ nō ſm beatum Tho· in·ij· diſ·ij·
Tūc enī vires inferiores ſubiecte erāt ſu-
perioribꝫ·tam ſm rectum ordinē hoīs in ſe-
ipſo·qꝫ hoīs ad deū. Ratio aūt ſemp ordi
nat actum ad finē debitū. Unde nūqꝫ cō
ueniſſent vir ⁊ vxor in ſtatu innocentie in
actum mrīmonialē niſi p officiū gnātiōis
Nā appetit gnātiue nequaqꝫ poterat ſur-
gere ſine impio ratiōis·nec vnqꝫ in aliquo
fine intento·i· vt ple carerent·qꝛ nulla pſo-
na ſterilis fuiſſet. Et ſm btm̄ Tho·pbabi
liter pōt dici ꝙ maſculi ⁊ femelle fuiſſent in
equali numero geniti·nam gnātio erat in
pcepto ppt electoꝝ multiplicationē. Un-
de Gen̄·p·Creſcite ⁊ multiplicamī ⁊c. Et
ideo non oportebat vt oēs vacarēt gene-
rationi. Cū ergo ibi nulluſ moreret·⁊ vna
non pōt eſſe niſi vnius viri vxor·oportebat
ꝙ tot eſſent viri quot mulieres. Et pueri
fuiſſent geniti in paradiſo in quo parētes
iam erāt poſiti. Itē querit vtrū pueri nati
in ſtatu īnocētie ſtatim habuiſſent vſum
mēbroꝝ. Rn̄det ſm beatuꝫ Tho·ꝙ non·
Hoīes enī in ſtatu inocētie habuiſſent cō
mune initiū viuēdi nobiſcū·ſꝫ nō terminū
Ideo defect natales q̄ ſequūt initiū exiſtē
di habuiſſent nobiſcū·ſꝫ nō illos q̄ ſequūt
terminū ſicut ē ſenect mors ⁊c. Nec h̄ fu-
iſſet eis in penaꝫ·qꝛ ex hoc ꝙ pueri fuiſſent
in qꝫtitate parui ⁊ molles· ex hoc nullum
incōmodum ſenſiſſent· diuina prouiden-
tia eos gubernante. Similiter eſt dicendū
de cognitione ⁊ vſu rationis·quem nō im
mediate habuiſſent·ſed per ſucceſſionē tē-
poris didiciſſent·⁊ lucidius ⁊ clariori mo-
do q̄ nos mō: multo enī ſapiētiores qꝫ noſ
facti fuiſſent·nam naturas rerū cognouiſ-
ſent. ¶ Tertio fecit Adam dominio po N
tentē. Circa qđ queritur vtꝝ homo ī ſta-
tu innocentie aīalibus ⁊ creaturis dn̄aba-
tur· Rn̄detur ſm beatum Tho·ꝙ ſic· Et
hoc probatur. Primo ex ordine diuine p-
uidentie·que ſemper inferiora per ſuperio-
ra gubernat·vnde cum homo ſit ſupra ce-
tera aīalia· conuenient eius gubernationi
omnia animalia ſubduntur. Secundo h̄
probatur ex·li·Gen̄·p·vbi dicitur de ho-
mine vt pſit piſcibus maris ⁊ volatilibus
celi·⁊ beſtijs terre. Un̄ aues in aere ad nu
tum hoīs obediſſent·⁊ piſces maris vocati
veniſſent·ſimiliter ⁊ beſtie terre ⁊c. In ſi-
gnū huius tunc deus creauit ante hominē
omnes creaturas·et vltimo hominē tanqꝫ
dn̄m creaturarū·nam omnes creature ppt
hoīem ſūt create ⁊ ſibi ſubdite. Unde pſ
Omnia ſubieciſti ſub pedibus ei ⁊c· Sꝫ
quare creature inobedientes ſunt facte.
Rn̄detur ſm beatum Tho·ꝙ inobedien-
tia ad hominem eorū que eis ſubiecta eſſe
deberent·ſubſecuta eſt in penaꝫ eius·eo ꝙ
ipſe homo fuit inobediens deo· ¶ Quā- O
tum ad ſecundū ſciendū·ꝙ diabolus cog-
ſcens felicitatē hominis quam in ſtatu inno-
centie habuit· ⁊ ꝙ peccare potuit inui-
dens homini de ſalute quam accepturus

erat·in ſpecie ſerpentis mulierē aggredie-
bat̃. Sꝫ quare primo mulierem aggreſſus
ē. Reſpondet̃ ſm Chryſo. Mulieres ſūt
incaute molles ⁊ fragiles. Et quia ſūt in-
caute·ideo de facili decipiūtur. Et qꝛ ſūt
molles·ideo ad bonū ⁊ ad malum cito fle-
ctunt̃. Et quia fragiles·ideo defacili ſu-
perant̃·ideo diabolus non eſt aggreſſus
virum ſed mulierem·ſciens ꝙ femina faci-
lius deciperetur cum ſit ſexus mollior·⁊ fa
cilius vinceretur cum ſit ſexus fragilior.
Quomodo autem primi parentes tranſ-
greſſi ſunt preceptū domini habet̃ Geñ.
iij. Ubi dicit̃ ꝙ ſerpens erat callidior cū-
ctis animantibus terre que fecerat domi-
nus deus·qui dixit ad mulierē: Cur pre-
cepit dominus deus vobis·vt non come-
deretis ď omni ligno paradiſi. Cui rñdit
mulier: De fructu lignorum qui ſūt in pa-
radiſo veſcimur·ď fructu vero ligni quod
eſt in medio paradiſi·ꝓcepit nobis ne co-
mederemꝰ·et ne tāgeremus illud ne forte
moriamur. Dixit aūt ſerpens ad mulierē
Nequaqꝫ moriemini. Scit enim deus·ꝙ
in quacunqꝫ die comederitis ex eo·aperi-
entur oculi veſtri·⁊ eritis ſicut dij ſcientes
bonum ⁊ malum. Uidit ḡ mulier ꝙ bonū
eſſet lignum ad veſcēdum·⁊ pulcrū oculis
aſpectuqꝫ delectabile·⁊ tulit ď fructu illiꝰ
et comedit·deditqꝫ viro ſuo qui ſimiliter
comedit·⁊ ſtatim apti ſunt oculi ambor̃.
Cunqꝫ cognouerunt ſe eſſe nudos·compo
P ſuerūt folia ficus·⁊ fecerūt ſibi piçomata.
¶ Unde queritur quis illorū vel vir vel
mulier grauius peccauit. Rñdet̃ ꝙ mulier
qđāmodo grauiꝰ peccauit. Nā adā ī du-
obus peccauit.ſ.comedēdo de fructu ve-
tito·⁊ excuſando ſe ď ſuo peccato. Uñ pe
nam a deo accepit·vt habet̃ Geñ.iij.cum
dixit ei deus: In ſudore vultus tui veſce-
ris pane tuo donec reuertarꝭ in terraꝫ de q̄
aſſumptꝰ es·quia puluis es·⁊ in puluerem
redibis. Sed in quattuor eua peccauit.
Primo in ſuperbia ⁊ incredulitate·nā
ex ſuperbia diuinitatem rapere voluit·et
diabolo plus q̄ꝫ deo credidit. Unde ſm
beatū Tho· Mulier ex ſola elatiōe mētis
peccauit·quia appetijt eſſe ſicut deus. Ex-
cecauit enī eā appetitus excellentie·vt cre-
deret eſſe verum ⁊ poſſibile qđ ſerpens di-
cebat·⁊ ideo nō appetijt abſolute·ſed cum
ꝯditione ſi poſſibile foret. Sꝫ tñ appetitꝰ
illius excellētie·ipſū adam ad expiendum
incitauit. Ergo adaꝫ ex quadā elatione et
quadā amicabili beniuolētia quā habuit
ad vxorē nolēs eā turbare peccauit·⁊ ad-
huc hodiena die mulieres vt cōmunit̃ imi-
tant̃ euam ī ſuꝑbia ⁊ incredulitate·vt ptꝫ
Nā puella nouem annor̃ qñqꝫ curioſius
agit ī veſte ſua q̄ꝫ maſculus.xviij. annor̃
Et cū vetula ampliꝰ ſe ornare nō audet·
tñ ad ſuꝑbiam ⁊ laudeꝫ hoīuꝫ nō deſinit
ornare ⁊ filiam ⁊ neptem. Similiter ſolent
ſe plus occupare ī incredulitatibꝫ ⁊ incan-
tationibꝫ q̄ꝫ viri·qꝛ qñqꝫ vna mulier plꝰ
vel magis ſcit de talibꝫ q̄ꝫ centum viri. Et
tales carminatrices non ſolum damnant̃·
ſed multa mala faciūt alijs ī animabꝫ ſuis N
¶ Secūdo eua peccauit qꝛ pomū ꝓhi-
bitum comedit. Et adhuc hodierna die
mulieres imitant̃ euam in hoc·quia qđ eſt
eis ꝓhibitum hoc citius faciunt. Tertio
in hoc peccauit·ꝙ virum ad peccandum
incitauit. Uñ di Geñ.ij. ꝙ ipſa comedit
⁊ dedit viro ſuo·⁊ tūc quādo vir comedit
ex h̄ nobis damnū venit; Nam ſi mulier
ſola peccaſſet·nob̄ nō nocuiſſet. Quar-
to mulier peccauit ſe excuſando·⁊ culpaꝫ
ſuā defendēdo dicēs: Serpēs decepit me
Sic adhuc mulieres hodierna die optīe
ſe ſciunt excuſare·⁊ culpas ſuas defendere
Sed quia eua magꝭ peccauit q̄ꝫ adā·ideo
deus penaꝫ et plagam grauiorē ei intulit
dicēs illud Geñ.iij. Multiplicabo erum-
nas tuas ⁊ ꝯceptus tuos·in dolore paries
filios tuos·et ſub poteſtate viri eris·⁊ ipſe
dominabitur tui. Pro quo ſciēdum ꝙ ſi
adam et eua non peccaſſent·tunc mulieres
ſine ſudore concepiſſent·et ſine grauamīe
portaſſent·⁊ ſine dolore peperiſſent. Circa
quod queritur vtrum ſi adaꝫ ꝑſtitiſſet me
ruiſſet ꝯfirmationē oībꝫ poſteris ſuis. Re
ſpondet̃ ſm Tho·in.i.ꝑte ſū·q·c· Aliqui
dicūt ꝙ nō·qđ magis veriſiſe ē. Uñ qli-
bet filior̃ peccare potuiſſet vſqꝫ ad confir- R
mationē. Item q̄rit̃ q̄re fecit deus hoīeꝫ

vt peccare potuit. Reſpõdeo ſm mag. in
compen. theo. veri. Primo vt declaretur
dei ſapiẽtia q̃ ex malo ſcit elicere bonum.
Non enĩ deus pmitteret malũ fieri niſi ex
malo eliceret bonũ. Scd̃o ut manifeſtaret
dei clemẽtia. qua chriſt⁹ per morte ſuam
pditũ hoĩe liberauit. Inſup dei iuſticia
q̃ nõ ſolũ bonis pmia reddit. ſ etiã malis
B ſupplicia. Quantũ ad tertiu qrit̃ q̃re
deus aĩa pcioſam vniuit corpi hominis
defectuoſo. Rñdet̃ q hoc fecit pter tres
cauſas. Prima ẽ q de⁹ opa ſua pficeret.
fecerat enĩ deus creaturã pure corpalem.
ſicut celũ ⁊ terrã. Aliam pure ſpũalẽ. ſicut
angelũ: Et ideo ne in dei ope aliqd incõ-
pletum eſſet. fecit tertiam creaturã. ſ. corpo
ralem ⁊ ſpũalem. videlicet hoĩem q̃ 9ſtat
ex corpe ⁊ aĩa. Secũda cauſa quare deus
cõiunxit aĩa corpi eſt. vt aĩa in corpe ⁊ p
corpus multa merita adq̃reret. Quedam
enĩ ſunt q̃b aĩa ſine corpe põt mereri: Sic
in diligẽdo deũ. agnoſcendo deũ ⁊ ĩ me-
morãdo deũ. imo ſepe ĩ talib aĩa a corpe
impedit̃. Sap. ix. Corp⁹ qd corrumpitur
aggrauat aĩa. Alia vero ſunt ĩ q̃bus aĩa
nõ põt mereri ſine corpe. vt pegrinando.
martyriũ ſuſtinẽdo. flagellatiões ⁊ abſti-
nentias. ⁊ hmõi. Tertia cauſa quare de⁹
9iunxit aĩam corpi eſt. vt homo maiorem
grã pcipiat ĩ futuro. Si enĩ aĩa fuiſſet ſe-
pata a corpore. tũc tm̃ fuiſſet ĩ viſione dei
glorificata: Sz modo homo q̃ ẽ cõpoſit⁹
ex corpe ⁊ aĩa. glorificabit̃ tam in corpe q̃
in aĩa. ⁊ in viſione humanitatis ⁊ deitatis
C Ultimo ſciendũ q ſicut aĩa ex 9iũctiõe
ad corp⁹ plura bona 9ſequit̃. ſic et multa
incõmoda habebit ĩ 9iũctiõe ipſi⁹ corpis
Primo habebit peccati originalis inqui-
natioñẽ. Vñ Job. Quis põt facere mũ-
dum de immũdo 9ceptu ſemine? Unde
ps. Ecce enĩ in iniquitatibus 9cept⁹ ſum.
Nã ĩ peccatĩs 9cipimur ⁊ ĩ pctis naſcimur.
Scd̃o peccati pnitatẽ. Unde Geñ. viij.
Proni ſũt ſenſus hoĩs ad malũ ab ado-
leſcẽtia ſua. Tertio boni opis difficultatẽ
Nã oĩes angeli ab initio mũdi vſq5 ho-
die nõ habuerũt tantã difficultatẽ ⁊ tãtũ
laborẽ in ſeruiẽdo deo ſicut vnus hõ qui

ſeruit deo vno ſolo die. ⁊ hoc eſt ex reſpectu
corpis. q2 corp⁹ ẽ ineptũ ⁊ graue et pigrũ ad
omne bonũ. Quarto h5 itellect⁹ hebetu-
dinem. q2 aĩa ſepata a corpe. clariorem et
lucidiorẽ itellectũ habet. Quĩto 9tinuam
impugnationem. Vñ apl's Gal. v. Caro
9cupiſcit aduerſus ſpm̃. Nã aĩa anhelat
ad celeſtia. ſ corp⁹ trahit 9tinue ad infra
Sexto paſſionũ multiplicitatẽ. Vñ Job
Homo natus de muliere breui viuẽs tpe
replet̃ mult̃ miſerijs. Septimo glĩe retar-
datioñẽ. gloriã enĩ futurã nõ percipiem⁹
q̃diu hĩ corpore detinemur. ppterea dixit
apl's ad Phil. p. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cũ
chriſto.

In eadẽ dominica. Ser. xxxv. De verbo dei.

Semen ẽ ver-
bũ dei. Luc. viij. Eſt enĩ semẽ
vbũ dei qd chriſt⁹ de celo at-
tulit. ⁊ in terrã ſeminauit. Niſi enĩ hoc ſemẽ
chriſt⁹ attuliſſet. tot⁹ mũdus ĩ ſcelerib p-
mãſiſſet. Vñ Eſa. p. Niſi dñs exercituũ
reliquiſſet nob ſemen. q̃ſi ſodoma fuiſſe-
mus. Vñ ĩ pñti ſermõe tria ſũt dicenda.
Primo q̃liter verbũ dei ſit audiendum.
Scd̃o de fructib verbi dei. Tertio exem
plũ. Quantũ ad primũ ſciẽdũ q ver- A
bum dei ẽ audiẽdũ. Primo reuerenter et
deuote. q̃ſi ex ore chriſti pcederet. Unde
Luc. x. Qui vos audit me audit ⁊c. Ite
ĩ euãgelio. Nõ enĩ vos eſtis q̃ loquimini.
ſ ſpirit⁹ pr̃is mei q̃ loquit̃ ĩ vobis. Unde
Aug⁹ in quodã ſermone: Benigne audi-
endũ ẽ. deuote ſuſcipiẽdũ. ⁊ ſollicite 9ſer-
uãdũ. q̃cq̃d ad aĩarum ſalutẽ ptinet. ⁊ nõ ſic
vbũ hoĩs. ſ ſicut vbũ dei. ſiue illud ſit cõ
ſolatoriũ. ſiue cõminatoriũ. ſiue ĩcrepato
riũ qd audiat̃. Scd̃o vbũ dei audiẽdũ
ẽ memorit̃. ut ſimus animal mũdũ qd ru-
minat. Sz ſunt q̃dã q̃ſi crib̃ꝝ. qd cum in
aqua ĩmergit̃ impletur. ſ qñ extrahit̃ tunc
vacuũ eſt ſicut antea fuit. Vñ verbũ dei
cuſtodire opꝫ. Luc. xi. Beati q̃ audiũt
verbũ dei ⁊ cuſtodiunt illud. Glo. Beati
qui audiũt verbũ dei ⁊ mẽte recõdunt et

opeꝫ implet vt poſſideāt vitā ęternā. Vñ
apl's ad Ro.ij. Nō auditores legis iuſti
ſunt apud deū. ſꝫ factores legi iuſtificabūtᷣ
x Pro quo ſciēdū ꝙ tria dāna incurrūt
qui audiūt verbū dei ⁊ nō faciūt. Primū
eſt ꝙ grauius punietᷣ. Vñ Joh.xv. Si non
veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem. peccatū nō
haberēt. Nūc aūt excuſationē nō habent
de pctō ſuo. Vñ Luc.xij. Seruus ſciens
voluntatē dñi ⁊ non faciēs. plagis vapu-
labit multis. Si aūt rex terrenꝰ nunciū iter
mādandū tibi aliqd mitteret. ⁊ tu ħ facere
nolles cum bene poſſes. regem grauiter of
fenderes. Sic rex glorię ieſus chriſtꝰ. to-
tiens tibi nūciū mittit. qtiēs vbū dei au-
dis. ⁊ ſi non facis. regem vtiqꝫ chriſtū of-
fendis. Sꝫ diceres. ex ħ ſequitᷣ ꝙ pagani
⁊ iudei q ſmonē nō audiūt. ſunt excuſati.
Rñdetur ꝙ nō. qꝛ fides ī omnibꝫ ptibus
mūdi ē pdicata. Vñ ps. In omnē terraꝫ
exiuit ſonꝰ eoꝝ. ⁊ in fines orbis terrę vba
eoꝝ. Scđo ille q verbum dei audit ⁊ non
facit. obſerat ſibiipſi ianuā cęleſtis regni.
Ps. Hodie ſi vocem eius audieritis ⁊c.
Et ſequitᷣ. Juraui ī ira mea. ſi introibūt ī
requiem meam. Tertio cum ipſi in futuro
clamabūt. tūc chriſtꝰ ipſoꝝ clamorē nō ex-
audiet. Ps. Tūc īuocabūt me ⁊ nō exau-
y diam eos. ¶ Sed qui audiūt verbū dei
cū intētione bona cōfert illis multiplices
fructꝰ. Pro quo ſciendū qtū ad ſcđaꝫ
ptem illꝰ ſermonis. ꝙ verbū dei multa bo-
na opatur in hoībus audiētibꝫ illud de-
uote. Primo enī mundificat hoīeꝫ. Vñ
Joh.xv. Jam vos mūdi eſtis pꝑter ſmo-
nem quē locutus ſum vob. Et ħ cōtingit
dupliciter. Primo quia verbū dei ē ſpe-
culum in quo quis cognoſcit peccata ſua.
Et ſm Senecaꝫ. Initiū ſalutꝭ ē cognitio
peccati. Scđo qꝛ verbum dei dat gratiā
audienti illud p quaꝫ homo mundatur.
Vñ Prou.xiij. Doctrina bona dat gtī-
am. Vñ rephenſibiles ſunt illi qui lauāt
faciem vel veſtimenta. ⁊ calcios mundant
⁊ aīam maculatam non curant mundare.
Itē parētes q pueros ad balneū corpale
portant vt ibi lauentᷣ in corpe. ſꝫ nō ad ſer-
mones vbi lauandę ſunt aīę. Nā multuꝫ
vtile eſſet pueris a iuuētute audire verbū
dei. quia poſt in ſenio plus eſſent inclinati
ad audiendū ſermones. Sic patꝫ ī ramu-
ſculo. q ad quaꝫ ptē pmo flectitᷣ poſtea ſp
inclinatᷣ. Scđo verbū dei opatᷣ pſentiam
dei in illis q illud deuote audiunt. Unde
Matth.xviij. Ubi duo vel tres ꝯgregati
fuerint in noīe meo. ibi in medio eoꝝ ego
ſum. Hoc idē habetur Luc.xxiiij. de illis
duobus diſcipulis. q in die paſcę iuerant
ď hieruſalē in emaus. ⁊ loquebantᷣ inuicē
de chriſto: Et dū ſic fabularentᷣ inuicem.
ieſus appropinquans iuit cuꝫ illis. Tertio
verbū dei cibat aīam. Matth.iiij. Nō in
ſolo pane viuit hō. ſꝫ de omi verbo quod
pcedit de ore dei. Vñ Gregꝰ. Cibꝰ mētis
eſt verbum dei. Vñ qui nō pōt comedere
corpaliter. ⁊ cui nō ſapit cibꝰ. vel q nō re-
tinet cibū. ſignū ē magnę infirmitatꝭ ⁊ pro-
pinquę mortis. Quiſquis enī alimēta nō
retinet huiꝰ pfecto de vita deſperatᷣ. Sed
heu ſunt plures q quotidie corpus curant
⁊ cibāt cibo corpali. ſꝫ aīam pcioſam mit-
tunt fame perire ⁊ mori. nec cibant eā cibo
ſpūali. ſ. verbo dei. ſicut ſunt illi qui qñqꝫ
in quattuor ſeptimanis nō audiūt verbū
dei. Et ſi per quattuor dies deberēt abſti-
nere a cibo corpali. eſſet eis valde graue. ſꝫ
de anima ſpūaliter nil curant vel ſentiūt.
Quarto verbū dei oſtēdit hoīeꝫ diſcipu-
lum chriſti. Vñ Joh.viij. Qui ex deo eſt
verbū dei audit. Naꝫ naturale ē ꝙ qlibet
audit libenter de patre ⁊ matre. et fratribꝫ
et cognatis ſuis ⁊ de patria ſua. cum eſt ī
exilio conſtitutus ad quam redire intēdit
Sic ſi deus eſt pater. ⁊ beata virgo ē ma-
ter. et ſancti angeli fratres. et regnū cęleſte
patria tua. ⁊ ſi ad illud anhelas toto cor-
de tuo. tunc vtiqꝫ libenter audis loqui de
his quō illuc peruenias. Quinto verbum
dei a morte liberat. ⁊ ęternā beatitudineꝫ
adqrit. Vñ Joh.viij. Si qs ſmonē meū
ſeruauerit. nō guſtabit mortē in ęternum.
Quantū ad tertiū principale quęritur A
quare homīes veritatem audire nō pñt.
Reſpondetᷣ ꝙ hoc fit propter tria. Pri-
mo quia videtur eis duruꝫ. Joh.vi. Du-
rus ē ħ ſermo. ⁊ qs poterit audire? Bern.

Videt vobis durū cū dicit: Agite pniam
erratis· ſ aliqñ audituri eſtis verbū aſperū
et ſermonē durū· et auditionē malā. ſ. Ite
maledicti ⁊c. De qua iuſti nō timebūt di
cente ps. Ab auditiōe mala nō timebunt
Scdo q2 factis eoꝝ veritas eſt contraria.
Sap. ij. Cōtrari⁹ ē operib⁹ noſtris· ⁊ im-
properat nob peccata legis. Unde Job.
iij. Qui male agit odit lucē· vt non argu-
antur opera ei⁹. Tertio q2 corda eoꝝ ſunt
ad aliud inclinata ad modū vaſis qđ h3
os verſus terrā. Unde Eccl. xxi. Audiuit
luxurioſus ⁊ diſplicebit ei· ⁊ proijciet illud
poſt dorſum ſuū. Vñ puer. xviij. Nō re-
cipit ſtult⁹ verba prudentie· niſi ei dixeris
vba que verſant in corde eius. Vñ tales
perſi hoīes dicūt illud Eſa. xxx. Loqui-
B mini nobis placentia. Ultimo nota ex-
emplū de his qui recuſant verbum dei au-
dire. Scribit Jacob⁹ de vitriaco· ꝙ fuit
quidam ruſticus qui nunꝗ voluit audire
vbum dei· ſ ſemper exiuit de eccl'ia q̄ſcito
ſacerdos incepit ſermonē· ⁊ ſtetit ī cymite-
rio ꝯfabulando cu3 alijs ruſticis· q̄ ſepius
a plebano ſuo ꝓpter hoc correptus fuit·
ex eo ꝙ ſe et alios impediret· et ipſe ſe non
emendauit· ſed in ptinacia ſua permanſit
Qui poſtea grauiter infirmatus vocauit
plebanū· ⁊ ꝯfeſſus ē ex timore mortis· ⁊ nō
ex charitate ſalutis. Et in eadē infirmita-
te poſtmodū ī breui eſt defunct⁹. Cū autē
ad eccleſiam eſſet delat⁹· ⁊ ſacerdos ⁊ alij
clerici officiū defunctoꝝ circa feretrū face-
rent legendo ⁊ cantando· imago crucifixi
cora3 omni ꝑplo cepit obturare cū digitis
aures ſuas manibus de cruce. Quod cu3
omnes circūſtātes aſpicerent valde mira-
bātur. Tūc ſacerdos ait ad populū. Sci-
tis quale ſignum ē h. Rñdit populus· ꝙ
nō itelligerent q̄d chriſt⁹ per illud ſignū ꝑ-
tēderet. Dixit ſacerdos: Scire debetis ꝙ
iſte ruſticus cui⁹ corp⁹ iacet in hoc feretro·
nō eſt in manibus diabolorum. Idcirco
ſicut obſtruxit aures ſuas ne audiret vbū
dei· ita deus claudit aures ſuas ne audiat
pces nr̄as q̄s ꝓ eo fundimus. Et ꝓhibuit
oībus ibidem exiſtentibus ne ꝓ ipſa aīa
amplius orarēt. Et tūc ceſſauerūt omnes
pro eo orare. Et corp⁹ ei⁹ eſt delatū d loco
ſacro· ⁊ ſepultū ē ī campo· q2 ꝓ aīa dānati
ampli⁹ nō eſt orandū· q2 ī inferno nulla ē
redēptio. Vñ Greg⁹. xi. li. moral. Quiſ-
quis ad inferni mala toleranda ſemel de-
ſcenderit· nequaꝗ vlteri⁹ ad lucem redibit
q2 nequaꝗ vlterius miſericordia pcentis
liberat quos ſemel in locis penalib⁹ iuſti-
cia iudicantis damnat.

Dñica in quinquageſima. Ser. xxxvi. De gaudio mundano.

Ecce aſcendi-
mus in hieroſolymā· ⁊ ꝯſum-
mabūt oīa q̄ ſcripta ſunt de
filio hoīs. Luc. xviij. Marc. x. Notādu3
ꝙ ī iſto euāgelio duo notāt· ſcz paſſio chri-
ſti ⁊ illumiatio cuiuſdā ceci. Sed dice- C
res· quare illo tēpore eccl'ia reducit nob ad
memoriā paſſionē chriſti. Rñdet ut gau-
diū mūdi· qđ illo tēpore exerceri ſolet illis
dieb⁹ in nob temperet· neq3 enim fili⁹ ē· neq3
filia que patre3 ſuum tam viliter tractari
videret· que nō ſe ab oī gaudio temparet.
Ut ergo cōpatiamur chriſto ⁊ reſpuam⁹
gaudia mūdi· tunc nobis hodie ꝓponitur
paſſio chriſti magis manifeſte q̄ ī aliquo
alio euāgelio dñicali ꝑ totū annum· ꝑter
dñicam palmaꝝ in qua paſſio legit. Vñ
chriſt⁹ dicit: Ecce aſcendim⁹ ⁊c. Un ī iſto
euangelio tria ſūt dicēda. Primo ꝙ gau
diū mundi ē ſpernēdū a nob. Scdo quot
modis gaudiū mūdanū ē peccatū mortale
Tertio exemplū. Quantu3 ad primu3 D
eſt ſciendū· ꝙ gaudiū mūdi ē ſpernendum
ꝓpt quinq3. Primo q2 ī ore dei eſt maledi-
ctū. Vñ Luc. vi. Ve vob diuitib⁹ qui h
habetis ꝯſolationē veſtra3. Quis enī hō
audet guſtare cibū ab aliquo ſancto ma-
ledictū? Quātū ergo timendū ē ⁊ cauen-
dū gaudiū mūdi· qđ ē maledictu3 a ſācto
ſanctoꝝ. Vñ ps. Renuit cōſolari anima
mea. S3 poti⁹ debem⁹ diligere triſticia3 a
chriſto benedicta3. Matth. v. Beati qui
lugēt ⁊c. Itē ſciendū ꝙ gaudiū mundanū
ex fatuitate ꝓuenit ⁊ ex ignorātia. ſ. qñ ipſi
hoīes mūdani gaudēt ⁊ ridēt· Prou. xv

Stultitia eſt gaudium ſtulto. Unde bm
Augꝰ. videt̃ inſania eſſe. qꝛ eſt gaudiũ fre-
neticorum. q̇ infirmitatez nõ cognoſcunt
⁊ rident qñ amici eoꝝ plorãt ⁊ triſtant̃. qꝛ
cognoſcũt infirmitatẽ ipſoꝝ magis ꝙ ipſi
ꝑ ſe. ⁊ ſic tales mũdani gaudẽt cũ chriſtus
ꝓ eis flet. Vñ Bern̄. Compatit̃ dei filiꝰ
⁊ plorat. homo patit̃ ⁊ ridet. Ergo ſapien-
tes ꝑeligunt gaudio triſticiã dicẽtes illud
Eccꝭ. ij. Riſum reputaui errorem. Unde
Bern̄. loquens de fletu chriſti dic̃. Legi ⁊
relegi. ⁊ ſepiꝰ chriſtũ fleuiſſe. ſ. ſup Laçaꝝ
⁊ ciuitatẽ hieruſalẽ. ꝟ nũꝙ riſiſſe uł iocaſſe
E legimus. Secundo gaudiũ mundi et
huiꝰ ſeculi eſt ſpernendũ ⁊ fugiẽdũ. et hoc
ideo. qꝛ nõ ẽ purum. ſed cũ triſticia mixtũ.
Amatores enĩ huius mũdi nõ pñt habere
veꝝ ⁊ purũ gaudiũ in rebus huius ſeculi.
ſicut boni huius ſeculi ⁊ ꝯtẽptores habẽt
in deo. Ratio huius eſt. Aut enĩ leduntur
ĩ conſcientia aut in corpore aut in vtroqꝫ
ſimul. Verbi gratia. Si quis querit dele-
ctationem in cibo. ⁊ nimiũ ſumit de cibo ⁊
potu. peccat ⁊ ledit̃ ĩ ꝯſciẽtia. ꝓpter ſynde-
reſim remordentẽ. Inſup grauat̃ in corpe
intantũ ꝙ poſtea non delectat eũ aliquid
boni opari. Itẽ ſi choriçat. tũc erit feſſus
in corpe. ⁊ cuꝫ hoc leditur in aĩa. Item ſi
luxuriaꝫ exercet. ⁊ excedit in nimietate. tũc
habebit nauſeam ⁊ ledit̃ in ꝯſciẽtia. ⁊ cuꝫ
hoc debilitatur in corpe. Vñ Ariſto. de
regi. princi. Coitꝰ eſt deſtructio corporis. et
abbreuiatio vite. Itẽ ſi in diuitijs. tũc ha-
bent laborem in adquirendo. timorem in
cuſtodiendo. dolorem ĩ amittendo. Iteꝫ
ſi in potentatibus. tũc oportet eũ habere
curam ⁊ ſollicitudinem ſubditoꝝ. Unde
Greg. ſup Ezech. Quanto q̇s hic altior
erigitur. tanto curis grauioribꝫ oneratur
Vñ Boetiꝰ. Dulcedo felicitatis hũane
multis amaritudinibꝫ eſt reſperſa. Tertio
gaudiũ huiꝰ ſeculi ẽ fugiendũ. etiã ſi non
eſſet maledictũ a chriſto. ⁊ ſi eſſet puꝝ gau-
diũ. tñ adhuc ſpernenduꝫ eſſet. qꝛ breue ⁊
momẽtaneum ẽ. Vñ Job. xx. Gaudium
hypocrite ſcꝫ mũdi ẽ ad iſtar pũcti. Habi-
turi enĩ ſũt boni ⁊ mali triſticiã et gaudiũ
aut hic aut in futuro. Sed boni ſcientes ꝙ
gaudiũ pñtis vite eſt breue. et gaudiũ fu-
ture vite eſt longũ. ergo triſticiã ꝑelegunt
in pñti. ⁊ gaudiũ ĩ futuro. Augꝰ. Sapi-
entia ſanctoꝝ ẽ hic tpaliter cruciari. et alibi
in eternũ delectari. Mali vero econtrario
faciũt. Vñ ſi q̇s aduerteret ꝙ breue ⁊ mo-
mentaneũ eſt gaudiũ huius ſeculi. imo fu-
geret ⁊ ſperneret illud. ⁊ deo ſuiret ꝓ eter-
nis ⁊ ſempiternis gaudijs. ¶ Unde ĩ vi- F
taſpatꝝ. ꝑdicatorũ legitur exẽpluꝫ tale. ꝙ
magiſter Rulãdus ĩ quodã feſto habuit
de ſcarleto nouas ⁊ ꝑcioſas veſtes. Et cũ
ſolennibus epulis interfuiſſet cũ socijs. et
totũ illũ diem in vanitatibus ⁊ ludis. et ĩ
vana gloria trãſegiſſet. ĩ ſero ad ſe reuſus
⁊ tactus a ſpũſancto intrinſecus ait: Ubi
ẽ feſtuꝫ qđ fecimꝰ. ⁊ illa leticia quo abijt:
videns ergo ꝙ oĩs mũdi leticia cito trãſit
⁊ in dolorem ꝯuertitur. Sequenti die or-
dinem ꝑdicatoꝝ ẽ ingreſſus. in quo mult̄
annis ꝑdicauit. ⁊ dño ſeruiuit in omĩ ſan-
ctitate. fama doctrina et ſcientia ꝑclarus.
¶ Quarto gaudiũ ſeculi eſt fugienduꝫ. G
qꝛ priuat hominem eternis gaudijs. Vñ
Gregꝰ. in Omel. Nemo poteſt hic gaudere
cũ hoc ſeculo. ⁊ illic regnare cũ deo. Hoc
eſt durũ verbum amatoribus mundi cũ hoc
ſeculo ſe letificantibꝫ. ſ. choriçando ⁊ can-
tando de nocte in plateis ⁊ ridendo cũ ca-
chinnis et turpibus vbis ⁊ factis ſe deor-
dinãdo. Ve miſeri et ceci ſunt tales. quia
eſtimant meliora eſſe gaudia huius ſeculi
ꝙ meritum chriſti ⁊ gaudia celi. Et inſup
ſpernunt et paruipendũt chriſtũ mariam
⁊ omnes ſanctos dei et angelos. Nã q̇ il-
licite gaudẽt. illi ꝑponũt illa gaudia gau-
dijs celi ⁊ ſocietati omnium ſanctorum. ⁊
gaudijs q̃ habituri ſũt boni in celo a pti-
cipatione marie. ꝓphetarum. apłoꝝ. mar-
tyꝝ. ꝯfeſſoꝝ. virginũ. ⁊ oĩuꝫ electoꝝ. quia
vnuſquiſqꝫ habebit ſpeciale gaudium a
quolibet ſancto ⁊ a quolibet angelo. Vñ
Euſebius. Unuſquiſqꝫ intantuꝫ gaudet
de alterius merito ſicut de ſuo ꝓprio. Si
tales mũdi amatores corde ⁊ rõne vellent
gaudia celi ponderare. tũc merito gaudia
iſtiꝰ ſeculi deberẽt ſpernere. ⁊ voluptates
corporis abdicare. Vñ Augꝰ. de li. arbi.

Tanta ē iocunditas lucis eterne·ut ſi etiā nō liceret amplius in ea manere q̄z vnius diei hora·ꝓpter hoc ſolū innumerabiles anni huius vite pleni delitijs·⁊ etiā cū affluētia bonoꝝ tꝑalium recte merito q̄z ꝯtemnerēt̃. Vñ ps. Quī mille āni ante oculos tuos tanq̄z dies heſterna q̄ ꝑterijt ante oculos
H ſcȝ dei. ¶ Quinto gaudiū ſeculi ē fugiendū·q2 in eternū ve mutabit̃. Nam ſicut triſtibus ſalubriter triſticia eoꝝ mutabit̃ ī gaudiū vt habet̃ Job.xvi. Sic ꝑ oppoſitum gaudiū mundanoꝝ vertet̃ ī eternaȝ triſticiaȝ. Vñ Greg⁹. in Omel. Preſentia gaudia ſequūt̃ eterna ſupplicia. Verbi gratia. Riſus ille cito vertetur in fletuȝ ſempiternum. Vñ Luc.vi. Ve vobis q̄ nūc ridetis·q2 lugebitis ⁊ flebitis. Itē gula ⁊ ſacietas vertet̃ ī eſuriem. Luc.vi. Ve vobis q̄ nunc ſaturati eſtis ⁊c. Et ps. Famem patiēt̃ vt canes·⁊ circūibāt ciuitateȝ Apoc.xvi. Mādūcabūt linguas ꝑ doloribꝫ ſuis. Itē ebrietas eoꝝ vertet̃ in ſitim. Ps. Ignis ſulphur ⁊ ſpūs ꝓcellaꝝ pars calicis eorum. Item diuitie vertentur in pauꝑtatem. Vñ Luc.vi. Ve vob diuitibus qui hic habetis cōſolatiouē veſtrā. Et hoc poteſt patere ī diuite epulone qui in inferno vltra mille annos ꝓ vna gutta aque petijt·nec vnq̄z obtinuit. O q̄z ſtulti ſunt qui hic letantur ⁊ in delitijs viuunt·cum verba chriſti nō ꝑteribunt. Luc.xxi. Celum ⁊ terra tranſibunt·verba aūt mea non tranſibūt. Et nota hic vnū exempluȝ de his qui h̄ letantur ⁊ in delitijs viuunt·quō in futuro punientur·quere in ſmone
I lxij. Y. ¶ Quantuȝ ad ſcḋm ſciendum ꝙ gaudiū mundi ⁊ inepta leticia·i·geſtus corꝑis inordinatus·mentis leuitatē oſtēdens poteſt eſſe mortale peccatū. Primo cū q̄s inepte letatur·⁊ iactat ſe in his que ſm ſe ſunt mala·ſicut habetur Prouꝰ.ij. Letantur cum malefecerint·et exultant in rebus peſſimis. Et ſic ex obiecto ſortit̃ reatum peccati mortalis·quia tales gaudent de quibus valde dolendū eſt·ſcȝ ꝺ peccatꝭ. Item patet etiā Eccl.xix. Qui gaudet de iniq̄tate denotabit̃·i·de libro vite delebit̃ ⁊ hoc nō fit niſi ꝑ peccatū mortale·igit̃ ⁊c

Verbi grā. Si q̄s letat̃ ⁊ iactat ſe ꝺ ꝑpetratione pctōꝝ.ſ. de actu luxurie·ut ꝙ illā ancillā·vel illā virginem vel filiā illius·vel vxoreȝ iſtius violauerit. Similiter qñ de chorea illicita·vel de torneamentis iactat ſe·et ſic q̄rit laudari. Similiter qñ iactat ſe de vindicta ꝙ illū ꝑcuſſerit·vel ꝙ deus vindicauit eū de illo·q2 h̄ infortuniū accidit ſibi. Similiter q̄ de ſuꝑbia veſtiū ⁊ de honore ſibi exhibito nimium gaudet. Similiter q̄ iactat ſe de fraude qua ꝓximum decepit. Vnde Greg⁹. Dupliciter peccat qui ſe ꝺ crimine iactat. ¶ Queritur vñ K venit ꝙ homo in malo letat̃. Rñdetur ex ignorantia ⁊ cecitate mētis. Vñ Sap.ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. Hoc ptȝ. Nā ſi attenderent peccati grauitatē·offenſaȝ dei·⁊ penā eternā·magis flerēt q̄z gauderēt. Vnde chriſt⁹ dixit in euāgelio Luc.xix. Si cognouiſſes ⁊ tu ſuppłe fleres·ac ſi diceret. O tu ſuꝑbe ſi cognoſceres humiliationem q̄ humilieris in igne infernali·non gauderes ſ; fleres. Similiter: O choriçās ſi cognoſceres quomō oīs mot⁹ petulātie eſt ſaltus in ꝓfunduȝ cloace·ſuppłe fleres poti⁹ q̄z gauderes ſiue rideres. Similit̃: O guloſe ⁊ ebrioſe ſi cognoſceres eternam famē ⁊ ſitim·q̄bus poſt hac crucieris nō gauderes. Similiter: O diues q̄ ſcienter res iniuſtas poſſides·ſi cognoſceres futurā paupertatem ⁊c. Similiter: O luxurioſe qui in delitijs corꝑis viuis·ſi cognoſceres quomodo pars illoruȝ luxuriantiū erit in ſtagno igne ⁊ ſulphure·vt habetur Apoc.xxi. ſuppłe fleres. Similiter: O accidioſe ſi attenderes dictuȝ chriſti·vt habetur Math.xx. Ligatis manibꝫ ⁊ pedibꝫ ꝓijcite eum in tenebras exteriores: Vnde quilibet chriſtianus debet flere de malis cōmiſſis·⁊ non letari exemplo marie magdalene·et beati petri apoſtoli·qui fleuerūt amare ꝓ peccatis ſuis. Vnde Math.v. Beati q̄ lugent·qm̄ ipſi ꝯſolabūt̃. Nam eſt magna peruerſitas letari·et iactari ſe ī malis. Vnde Bern̄. Quid ē magis peruerſum q̄z letari cum malefeceris·et in rebus peſſimis exultare? Secundo cuȝ L aliq̄ aſſumūt̃ ad ſcurrilitatē·⁊ ad ineptaȝ

letíciaꝫ que vergunt in nocumentū ꝓximi vel cōtemptū dei. Verbi grã. Sicut deridere ⁊ ſpernere vel ꝑuipendere ꝓximum. et eū ad iram ꝓuocare ꝑ talē letíciā. vł ſcurrilitatē. tūc talis reus erit oīuꝫ peccatoꝝ. q̃ ille ſic ꝓuocat⁹ cōmittit. Naꝫ ē regula iuri Qui occaſionē dāni dat. damnū dediſſe videt̃. Unde etiā dī in decre. Dantes occaſionē ſcandali. rei ſunt ꝑeuntium. i. q. i. hi qui. Similiter ſm̄ Augꝰ. qui ante carniſpriuium aſſumūt formas monſtruoſas in quibus indicant ſe habere animū beluinum. Unde dī in decre. Geſt⁹ corporis qualitatem indicat mentis. diſ. xli. Cleric⁹ Similiter illi qui circūeūt in ciuitate ī carniſpriuio ꝓijciendo cineres ſuꝑ homines. vel qui maculant hoīes quocunqꝫ modo. vel etiam qui diſcurrunt et trudūt homīes in formis beſtiarū. et in formis demonum. Similiter ⁊ mulieres que induūt habitū virileꝫ. ⁊ ecōuerſo viri qui induūt habitū muliebrem. quod eſt abſurdum ⁊ abominabile. qꝛ ex hoc multa mala eueniūt. Nā q̄nqꝫ aliquę perſonę quę alias nunq̄ꝫ ꝑnt cōuenire. tūc cōueniunt in tali habitu. Et ſic vna ꝑſona cōcitat aliaꝫ ad malā ꝯcupiſcentiā. Unde nulla honeſta ꝑſona et proba mulier deberet ſe ſic transformare. Vñ ſpūſſanctus loquitur per ꝓphetā. ut habet̃ Deut. xxij. Nō īduet̃ mulier veſte virili. nec vir vtetur veſte feminea. abominabilis enī eſt apud deū q̄ facit hec. Iteꝫ aliquę ꝑſonę ſunt quę ī carniſpriuio aſſumunt ſibi habitū religionis et traſformāt ſe in monachos. ⁊ ſic in ſancto habitu choriçant in quo tales deū grauiter offendūt Inſuꝑ g̃uiter peccāt qui ad talia iuuant. qui veſtes cōcedunt viris ⁊ mulieribus ad transformandū ſe. Unde etiam qui in domibus eoꝝ ꝑmittūt talia fieri. Similiter ⁊ rectores ciuitatum et villarū qui in locis ſibi cōmiſſis ⁊ ſubiectis ſcient̃ ꝑmittūt talia fieri. rei erunt oīuꝫ peccatoꝝ eoꝝ. Vñ dī in decret̃. Facientē ⁊ conſentienteꝫ par pena ꝯſtringit. xvij. q. iiij. Oīes. Similiter illi g̃uiter peccāt q̄ carnes vltra mediā noctē feria tertia in carniſpriuio comedūt

M qꝛ tunc incipit ieiunium. Et nota inde exemplū de his qui tunc comedūt carnem poſt medium noctis. Legitur ī dialo. Ceſarij. ꝙ quidaꝫ cōuiuantes. diuerſas carnes cum vino exquiſito vſqꝫ ad mediam noctem comederūt. ⁊ cū ſaturati eſſent nimis. poſtmodū ī ipſo gallicātu hoſpes vocans ſeruitoreꝫ ſuū. dixit ei: Certe adhuc comedem⁹ carnes. vade et affer nob̄ gallinam ī partica. iuxta gallū ſedētē. qꝛ ceteris pinguior eſſe ꝯſueuit. ⁊ ꝑ̃para nob̄ cenaꝫ. Quā cū ſtrangulaſſet et ventre apto manuqꝫ impoſita cum oīa inteſtina ei⁹ ſimul eijcere ſe putaret. maximū bufonē extraxit Cunqꝫ motū bufonis manu eius ſenſiſſet et ꝓieciſſet. vidiſſetqꝫ quid eſſet. repentino ſuo clamore oēs aduocauit. vidētes illi inteſtina gallinę in bufonem verſa. cōfuſi ſunt. ⁊ a loco ꝯuiuij receſſerunt. ītelligētes opus eſſe diaboli. Tertio peccat quis ꝑ ineptam letíciā. ⁊ per gaudiū ſeculi cū aliquis ad talia nimis afficitur. ꝓpter nimiaꝫ cōplacentiā quā hꝫ in talibus gaudijs ſeculi ⁊ vanitatibus. Unde Aug⁹. Nulluꝫ peccatū ē adeo veniale. qḋ nō fiat mortale dum placet. Ergo q̄n in aliquo peccato ſm̄ genus ſuū eēt veniale. habuiſſet quis nimiam complacentiam. tūc cōfiteri debet illud ꝓpter ſecuritatem. Et etiam quanto maior eſt delectatio in quocunqꝫ peccato tāto maior pena debet̃ huic pctō. Unde Apoc. xviij. Quantum glorificauit ſe. ⁊ ī delitijs fuit. tm̄ date illi tormēta ⁊ luctum Ex quo patet ꝙ reꝑ̄henſibile eſt nimiam complacentiam habere in iocis. in riſib⁹. ⁊ in gaudijs huius ſeculi. Quarto cuꝫ quis inepte letat̃ ⁊ ſcurrilitatem ⁊ vanitatem exercet. nec tñ contra charitatem dei ⁊ ꝓximi facere attēptat. ⁊ ſic ē ſolū veniale. Quinto cū quis iocatur ⁊ letat̃ vel facit aliquam letíciā. vt ſeipſum vel alıqueꝫ alium triſtem vel tēptatum releuet. ⁊ ſic eſt bonum ⁊ licitum Vñ Ariſto. vij. ethicoꝝ Homo ſemper indiget quadam delectatione. quaſi quadam recreatione ꝓpter multos labores q̄ ſibi occurrūt: Nā in nimia triſticia exiccat̃ deuotio. ⁊ opatio virtutū ſuffocat̃. ſic ꝙ nō libeat hoī aliq̇d boni facere q̇ nimis eſt triſtis ī ſemetipſo. Item ſi

mens humana ſemp̄ extēderet̄ circa ſeria·
fatigaret̄ ⁊ hebetaret̄. Et ideo cōueniēs ē
ꝓ loco ⁊ tpe vt habeat requiē ⁊ recreatio-
nem·cauēda tn̄ ē ſuperfluitas et exceſſus.
Vn̄ Ariſto·ix.ethicoꝝ. Paꝝ de delecta-
tione ſufficit ad vitā q̄ſi ꝓ ↄdimēto·ſicut
parū ſufficit de ſale ꝓ cibo. Ex quo ſequit̄
ꝙ iſti ſunt rephēnſibiles q̄ nimiū inſiſtunt
gaudijs ſeculi ⁊ recreationibus corporis.
D Quātū ad tertiū nota exemplū d̓ vno
q̄ ſemp̄ triſtabat̄ in h̄ ſeculo·⁊ de alia pſo-
na q̄ ſemp̄ letabat̄ in gaudijs huius ſeculi.
Vn̄ legit̄ ī vitaſpatꝝ. Fuerūt duo ſcʒ vir
⁊ mulier in matrimonio ſimul conſtituti·⁊
vir erat ſancte vite·ſ; infortunatus in hoc
mūdo intantū vt etiā in morte dū deberet
ſepeliri·tāta fuit pluuie inundatio·ꝙ vix
potuit multis dieb9 ſepeliri·hui9 vxor vero
econtrario mulier peſſime vite·ſ; fortuna-
tiſſima·q2 nunq̄ȝ corpi eius morbus acci-
debat·nec dolorē aliquē ſenſit ī quocūq̄ȝ
membro corpis·ſ; a iuuentute vſq̄ȝ ad vl-
timū diem īteḡꝝ ſanūq̄ȝ corpus ſuū poſſe-
dit·factū eſt ꝙ poſt mortem vtriuſq̄ȝ filia
quā inſimul habebāt cogitare cepit·cuius
vitā imitari vellet. Cū ergo inclinaret̄ ali-
quantulū carne ſuggerente ad imitanduȝ
vitam matris·facta eſt in extaſi·⁊ oſtenſus
ē ei locus ameniſſimus in quo cuȝ vidiſſet
patrē inter alios bonos occurrentem·ruit
in amplexus patris rogans vt eum ſecum
retineret. At ille: Nō potes modo hic ma-
nere·ſ; ſi duxeris vitam vt ego duxi tandē
ad hunc locū ꝑuenies·⁊ eris ſemp̄ mecuȝ.
Mox aūt auulſa ducta ē ab eo ad locum
quendā·vbi deorſum reſpiciēs·vidit ma-
trem ī horribili tormēto·q̄ reſpiciēs ſurſū
⁊ vidēs filiam cepit clamare dicēs: Vide
filia q̄ patior ꝓpter immūdā vitam meam
Heu mihi filia mea·quaſi deliramēta vi-
debant̄ mihi vniuerſa q̄ d̓ ſobrietate erāt.
Opera enim fornicationis ⁊ adulterij pro
nihilo habui·⁊ ebrietatē ⁊ crapulā ſecta-
ta ſum. Et ecce ꝓpter paruā libidinē quā-
tam recipio cremationē·Et ecce ꝓpter de-
litias exiguas·quātas ſuſtineo penas. Et
ꝓpter momentaneū gaudiū quod habui ī
ſeculo·h̄ eterna tormenta exoluam. Ad h̄
aūt verba illa cōmota ad ſe rediit·⁊ reco-
gitans ſup̄ his q̄ viderat ī patre ⁊ matre.
Deliberauit ſequi vitā patris·illuc duci ti-
mens vbi viderat matrē. Et facta ē poſt-
modū mulier ſācta. Chryſo. ſup̄ Matth
Cantaȝ ineſſe huic vite agnoſcim9 breui-
tatē·vt vix ī tota vita hac ad mortē ſe q̄s
poſſit diſponere tam celeriter aduolātem.
Theophil9·ī breuiloquio diuerſaꝝ artiū.
Vitꝝ a ꝑuo igne frangit̄·ab igne aūt va
lido ⁊ forti poti9 ſolidatur. Sic mens hu-
mana igne carnalis delectatiōis munda-
neq̄ȝ cōcupiſcētie diſſipat̄ ⁊ frangit̄·igne
aūt amoris diuini ↄſolidat̄.

In eadeȝ dominica de chorea. Sermo.xxxvij.

Tradetur enī gentib9·⁊ illudet̄·⁊ flagellabit̄
⁊ ↄſpuet̄. Luc. xviij. Ubi ſci-
endū ꝙ paſſio chriſti q̄ in hodierno euan-
gelio nobis hodie ꝓponitur·nos debet ab
illicitis gaudijs huius ſeculi·⁊ a choreis ⁊
vanitatibus alijs abſtrahere. Sȝ ex quo
iam iſto tpe homines vt cōmuniter chori-
çare ſolēt·tunc in p̄ſenti ſermone tria ſunt
dicenda. Primo quō chriſtus in chorea
illudit̄ et cōtemnit̄. Scdo vtrū choriçare
ſit peccatū mortale. Tertio de circūſtātib9
⁊ aſtantib9 chorec. Quantuȝ ad p̄muȝ P
ſciendum·ꝙ choriçantes quantū ī ſeipſis
ē·rurſum crucifigūt filiū hoīs. Vt autē
hoc plenius poſſitis intelligere·choream
volo vob̄ declarare·⁊ ex iſto poteſtis intel
ligere quantū malū ſit choriçare. Notate
ergo diligenter ꝙ quinq̄ȝ fiūt in chorea q̄
requirūtur ad artē bene choriçandi. Pri-
mo qui vult bene choriçare·⁊ diabolo in
hoc multum cōplacere·et periculū anime
incurrere·tūc debet primo alte ſaltare·hoc
ideo vobis ſc̄m gloſaȝ dico·vt eo ꝓfundi9
ad infernum ſaltare ⁊ cadere poſſitis·quia
ſcd̄m Aug.·quilibet ſaltus qui fit in cho-
rea·eſt ſaltus ad profūdum inferni. Ideo
quanto altius in chorea ſaltaueritis·tāto
ꝓfundius ad infernum cadetis. Eſt enim
magna ſtulticia ſic ſaltare ſicut hirc9·imo

ſi videres animal brutū.ſ. equū vel vaccā
ſic ſaltare · tu diceres ꝙ animal eēt fatuū
ꝛ tu es animal rationale · ꝛ aſſimilas te ſic
hirco vel alij animali irrationali · ꝯtra di-
ctum pſ̄. Nolite fieri ſicut equus et mulꝰ
ꝛc. Ergo ſi non vultis ad ꝓfundū inferni
cadere · ſed ad celum ſurſum aſcendere · tūc
fugite choream et caueatis vobis ab illa ·
ꝛ hoc eſt meum conſiliū · quia multo meliꝰ
eſt cum deo ꝛ cum omnibus ſanctis ī celo
regnare · ꝙ̄ in inferno cum demonibus et
damnatis eternā penā ſuſtinere. Scdꝫ
quod requiritur ad choream quod etiam
ꝛ cōmuniter fit in chorea ē · ꝙ brachia late
expandunt ꝛ choream magnaꝫ faciūt. Et
hoc ideo ſm̄ Glo · vt ieſu chriſto magnaꝫ
irreuerentiā ꝛ irriſionem ſeu etiā ꝯtemptū
poſſint facere · qꝛ talis expanſio brachiorū
ſignat expanſionem brachiorum chriſti in
cruce · qui ſic fuit tractus ꝛ expāſus ꝙ oīa
oſſa ſua dinumerari poterāt. Vn̄ pſ. Di
numerauerūt omnia oſſa mea. Iteꝫ oēs
vene eius in ſanctiſſimo ſuo corpore plus
nimio fuerunt extenſe. Unde legitur ꝙ ex
panſis brachijs · ꝛ extenſis venis ꝑpendit
ī cruce. Et iſti extenſioni ꝛ expanſioni ma-
gnam cōtumeliam ꝛ irriſionem tales cho-
rizantes faciūt · in hoc ꝙ ſic in vana leticia
ſe expandunt · cum chriſtus in magna tri-
ſticia ꝛ magno dolore fuit expanſus · ꝛ ex-
tenſus. Item ꝑ hoc ꝙ ſic ſe in modū crucꝭ
expandūt · miſericordiā dei deridēt · ꝛ a ſe
repellunt · qꝛ ī ſignū miſericordie · chriſtꝰ in
cruce manꝰ ꝛ brachia expandit · vt paratꝰ
eſſet ad amplexandū nos peccatores miſe-
ricorditer ſuſcipiendo. Qn̄ ergo ſic chori-
zantes eius miſericordiā derident iuſticiā
ſuam ꝯtra ſe excitant · vt eos tanto iuſtius
damnet. Igitꝛ ſi non vultis ex iuſticia dei
dānari · eiꝰ miſericordiā nolite ampliꝰ de-
ridere. Igitꝛ cauete a chorea · Et ē hᷣ expo-
ſitio ſcdi membri. Itē quotieſcūꝙ̄ deuoti
homines orant · et manus ſuas in oratiōe
eleuant · totiēs deo ſacrificium veſpertinū
manuū ſuaꝝ offerūt. Sic ecōuerſo chori-
zantes quotieſcunꝙ̄ manus ſuas expan-
dunt in chorea · diabolo eas offerūt · et ſe-
ipſos ꝯſumūt. Vn̄ Bern̄ · ī ꝑſona chriſti

Ego te adquiſiui manibus crucifixis · ꝛ tu
te conſumis manibus diabolo dedicatis
Tertiū qd̄ reqritꝛ ad choreā · ꝛ qd̄ cōmu- Q
niter fit ī chorea · ē caput erigere ꝛ alta vo-
ce clamare · ꝛ ꝑ hoc fit magna irreuerentia
chriſto q̇ inclinato capite ꝑpēdit ī cruce · ꝛ
clamore valido emiſit ſpiritū. De q̄ incli-
natione dicitꝛ Joh. xix. Inclinato capite
emiſit ſpiritū. Et clamor etiā ille beſtialis
irreueretꝛ clamorē chriſti ī cruce pēdentis.
De quo di Matth. xxvij. Clamās voce
magna emiſit ſpiritū · ꝓ cuius clamore tria
facta ſunt · ſcꝫ terra mota ē · petre ſciſſe ſūt ·
ꝛ ſol obſcuratus eſt. Et tali clamori chriſti
fit magna irreuerētia ꝑ talē cantum · ꝛ per
talē ſonitū fiſtulaꝝ q̇ fit in choreis. Et ta-
les qui ſic delectantur in cantu ꝛ in fiſtulis
miſerabiliꝰ ꝛ terribilius clamabūt · ꝛ luge-
bunt ī inferno · dicentes illud Apoc. Ve
ve · ve · Ve ꝑ primo ſeorſum quiuis dicet
ꝙ vnꝙ̄ natus ſum · quia melius illi eſſet ſi
natus nō fuiſſet Dicēdo etiā: Maledictꝰ
ſit ille venter q̇ me peccatoreꝫ portauit. Itē
ſcd̄m ve · clamabit ſup ſe ꝛ ſua mēbra ꝓprij
corꝑis dicēs: Ve vobis maledicti pedes
q̇d mihi miſerrimo imputaſtis ꝙ ꝑ malū
greſſum ꝛ ſaltus illicitos mihi celi ianuaꝫ
obſeraſtis. Ve vobis manibus · cur ꝑ ma
lum tactum ꝛ illicitam extenſioneꝫ me glo
rie corona priuaſtis · iam propter vos du-
cor ad ignem ꝺ quo nunꝙ̄ egrediar. Ve
tibi maledicta lingua · quanta mala mihi
induxiſti · quādo tot turpia verba protu-
liſti · ꝛ tam frequenter illicitos cantus can-
taſti. O maledicti oculi qui me per viſum
illicitum dei viſione priuaſtis · ꝛ nūꝙ̄ vnā
guttam lachrymarū pro peccatiſ fudiſtis:
Jam incipit fletꝰ veſter intolerabilis corā
omnibus demonibꝰ ꝛ damnatis. Ve tibi
cor quid mihi imputaſti · ꝙ tuis cogitati-
onibus ꝛ gaudijs illicitis me eternis gau-
dijs priuaſti · ꝛ ſic de alijs. Tertium ve cla
mabunt dicētes: Ve ꝓ amaritudīe · et ve
ꝓ multitudine · ꝛ ve ꝓ eternitate penarum
Quartuꝫ quod reqritꝛ ad choream et R
quod communiter fit in chorea eſt · ꝙ ma-
nibus et brachijs ſeinuicem complectūtur
vt firmius concatenentꝛ ne chorea de facili

rumpat᷑. Et hoc ſignat vt diabolus eos firmius teneat in manu et poteſtate ſua. Nam omnes in chorea exiſtentes ſunt in ptāte diaboli· qꝛ ſunt in eius ſeruitio. Et iſte diabolus vocat᷑ vulgariter ſchicken-tantz. Et iſte diabolus recipit te ī ptātē ſuā cū accedis ad choreā. Sed ſi q̇s diceret· ſi choꝛiçās ē in ptāte diaboli cur nō exercet in eo ſtatim poteſtatē. Rn̄detur ꝙ hoc libenter faceret ſi omnipotens de⁹ permitteret. Et de hoc q̄re vnū exemplum infra ſermone. cliiij. B. Quintuȝ qd̓ requirit᷑ ad choream· ⁊ quod cōmuniter fit ī chorea· ē ꝙ choꝛiçantes pulcre ſe oꝛnant ſcȝ caput cum ſertis· ⁊ caputijs· ⁊ peplis· ⁊ reliquū coꝛpus cuȝ varijs indumētis· et h̄ ſignat ꝙ eo diffoꝛmioreſ· nigrioꝛes· ⁊ diabolis ſimilioꝛes in inferno fieri pn̄t. Nam q̄to plus ſe modo oꝛnāt varijs oꝛnamentis· ⁊ diuerſis veſtibus et coloꝛibus· tanto opoꝛtet eos habere ī inferno mag̉ diuerſas ⁊ varias pe̜nas· qꝛ qd̓libet indumentū ſuperfluum ſpecialem pe̜naȝ habebit. Et coloꝛ rubeus aliam pe̜nam habebit q̄ȝ coloꝛ flaueus· ⁊ ſic d̓ alijs. Itē choꝛiçātes pulcre· ⁊ ſup̱be ſe oꝛnāt· vt chriſto maioꝛē cōtumeliam inferāt. Nā ſicut chriſt⁹ coronatus fuit coꝛona ſpinea· ſic iſti oꝛnāt capita cuȝ ſertis ⁊ mitris· ⁊ peplis. Ergo iſti doloꝛem chriſti quem in capite habuit per coronam ſpineā meditari deberent cuȝ capita ſua ſic oꝛnant. Item veſtes nimis lōgas caudas habētes et poſt ſe trahentes· deſignāt albā veſtē ⁊ fatuaȝ quā herodes chriſto induit qn̄ ad pilatū eum remiſit· q̄ veſtis fuit longioꝛ q̄ȝ chriſtus: Et ꝓpterea qn̄ ꝓcedere debebat ſup̱ eādem calcabat· ⁊ ſic ad terraȝ cadebat· qꝛ manus eius fuerunt ſibi poſt tergum ligate̜· et ideo non poterat illam ante ſe leuare. Talia memorari deberent qui longas veſtes poꝛtant. Item habere cingulos deauratos ⁊ argēteos· deſignat funem cum qua chriſt⁹ erat ligatus· ⁊ ad patibulum crucis deductus. Talia memoꝛanda eſſent choꝛiçantibus

S cum ſe ad choꝛeam pre̜parāt. Quantū ad ſcd̓m q̄ritur an choꝛiçare ſit pcт̄m moꝛtale. Reſpōdet᷑ ꝙ ſic· qn̄ ex ſup̱bia ⁊ mala cōcupiſcentia fit. Vn̄ Aug⁹. Meli⁹ eſt in die dn̄ico arare· q̄ȝ choꝛiçare. Et melius eēt mulierē lanā ſuā ī dieb⁹ feſtiuis texere q̄ȝ impudice choꝛiçare. Vn̄ dr̄ ī decre. In feſtiuitatibus debent laici a choꝛeis abſtinere· de conſe· diſ· iij. Irreligioſa. Quare aūt min⁹ malū arare ſit ī feſtiuo die q̄ȝ choꝛiçare. Rn̄det᷑ ꝙ ideo qꝛ iſte q̇ laboꝛat ſimpliciter· peccat frangendo ſabbatū· ſ; choꝛiçans choꝛiçando quaſi cōmittit omnia peccata moꝛtalia. Qd̓ ꝓbat᷑ ſic. Nā ibi ē ſup̱bia q̄ eſt etiaȝ initiū oīs peccati· ꝓpter quā lucifer ce̜lū p̱didit· qꝛ non ex hūilitate homīes ſolēt choꝛiçare· ſed pl⁹ ex elatione. Aug⁹· in ep̄la. Quē ſup̱bum videris filiū diaboli eſſe nō dubites. Ex his ꝯbis p;z cuius filij ſunt q̇ ex ſup̱bia choreas ducūt. Itē ibi cōmittit᷑ luxuria. Nam tales choꝛiçātes ⁊ pulcre ſe oꝛnantes· plurimoꝛum coꝛda videntiū ad luxuriā ⁊ malas ꝯcupiſcentias accēdūt. Vn̄ Matth. v. Qui viderit mulierē ad ꝯcupiſcendū eā· iam me̜chatus ē eam in coꝛde ſuo. Itē qn̄ vn⁹ accedit ad vnā tangendam· vel qn̄ ducit eā ad alliciēdū ad malū grauiter peccat. Secus ſi vellet ꝯtrahere cum ea matrimoniū. Item ibi cōmittit᷑ inuidia· qꝛ ſi vna p̱ſona pl⁹ honoꝛat᷑ q̄ȝ alia· vel melioꝛa veſtimēta habet· tūc multotiēs cetere̜ p̱ſone̜ inuidēt ei. Itē ibi cōmittit᷑ auaritia· qꝛ talia veſtimenta nō habentes ſe̜pe ꝯtra deū affectāt tales veſtes ⁊ talem pulcritudinem· et qd̓ peius eſt ad malū finem .ſ. ad peccanduȝ. Iteȝ ſm̄ Guilh. Lugdu· ꝙ ducentes choreas qd̓āmodo faciūt ꝯtra ſeptē ſacramēta eccl̄ie̜. Primo ꝯtra baptiſmū· qꝛ frangunt pactū qd̓ inierūt cū chriſto ī baptiſmo qn̄ patrinus eoꝝ dixit: Abrenūcio diabolo ⁊ om̄ib⁹ pompis ei⁹. Pompā enī ſiue ꝓceſſionem diaboli intrant choꝛiçantes· vnde patrini eoꝝ poſſunt timere d̓ illa ꝓceſſione ne rei inueniantur apud deum· ſi nō admonuerint patrinos ſuos diligēter· ne ītrent choꝛeas. Proceſſio aūt diaboli ē choꝛea. Signum aūt hui⁹ eſt hoc ꝙ ꝓcedit᷑ ad ſiniſtrā manū. Vn̄ Prou. iiij. Vias enim que̜ a dextris ſunt nouit de⁹ peruerſe̜ aūt ſunt q̄ a ſiniſtris. Vn̄ Guil.

Lugdu. Chorea eſt circulus in cuiꝰ centro
eſt diabolus. Itē faciūt ꝯtra ſacramentū
ꝯfirmationis in q̄ in fronte ſignum crucis
acceperūt tanq̄ꝫ empti paſſione chriſti. In
choreis vero ſigno crucis abiecto· ſignum
diaboli ī capite ſuo ponūt qđ ē ſupbia· qđ
nō pōt fieri abſq̄ꝫ magna ꝯtumelia chri/
ſti. Itē faciūt cōtra ſacramentū pœnitētię
p qđ recōciliati erāt in q̄dragesima· dum
pacē illaꝫ frangūt· ⁊ ad exercitum diaboli
vadūt. Itē faciūt ꝯtra ſacramētū matri/
monij· q: multotiēs in choreis· aliq̄s con/
cupiſcit vxorē alteriꝰ· et ecōuerſo mulieres
aliaꝝ fœminaꝝ viros · qđ eſt ꝯtra nonum
p̄ceptū· vbi dī: Non concupiſces vxorem
ꝓximi tui. ¶ Quantū ad tertiū ſciendū
L ꝙ aſtantes circa choream q̄nq̄ꝫ intantum
peccant ſicut ipſi choriçantes· rō eſt q: ipſi
dant occaſionē choriçandi· q: circūſtātes
ſi nō aſpicerent· tūc ipſi nō choriçarent· uł
nō tantā diligentiā ⁊ aduertētiā ad geſtꝰ
⁊ ad mores ſuos q̄b͡ ſe deordināt adhibe/
rent. Inſup circūſtantes peccāt in hoc· ꝙ
conſiderant diſpoſitiones verba ⁊ mores
choriçantiū. Et tunc ex his ꝯſideratis iu/
dicant choriçantes qđ ē ꝯtra euāgeliū· ut
habetur Luc. vi. Nolite iudicare· ⁊ nō iu
dicabimini. Item ſciendum ꝙ aliq̄ magis
delectabiliter vident choreas· vel cuꝫ ma/
iori delectatione audiūt cantꝰ vel alia mu/
ſicalia ꝛc. Tales magis horribiliores dę/
mones videbūt· ⁊ audiēt lachrymabilio/
res clamores dęmonum et damnatorum.
Unde Salo. Per q̄ homo peccat p hęc
etiā punieť. Un̄ Bern̄. In quo membro
creator plus offendiť· ī eodeꝫ pctō̄r g̃uius
punietur. Et hoc etiaꝫ intelligiť de ſenſib͡
viſus· auditus· ⁊ ſic de alijs. Unde patet
ꝙ antiquę vetulę quę circumſedēt chore/
as· potius deberent intrare eccleſiā vel ca/
meram ſuam· ⁊ ꝯſiderare peccata ſua p̄te/
rita· in iuuentute cōmiſſa· q̄ꝫ ibi circa cho/
ream ſedere· ⁊ pctā ſua augere vel augmē/
B tare. ¶ Unde legitur ꝙ ſoror ſancti Da
miani apparuit poſt obitum illi· et dixit ſe
eſſe in maximis pœnis· ⁊ ipſe ſanctus Da/
mianus quęſiuit ob quam cauſam eſſet in
tantis pœnis· cū tn̄ ſanctę vitę fuiſſet. Re/
ſpondit hanc eſſe cauſam· ꝙ ſemel ſtetiſſet
in camera ſua· ⁊ audiſſet in platea cantus
choriçantiū cū aliquali dulcedine· ⁊ de h̄
in p̄nti vita nō egiſſet pœnitētiam· ergo ob
hāc cauſam p quindecim dies deberet pu
niri ī purgatorio. Sꝫ volūt aliq̄ ſe tn̄ excu
ſare ī peccatis ſuis dicētes: ꝙ ante centuꝫ
annos hoīes choriçauerūt· ĝ et hodierna
die choriçare poſſunt. Rn̄deť ſup hoc· ꝙ
ante centū ānos hoīes tam bn̄ ītrauerunt
infernum ꝓpter malefacta ſicut hodierna
die faciūt· q: mala cōſuetudo non excuſat
peccatū· imo quāto diuturnior· tāto peri/
culoſior· ut habeť ī decre· xxiiij. q. i. Sal/
ma. ¶ Aliud exemplū de plaga chorę. X
Legiť ꝙ in q̄daꝫ villa Colonieñ· dioceſ
erexerunt arieteꝫ veſtitū ſericis· vt qui me/
lius choriçaret haberet illū. Qđ audiens
ſacerdos illius loci ꝓhibuit publice ī am/
bone· ⁊ minatus eſt eis plagam dei ſi non
deſiſterēt· ſꝫ obſtinati ꝓpter hoc non omi/
ſerunt. Ideo cum choriçarēt in die feſto:
ecce ſubito fulgur tonitruum ⁊ grando de
cęlo venerunt· ⁊ cōminuerūt om̄es ſegetes
⁊ fructus arboꝝ ⁊ vinearum illius villę· cū
tamen prius eſſet aeris ſerenitas. Et tota
ꝓuincia ex qua populus ad illam choreaꝫ
cōuenerat· plagata fuit eadeꝫ plaga in ſe/
getibus· et frugibus terrę. Item grauitas
illius peccati pꝫ ex vindicta ⁊ plaga qua
chorea eſt punita tam in veteri q̄ꝫ in nouo
teſtamento· vt habetur Exo. xxxij. Cum
deſcendiſſet moyſes de monte ſinai· ⁊ ap/
propinquaſſet caſtris filioꝝ iſrael· vidit
vitulum et choreas. Iratus valde ꝓiecit
tabulas ibi lapideas digito dei ſcriptas
⁊ ꝯfregit eas ad radicem montis. Deinde
ſumpſit ſecuꝫ filios leui accinctos gladijs
qui occiderunt ex idolatrātibus. xxiij. mi/
lia hominum. Ex hoc igitur ꝙ moyſes q̄
erat manſuetiſſimus hominum adeo fuit
iratus et turbatus· ꝙ et tantam ſumpſit
vindictam de populo iſrael· ob hoc ꝙ dei
honorem vitulo impenderunt et choreas
duxerūt· ſatis pōt eſſe manifeſtum· q̄ꝫ ma/
gnum pctm̄ ſit choriçare. ꝓpter qđ et deus
permiſit tantam plagam in populo iſrael
Itē in nouo teſtamento legiť vt habetur

Matth.xiiij. Q saltatrix filia herodiadis
fecit āputari caput Jobis baptiste·qz pe/
tijt illud·q̇ tāte sanctitatꝭ fuit·ꝙ christ⁹ euz
recōmendauit dicēs illud Matth.xi. Int
natos mulierū nō surrexit maior iohanne
baptista. In h̄ eni figuratū ē· quantā po/
testatez habeant saltatrices·vt scz separe
possint eos ī q̇bus ē grā dei q̇ p iohannez
designant. Nā iohānes īterp̄tat in quo ē
grā·a capite suo.s.christo·qz christ⁹ est ca/
A put·nos aūt mēbra. ¶ Nota etiā h̄ d pla/
ga choriçantiū circa ecclesiā ⁊ cemiterium
alios impediētes volētes seruire deo·legit
exēplū illud·ꝙ in saxonia q̇daz p̄sbyter ī
ecclia sancti Magni celebrās diuinū offi/
ciū·audiuit puellas ⁊ masculos choriçā/
tes·ipsū ⁊ ceteros īpediētes ī orōnib⁹ suis
⁊ eis maledicens imp̄catus est·vt sic cho/
riçantes ⁊ cantātes pmanerēt. Et factū ē
ꝙ sic p integꝝ annū pmanserūt·nō man/
ducātes nec bibētes·s̄ quotidie choriçan/
tes ⁊ cātātes·p̀mū vsqz ad genua·deinde
vsqz ad femora dimersi sūt in terram. Et
omēs illuc veniētes viderūt mirabilē pla/
gam dei·nec quisqꝫ poterat eis subuenire·
nec liberare ab illa plaga·donec sanctus
Gilbert⁹ p tūc Colonieñ·ep̄s illuc venit·
q̇ vidēs plagā dei ꝯpassus ē eis·indixitqꝫ
ꝓ eo ieiuniū ⁊ cōmunē orationē p eis fieri·
⁊ absoluit·⁊ liberauit eos. Et q̇dam ex eis
cito obierunt·q̇dam aūt diu supuiuentes
penam suam tremore ostenderūt vsqz ad
B mortem suā. ¶ Ultimo q̄ritur quō se ha/
bere debeāt homines·cum vident vel au/
diūt mūdanos hoīes cantare et choriçare
vel fistulare·vel hastiludere. Respōdetur
s̄m Aplm Paulū. Q diligentibus deuz
omīa coopant in bonū. Verbi grā. Cuz
audiūt cātare vel fistulare·debēt cogitare
illum clamorē christi quē in cruce habuit·
et insuper quō iā christ⁹ laudat a sanctis
⁊ ab angelis in celo·sic ⁊ laudandus a bo/
nis in h̄ mundo. Item cum vidēt p̄sonas
pulcre ornatas·tūc cogitare debent quō
sancti ī celo ornabunt cum stola claritatis
eterne·et insuper dolere ꝙ nunqꝫ se taliter
ornauerunt christo sp̄ualiter sicↄ illi p̄sone
se ornauerūt huic neqꝫ seculo corporaliter

Itē qn̄ vidēt vel audiūt mūdanos hoīes
hastiludere vel torneamēta exercere·tunc
boni cogitare debēt quō Lōgin⁹ cū lācea
lat⁹ christi perforauit·et sic de alijs. Et sic
boni debēt hr̄e carnispriuiū cū christo ⁊ se
abstrahere ab h̄ mūdo·qz nemo p̄t duob⁹
dn̄is seruire. Et s̄m Aplm ad Gal.p̄. Si
adhuc huic mūdo placerē·seruus dei nō
essem. Et beat⁹ Jacob⁹ dic. Quicūqꝫ vo/
luerit esse amic⁹ hui⁹ mūdi·inimic⁹ dei ꝯsti/
tuit. Rationes q̄re mūdus nō sit diligēd⁹
q̄re infra sermone.cxxxvi. F.

¶ In die cinerꝝ. Sermo.xxxviij. De his que signāter et sp̄ealiter isto die fiunt.

C Onuertimi/
ni ad me ī toto corde vestro·ī
ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. Jo/
hel.ij. Unde Johānes de sancto gemini/
ano. Videm⁹ eni ꝙ cū animal brutū sētit
se vulneratū·sollicite q̄rit ⁊ ꝓcurat sanati/
onis remediū. Hinc ē ꝙ vrsus vt dic Am/
bro·in hexame·cuz se ḡuatū sentit·formi/
cas q̄rit ⁊ comedit·⁊ sic sanat. Itē videm⁹
qn̄ corpaliter hoīes sūt infirmi vel vulne/
rati·sollicite q̄runt medicos a q̇b⁹ curari
possent. Cū igit vulnera mētis·s·vitia sint
magꝭ piculosa qꝫ vulnera corpis·qz occul/
tiora·ideo ad maiorē pniciem finaliter p/
ducunt·qz ad mortē aīe nō momētaneaz
s̄ eternam. Manifestū igitur est·ꝙ q̇libet
peccator ⁊ vitiosus dz sollicite q̄rere peni/
tentie remediū·quo oēs morbi aīe sanant
Un̄ nūc in principio q̄dragesime q̄ ē tp̄s
penitentie legit ꝓphetia Johel. In q̄ nos
domin⁹ instruit d modo penitendi dicēs:
Conuertimini ad me ⁊c. In q̇bus verbis
ostēdit ꝙ penitētia nostra debet eē recta·
ideo dic: Conuertimini ad me ⁊c. Est eni
peccator similis curuo baculo·quez optet
ī cōtrariū flecti·vt dirigat. Scd̄o penitē/
tia debet esse integra·ideo dicit in toto cor/
de vestro. Nam de omībus debet cōteri
et confiteri et satisfacere. Tertio debet esse
aspera. Ideo di in ieiunio quo caro exte/
rius affligitur·et mens interius reficitur.

Quarto debet eſſe doloroſa·ideo dicit' in
fletu ⁊ planctu · ſcȝ vt peccator doleat de
peccato cõmiſſo ⁊ de bonis omiſſis. Con-
uertimini ad me ⁊c. Chariſſimi licet omni
tpe liceat nos ꝯuertere corda ⁊ corpa nr̃a
ad ſeruiẽduȝ deo·ſicut bonos chriſtianos
decet·ſpẽaliter tñ mater eccl'ia hodie inci-
pit nos hortari ad ꝯuerſioneȝ. Heu qꝛ tñ
peccatores his dieb9 ſunt valde ĩ iniq̃tati-
bus ſuis indurati·ergo vt poſſint emolliri
corda dura ad pęnitẽtiã · ⁊ deuotionem·
tũc dñs nõ ſolum monet ſȝ etiam petit di-
cens: Cõuertimini ad me ⁊c. Vñ in pñti
ſmone tria ſũt dicẽda. Primo d' his quę
fiũt illo die ab eccl'ia·⁊ nõ ĩ ceteri tpib9 ãni
Scdo q̃re ieiuniũ q̃dragesimale q̃rta fe-
C ria inchoat'. Tertio exemplũ. Quãtũ
ad primũ ſciẽdũ·ꝙ ſex ſunt q̃ fiũt illo die ĩ
illo ſacro tpe. Primũ eſt ꝙ añ miſſam fit
ꝯſecratio cinerꝝ·⁊ q̃libet accedẽs ad ſacer-
dotẽ audit tp̃s futurę mortis ſibi ãnũcia-
ri qñ dicit: Memento homo ꝙ cinis es·et
in cinerem reuerteris. Vbi ſciendũ ꝙ ho-
die monemur ad memoriam mortis · et in
ſignũ huius hodie in capitibus noſtris ci-
nere aſpergimur·ob id iſta dies·dies cine-
rũ appellat'. Vnde ſi ab aliquo hoĩe quę-
reretur·vñ venis·quid portas · ⁊ quo va-
dis·poſſet reſpõdere·de cinere·cinerẽ·ĩ ci-
nerẽ·hoc ẽ de cinere venio·cinerẽ porto·in
cinerẽ redigar. Pro q̃ ſciẽdũ·ꝙ vtile ⁊ bo-
num eſt habere memoriam huius cineris
et mortis. Primo ſicut cinis terraȝ fęcun-
dat·ſic memoria mortis ad bene opandũ
nos ſollicitat. Vnde Greg9. Valde enĩ
ſe ſollicitat ĩ bono opere · dum quis ſemp
cogitat de extremo fine. Secundo ſicut ci-
nis ſeruat igneȝ· ſic memoria mortis ſuat
in homĩe gratiã ad bene ⁊ ſalubriter ope-
randũ. Tertio ſicut cinis lauat maculas·
ſic ⁊ memoria mortis expellit peccata prę-
terita·⁊ reſiſtit peccatis futuris·nã memo-
ria mortis expellit ſupbiaȝ. Ecd.x. Quid
ſuperbis terra ⁊ cinis? Iteȝ expellit auari-
tiã. Job.p̃. Nudus egreſſus ſũ ab vtero
matris męę·nud9 reuertar illuc. Itẽ expel-
lit gulã ⁊ luxuriam. Vnde Greg9. Nihil
ſic ad domãdũ deſideria carnis valet·q̃ȝ

vt vnuſquiſqȝ qd' diligit quale ſit mortuũ
videat. Ecd. vij. Memorare nouiſſima
tua·⁊ in ęternũ nõ peccab. Vñ ſciẽdũ ꝙ
hoĩes cũ deuotione debent hodie cineres
accipe·qꝛ neſciũt an vſqȝ ad illud ſacratiſ-
ſimũ tp̃s de cętero viuẽt ampli9. Plures
enĩ defũcti ſunt illo anno q̃ ante annũ nõ
crediderũt ſe morituros·ſȝ adhuc p longũ
tp̃s victuros. Secundum ẽ ꝙ omĩb9 P
imaginib9 facies cuȝ pannis velamus. Et
ſignat ꝙ peccatores non ſunt digni ipſos
ſanctos in cęlo videre·niſi pęniteãt ĩ hoc
pñti tẽpore·⁊ hoc q̃libet cogitare debet·qñ
in hoc ſacro tpe aliquã eccleſiam intrat·et
ſic debet pęnitere· ⁊ ſe corã deo humiliare
Cum enĩ quis eſt in gratia·tũc dignus eſt
videre beatam virginẽ mariam·ꝓphetas·
apoſtolos·martyres·cõfeſſores·virgines·
⁊ omẽs ſanctos et angelos dei·imo dign9
eſt·qꝛ eſt filius ⁊ hęres regni cęleſtis. Sed
qñ eſt in peccato mortali·tũc nullius boni
eſt dignus·nec pane·nec aqua·imo inferi-
or brutis aĩalibus · quę nunq̃ȝ deũ offen-
derunt. Vnde Hiere·ij. Q̃ vilis facta es
nimis iterans vias tuas. Item mutamus
caſulas·vt ſȝ viſibili exẽplo ipſi chriſti pec-
catores inducant' ab intra mutare habitũ
ſuoꝝ peccatoꝝ·⁊ ab extra debemus depo-
nere ſupbum habitum corporis. Vñ chri-
ſtiani qui ſunt vere pęnitẽtes debent iam
deponere longas caudas in tunicis ⁊ ĩſciſ-
ſuras·⁊ longas manicas·nec debent por-
tare viridem nec rubium colorem ĩ veſtib9
ſed debent ſe induere habitu humilitatis
et pęnitentię. Vñ cantat' hodie: Immu-
temur habitu in cinere ⁊ cilitio. Vñ ſcien-
dum ꝙ caſula quadrageſimalis eſt alba·
⁊ habet rubeam crucem · ⁊ in hoc ꝙ ẽ alba
ſignat caſtitatem quam pęnitẽs debet ſer-
uare in quadrageſima·et etiam illi q̃ ſunt
in matrimonio conſtituti. Vnde hodie
in miſſa legitur: Egredietur ſponſus d' cu
bili ſuo·⁊ ſponſa de thalamo ſuo. Vnde
dĩ ĩ decre· Cõiuges ꝯtineãt tpe pęnitẽtię
xxxiij.q.v. Q̃ aũt. Vñ ſicut ꝯiugati a ci-
bo ieiunãt·ſic etiã debent ieiunare a dele-
ctationibus carnis quas ſolent habere in
actu matrimonij · qꝛ in quadrageſima nõ

ſolum eſt abſtinendũ ab illicitis. ſed etiã
a licitis. Vñ Greg⁹. i Omel. Quilibet ꝓ
hoc cõditori ſatiſfaciat. vt qui prohibita
commiſit. ſeſe abſtineat ⁊ a ꝯceſſis. Et ru-
bea crux q̄ ē in caſula ſignat macerationē
carnis. Nam in q̄dragesima q̄libet debet
corp⁹ ſuũ caſtigare ĩ cibo ⁊ potu et aſperis
veſtibus. et in alijs bonis exercitijs. vt ſic
ſatiſfaciat deo quē per totũ annũ offēdit
in comedendo. ⁊ molles veſtes portando.
⁊ voluptati carnis ſatiſfaciendo. Unde
Hugo. de ſan. vict. Gaudeat qui põt ꝑce
viuere. Parca enĩ vita occidit vitia. libi-
dinem extinguit. virtutem nutrit. roborat
E mentem. ⁊ ad celeſtia eleuat. Quartũ
qđ hodie fit ĩ illo ſacratiſſimo tp̄e. ſ. ſecũ-
dis. quartis. ⁊ ſextis ferijs. eſt ꝓceſſio ꝑ ce-
miteriũ. om̄es ſanctos inuocando. vt ex h̄
inſtruant᷑ peccatores iſto tp̄e ſanctoꝝ ad-
iutoriũ inuocare. ⁊ vitã eoꝝ imitari h̄. cuꝫ
q̄bus volunt in celo remunerari. Itē ex h̄
ĩterpellam⁹ ſanctos. ut ꝓ nobis intercedãt
qꝛ nos indigni ſumus apparere in ꝯſpectu
dei. ſed ipſi ſunt digni. qꝛ ſunt amici ⁊ filij
dei. Et ſic primo ⁊ principaliter ĩuocam⁹
beatam virginē mariaꝫ. que eſt ſuper oēs
⁊ poſt hoc ſanctos apoſtolos. ⁊ alios ſan
ctos. quia ſcriptum ē. ꝙ impoſſibile ē mul-
torum preces non exaudiri. Unde etiam
dı̄ Matth. xviij. Ubi duo vel tres cõſen
ſerint de quacunq̄ȝ re quam petierint. fiet
illis a patre meo q̄ in celis ē. Unde bonaꝫ
ꝯfidentiam debemus habere ad ſanctos
dei. nam ipſi diligũt nos. ⁊ optant nobis
bonum ⁊ ſalutem noſtram. ergo libenter ⁊
fideliter orant pro nobis cum eos deuote
imploramus. Quintũ ē ꝙ quotidie in
miſſis qñ d̕ tempore celebrat᷑. in prima col
lecta admonet nos ſacerdos genua flecte-
re et petere: vt deus impleat in nob̄ quod
ſacerdos petit in collecta miſſe. Similiter
⁊ in fine miſſe docet nos capita noſtra in-
clinare. et orat ꝓ omnibus peccatoribus:
vt poſſint coraꝫ deo humiliter ceruicē ſuã
in confeſſione inclinare. Nam ſicut ſe ĩ ſu-
perbia exercuerunt per integꝝ annum pec
cãdo. ita hũiliter ĩ hoc quadrageſimali tē
pore debent ſe exhibere, deuote peccata ſua

ꝯfitendo. Sextũ eſt ꝙ oēs ſacerdotes
priuſq̄ȝ comedũt veſperas orãt. q̄ſi diceret
eccleſia ſancta: Licet non valeamus ſicut
domin⁹ noſter ieſus chriſt⁹ quadraginta
noctes ⁊ tot dies ieiunare ſine cibo. tamen
nr̄am volũtatē ſibi exhibere volum⁹ ꝙ h̄
ipſũ libēter facerem⁹. Vñ Aug⁹. ſuper pſ.
Coronat deus ĩtus volũtatem vbi non
inuenit facultatē. Et ſimiliter intelligitur
de bono opere quod quis libēter faceret ſi
poſſet. Vñ opera nr̄a cuꝫ magno affectu
debem⁹ perficere. ſic ꝙ libenter pl⁹ facere-
mus. tunc deus remunerat opera nr̄a ſꝫm
affectũ cordis noſtri. Vñ dı̄ in decre. In
operib⁹ accipit de⁹ plus animũ q̄ȝ actũ. xv.
q. vi. Si a ſacerdotibus. ¶ Quantum F
ad tertiũ q̄rit᷑ q̄re ieiunium q̄drageſimale
inchoat᷑ in quarta feria. ⁊ nõ in ſecũda vel
tertia feria. Dicit᷑ ꝙ h̄ ſit triplici ratione.
Prima rõ eſt vt numer⁹ q̄draginta dieꝝ
impleat᷑ quē chriſt⁹ ſuo ieiunio cõſecrauit
q̄ȝuis ſolennitas q̄drageſimalis ĩ ſequēti
dñica ĩchoet᷑. tñ eccleſia hos q̄ttuor dies
ꝓcedentes addit vt ſic numer⁹ q̄dragena-
rius impleat᷑. Nã a prima dominica vſq̄ȝ
ad paſca quadraginta duorum dierũ tē-
poris diſcurſus computat᷑ a quib⁹. cuꝫ ſex
dies dñicales ſubtrahunt᷑. tũc ſolũmodo
triginta ſex dies ieiunabiles remanent. et
ideo addũtur illi quattuor dies ꝓcedētes
vt numer⁹ quadraginta dieꝝ compleatur
Scđa rõ eſt qꝛ penitentiam ⁊ abſtinentiã
q̄draginta dierum facimus vt chriſto pa-
tienti cõpatiamur. Et quia mors et paſſio
quarta feria incepit quantuꝫ ad hoc qꝛ fe-
ria quarta venditus fuit. Nam quarta fe-
ria poſt dñicam palmaꝝ pn̄cipes ſacerdo-
tum cũ ſeniorib⁹ populi cõgregati ſunt in
atrium Cayphe pontificis. ad quos acceſ
ſit iudas. ⁊ chriſtũ tradere cõpromiſit. vbi
⁊ pecuniaꝫ ſibi dare polliciti ſũt. ⁊ ꝓpterea
aliq̄ boni chriſtiani ĩ memoriã illi⁹ vēditi-
onis chriſti abſtinēt ferijs q̄rtis ab eſu car-
niũ. ⁊ eſt laudabil᷑ ꝯſuetudo. Nihil enĩ in-
tm̄ placet deo ſic honor paſſiõis eius. nec
etiã quicq̄ȝ bonũ ē tam vtile. ſicut deuota
memoria paſſiõis chriſti Vñ Chryſo. ſup
Matth. Omnis ſal⁹ hominũ ē in chriſti

mortte poſita. Tertia ratio·quia ſol·luna· ſtelle·⁊ omnia luminaria creata ſūt quarta feria. In principio enī deus quandam nubeculam lucidaʒ fecit·qñ dixit: fiat lux· vt habet̃ Gen̄.p̄. Sʒ q̄rta feria fecit deus ſolem·lunam·⁊ ſtellas·⁊ ideo dies illa plena claritatis fuit· Modo tp̄s noſtrū totuʒ p integrū annū tenebroſum fuit·ſed hodie incipimus tp̄s q̄dragesimale·qđ ē tēpus lucis ⁊ penitentie·igitur ꝯueniēs ē·vt tp̄s tam lucidū ⁊ luciferum in die in qua ſol et luna ⁊ ſtelle create ſunt·inchoationē accipiet. Unde Eph.v. Eratis aliq̄n tenebre nūc autem lux in dn̄o. Iteʒ ſciēdū ꝙ totū illud tempus quadrageſimale debemus ī ſeruitio dei ⁊ ſalute anime expendere. Nā ſi per totum annū nos viximus in peccatis iam in quadrageſima debemus deo ſeruire. Unde Leo papa ī ſermone. Parū enī religioſus alio tp̄e mōſtrat̃· q̄ iſto tp̄e et his diebus non religioſior inuenitur.

B **Quantuʒ** ad tertiū ē ſciēdum·ꝙ q̄libet homo debet hodie cineres cū humilitate mentis ⁊ corpis ſup caput ſuū recipe ⁊ nō irriſorie. Un̄ legit̃ exemplum in dialogo Ceſarij. Fuit ī confluentia carnifex q̄dam q̄ tertia feria ante cineres totā pene noctē vt ꝓh dolor multi vſqʒ hodie faciunt in comeſſatiōib⁹ expendiſſet·de mane quaſi ad abluendas maccellas cum quodā ſuo collega intrauit tabernam. Cumqʒ ad officium miſſe pulſaretur·⁊ fideles ad eccleſiam ꝯfluerent·nec ipſi ex eadem taberna recederent·ſed iam quaſi ſoli ibideʒ remanerent ⁊ potarēt·ait alter carnifici: Certe modo nimis diu expectam⁹·eam⁹ ergo ad eccleſiam ꝓpter ſacros cineres. Cui ille irridendo dixit·ſedeas·ego tibi cineres ⁊ tu mihi dabis·tollēſqʒ cineres de lare iactauit ſuper caput eius·et ecce mox pena irriſionis ſubſecuta eſt. Nam ſtatim circa caput et faciem tantum ſenſit puluerem ac ſi follibus ei inſufflaretur. Cumqʒ territ⁹ clamaret·ī ore hauſit pulueres·quo pene ſuffocatus fuit. Accurrūt itaqʒ multi plagā tam mirabilē a chriſto intuētes·ductuſqʒ eſt ad inſulā ꝓximā in qua nulli pulueres erāt ſʒ gramina·ſʒ nil illi ꝓfuit iuſto dei iudicio·nec in aq̄·nec ī pomerio·nec ī aliquo alio loco a turbine cinerū ſe defendere potuit·a q̄bus tandem ſuffocatus expirauit· ⁊ penam irriſionis luit.

In dominica prima quadrageſime. Sermo.xxxix. De ieiunio.

Cum ieiunaſſet quadraginta dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctibus poſtea eſurijt. Matth.iiij. Mar.i. Luc.iiij. Chriſt⁹ ieiunauit nob in exemplū ⁊ doctrinā·quia ſm Greg. Oīs chriſti actio nr̄a ē inſtructio: ideo ſicut ipſe ieiunauit ita ⁊ nos ieiunare debem⁹. Un̄ in p̄nti ſmone de ieiunio eſt dicendū. **Pro quo** ſciendū ꝙ arti⁹ ieiuniū p ānū ē ieiuniū q̄dragesimale. Naʒ B iſtud ieiuniū ē decima ps tp̄is. Naʒ ſicut decimas dam⁹ de reb⁹·ſic etiā de tp̄e dare debem⁹. Iſtaʒ rationē aſſignat beatus. Greg⁹·in Omel̃.hodierna dicens: A prima dn̄ica q̄dragesime vſqʒ ad paſca ſex hebdomade veniunt·quarū dies quadraginta duo ſūt· Ex quib⁹ dum ſex dies dominicales ī abſtinentia ſubtrahūtur·tunc triginta ſex ī abſtinētia remanent. Cū aūt p.ccc.⁊ lxvi.dies annus ducit̃·quaſi anni noſtri decimas damus. Un̄ ſi hō p totū ānū ſibiipſi vixit·modo ī iſto ſacratiſſimo tp̄e debet deo viuere·decimā tp̄is ſoluendo. Un̄ dr̄ in decre. Decimā anni dam⁹ ieiunādo·de ꝯſe·diſ·v·q̄dragesima. Naʒ de⁹ nouem tp̄a anni nobis reliquit·ſʒ decimā ſibi retinuit. Pro quo ſciēdū ꝙ totum illud tēpus in ſeruitio dei ⁊ ſalute aīe eſt expendendum. Nam corpus ⁊ omnia mēbra cū quibus peccauimus iā in q̄drageſima in ſeruitio dei exercere debemus. Unde apl's dic̃. Sicut exhibuiſtis membra veſtra ſeruire iniuſticie ad iniquitateʒ ⁊c. Verbi gr̄a. Caput tuū antea ornaſti ī ſupbia ſcʒ peplis·crinib⁹·caputijs·mō inclinare debes hūiliter deponēdo omneʒ ornatū capitis·⁊ humiliādo te ī penitentia coraʒ deo. Item facies ornata ⁊ colorata iam cum lachrymis ex ꝯtritione cordis deʒ irrigari. Unde ps. Lauabo per ſingulas

noctes lectum meũ ·lachrymis meis ſtratũ
meũ rigabo. Vñ Bernñ. Facies quaꝫ la/
chrymis abluis· ĩmarceſſibilẽ decorẽ adq̇/
rit Jtẽ manus ⁊ brachia cũ lõgis manicis
⁊ anulis ornate ·iã extẽdẽde ſũt ad modũ
crucis in ſecreto tui cubilis· ⁊ hoc ĩ memo/
riam paſſiõis chriſti· ⁊ inſup erigende ſũt
in deuotiõe orationis· Vñ pſ. Eleuatio
manuũ meaꝝ ſacrificium veſpertinũ. Jtẽ
pedes qui ad choream iuerũt· modo iam
ad eccleſias ⁊ ſermoneꝫ ꝓ indulgentijs ire
debẽt. Et ſignãter iam in quadrageſima
cũ homines ſunt confeſſi· tũc enim magis
ſunt diſpoſiti ad indulgẽtias ꝑcipiendũ.
Jtem totum corpus quod añ ĩ voluptate
vixit· iam in abſtinentia viuere debet· ut q̇
ante ebrius fuit· iam aquam bibat ·et qui
duos vel tres lectos ſub ſe habuit ·iam in
quadrageſime in ſtraminibus dormiat·
et qui molles camiſias habuit· iaꝫ induat
cilicium. Vnde Bernñ· in ſermo· de q̃dra/
geſima. Porro ſi ſola gula peccauit ſola
I ieiunet ⁊ ſufficit· ſi peccauerunt cetera mem-
bra· cur non ieiunẽt ⁊ ipſa. ¶ Unde ſciẽ/
dum ꝙ quilibet homo qui volũtarie pec/
cauit· iã in iſto ſacro tempore per oppoſitũ
debet corpus ſuũ caſtigare. i. Coꝛ. ix. Ca
ſtigo corpus meũ· ⁊ in ſeruitutem redigo.
Quia ex quo nullũ malũ impunitũ· meliꝰ
ẽ hic modicam pꝫnã ſuſtinere ꝙꝫ in futuro
magnam· vt dĩ in decre. Pluribꝫ modis
peccata dimittũt᷑· ſꝫ non ſine pꝫna · de pꝫ·
diſ. i· tũc aũt· ⁊ · c· medicina. Vñ quilibet
illo ſacro tpe ꝑ illa ſingularia exercitia q̃
iam fiũt· oſtendit ſe eſſe verum pꝫnitenteꝫ
⁊ veꝝ chriſtianũ. Vnde Leo papa. Pa
rum religioſus alio tpe monſtrat᷑· q̇ in his
diebꝫ nõ religioſior inuenit᷑. Vñ veri chri
ſtiani ⁊ boni hoĩes· ꝯſueuerũt hꝫ ſacro tpe
ſibi aliqđ delectabile ſubtrahere. Vnde
Bernñ· de ſanctificatiõe ieiunij. Nã in eo
ꝙ ab ipſis licitis abſtinemꝰ· ea nob illicita
K condonant᷑ q̃ prius cõmiſimus Secũ/
do q̃ritur an peccet mortaliter q̇ trãſgre·
dit᷑ ieiuniũ quadrageſimale vel aliquod
aliud ieiuniũ qđ cadit ſub ꝑcepto eccleſie
Rñdet᷑. Si q̇s ſciẽt᷑ et ſine cauſa ⁊ ex ꝯtẽ/
ptu trãſgredit᷑ aliqđ ieiuniũ ecclie· peccat
mortalit᷑. Secꝰ ẽ ſi nõ ex ꝯtẽptu· ſꝫ ex cau/
ſa rõnabili ſolueret· Verbi grã. Si quis
ĩtãtũ corpꝰ ꝓpriũ diligeret· ꝙ ꝯtra ꝑceptũ
ecclie patꝰ ſit comedere in diebꝫ ieiunioꝝ·
cũ tñ bñ poſſet ieiunare · ſed nõ vult corpꝰ
ſuũ intãtũ grauare ſeu caſtigare · ⁊ ſic ſine
cauſa ſoluit ieiuniũ ab eccleſia ꝑceptum·
talis deũ grauiter offendit· ꝑuipendendo
⁊ cõtemnẽdo ꝑceptum ecclie. Vñ doctor
de ſchilditꝫ in tractatu đ ſeptem vitijs ca
pitalibꝫ dic᷑. Qñ aliquis inordinate gule
vel ꝯcupiſcẽtie inheret ·et ei tanq̃ꝫ vltimo
fini ſeruit ·ſicut đ quibuſdã dĩ ad Phil.
iij. Quoꝝ deus vẽter ẽ· quoꝝ finis iteritꝰ.
talis ẽ quaſi deũ ꝯtemnens. ⁊ ſi ꝑatus ſit
ꝑcepta dei ⁊ eccleſie trãſgredi vt delecta/
tiones gule aſſequat᷑ talis grauiter peccat
Vñ quilibet debet obedire ꝑceptis ecclie
⁊ ꝑlatoꝝ ſuoꝝ· ⁊ ieiunare ieiunia ab eccle/
ſia inſtituta· et feſta celebrare · q̃ſi ipſemet
chriſtus ꝑcipet tibi. Vñ Luc. x. Qui vos
audit ⁊c. Bernñ. Obedientia q̃ maioribꝰ
ꝑhet᷑ chriſto exhibet᷑. Nã ipſi ꝑlati ſũt vi/
carij chriſti· ꝫ non ſunt ſpernendi· vt dĩ in
decre. Qui ꝯtemnit vicariũ· ꝯtemnit ⁊ illũ
q̇ poſuit ipſũ· diſ. xxi. in nouo. Vñ Bernñ
de ꝑla· ⁊ diſpẽ. Quicquid homo vice dei
ꝑcepit· qđ nõ ſit certũ diſplicere deo · hoc
omnino ẽ recipiendũ quaſi ꝑciperet deus
Ex iam dictis ptꝫ· ꝙ illi ꝑiculoſe ſtãt· qui
nõ ieiunãt angarias ⁊ vigilias apoſtoloꝝ
nec etiã quadrageſimã ·ſed de facili et q̃ſi
ex nulla cauſa ſoluũt ieiunia ecclie. Con/
tra quos dĩ in decre. Nullus ſoluat ieiu/
nia eccleſie ſine neceſſitate· de cõſe· diſ. iij. L
Jeiunia. ¶ Jtem q̃ritur qñ ieiuniũ cadit
ĩ ſabbatũ vel quintaꝫ feriã· an q̇s debeat
ſextam feriam ſoluere vel ieiuniũ eccleſie.
Rñdetur ſi ambos dies nõ pȏt ieiunare·
tũc meliꝰ eſt ꝙ comedat ĩ ſimplici ſexta fe/
ria ⁊ ieiunet quintã feriã · et etiã ſabbatuꝫ
qñ cadit ꝑceptũ ĩ vnã illaꝝ. Vñ Hieroꝰ.
Jngratũ ẽ ſpũiſancto quicq̇d ei obtuleris
neglecto eo ad qđ teneris. Tertio q̃rit᷑
a quibꝫ cibis ieiunantes debent abſtinere.
Rñdet᷑ ſꝫm ſanctũ Tho· ſcđa. ij. q. cxlvij.
Jn ꝑcipio ieiunij q̃drageſimalis ĩterdi/
cũt᷑ vniuerſaliter oua ⁊ oĩa lacticinia· vt

etiā dī in decretis. In quadrageſima ē ie-
iunandū a lacticinijs .diſ.iiij. deniqꝫ. In
alijs aūt ieiunijs ſūt diuerſe ꝯſuetudines
q̄s quiſqꝫ obſeruare debet ſm mores eoꝝ
īter q̄s ꝯuerſatur. diſ.lxxvj. vtinā. Et diſ.
viij. que ꝯtra. Et.xij. diſ. illa. Et.xlij. diſ.
c.i.ij.ꝛ.iij. Eſus aūt carniū generaliter eſt
ꝓhibit⁹. qꝛ gnāliter magꝭ delectabilis ē. et
ad humorē luxurie magꝭ coopatꝛ. Vñ ſci-
endū ꝙ qlibet hō tenetꝛ totā q̄dragesimaꝫ
ieiunare cuꝫ cibo q̄dragesimali. ꝛ hoc q̄ ſani
et fortes ſūt. ꝛ vti bñ pñt tali cibo. Sec⁹ ē
de illis q̄ ſūt infirmi ꝛ debiles. vt illi q̄ hñt
podragram ī pedib⁹. vl' etiā mlieres p̄gnā-
tes. vl' in puerperio exñtes. qꝛ ſi neceſſitas
debilitatꝭ corꝑalis impedit eas. tunc non
tenētꝛ. Ex his iā dictis ſeqꝛtur. ꝙ illi valde
piculoſe ſtāt. qui ī q̄dragesima comedunt
oua ꝛ lacticinia ex mala ꝯſuetudine ſine
omni cā ꝛ rōne. cū bñ poſſent vti oleo. ſed
nolunt corp⁹ ſuum aliquātiſꝑ g̃uare. nec
curāt p̄ceptū eccl'ie obſuare: Tales nolūt
ſequi chriſtū per aſperam viam ad celum
ſ diuitē epulātē quotidie ſplēdide. Talis
enim nō ē modus pnīe ſic delicate viuere
nec aliqd aſpeꝝ ꝓ peccatis ſuis ſuſtinere.
Vñ Bern. in epl'a. Si vis agere pnīam
et penitere. optet te membra ꝛ corp⁹ affli-
gere. indicare teipſum vt nō incidas ī ma-
nus dei viuētis. Vñ etiā Iſidor⁹. Nihil
aliud agāt q̄ veraciter penitent. niſi vt il-
lud qđ male fecerunt. impunitum eſſe non
ſināt. Et miror quō tales ꝯfitētur. ꝛ quō
abſoluūtur a pctīs. cum nolūt abſtinere a
lacticinijs cū bñ pñt. ꝛ tenētꝛ ad hoc ſub pre-
cepto eccl'ie vt oleum comedāt ꝛ ieiunent.
Nā illo ſacratiſſimo tpe debem⁹ cum chri-
ſto crucifigi. ut lete poſſimus cū eo reſurgē
Nā ſi volum⁹ cum chriſto regnare. optet
nos etiaꝫ cum eo pati. Bern. ſuper Can.
Chriſtus q̄ nō fallitꝛ. elegit qđ carni mole-
ſti⁹ ē. ꝛ illud qđ ē vtili⁹ magꝭ eligēdum eſt.
Et q̄ſquis aliud docet vel ſuadet. ab eo
tāqꝫ a ſeductore cauēdum ē. Vñ circa
iā dicta q̄ritꝛ vtꝝ pſona q̄ nō poſſet oleū ꝛ
piſces comedere. debeat oua vl' lacticinia
comedere. Rñdetur ſi talis pſona nō eſt
p̄gnans vel lactās. ſ ſana ꝛ fortis. ꝛ pōt ſi-
bi ꝓuidere de alijs ferculis ꝛ bonis pulmētꝭ
ꝛ de vino ꝛ đ pane. nec hꝫ magnos labo-
res. ꝛ pōt ſufferre ſic ꝙ nō nimiū debilitetꝛ
abſtinēdo a lacticinijs. tūc abſtinere tenetꝛ
Sec⁹ eſt ſi ē p̄gnās vel lactās vl' alias de-
bilis. ꝛ impediretur ī meliorib⁹ exercitijs. et
nimiū debilitaretꝛ ſi a lacticinijs abſtine-
ret: tūc talis pſona debet diſpēſationē pe-
tere ab epō vel ab eo q̄ eius autoritatē hꝫ.
ꝛ ſibi indicare cauſas ſuas. ꝛ tunc ſine pec-
cato poteſt oua vel lacticinia comedere.

Quarto dicēdū ē de his q̄ tenentꝛ ad
ieiuniū. ꝛ q̄ nō. Et circa hoc ſūt alique q̄ſti-
ones mouende. Et ꝓ q̄ritꝛ: Si pueri tene-
antꝛ ieiunare ieiunia eccl'ie: Rñ. ꝙ nō. Et
rō ē. qꝛ ī eis ē magn⁹ calor q̄ multū ꝯſumit
ꝛ qꝛ nutrimentū eoꝝ opatꝛ ad opationem
duplicis virtutꝭ. ſ. augmētatiue et nutriti-
ue. ꝛ etiam quia in eis nō eſt ita neceſſaria
oppreſſio vitiorum ſicut in pfectis. ad quā
maxime inſtitutum eſt ieiunium. Vñ que-
ritur đ etate. ſ. in qua etate teneatur quis
ad ieiuniū. Rñdetur ſm beatū Tho. ſcđa
ij. q. xlvij. q̄ꝫdiu aliq̄s ſtat in ſtatu augmē-
ti. nō tenetꝛ ad omnia ieiunia. ſ. vſqꝫ ad fi-
nem tertij ſeptennij. i. viceſimiprimi anni.
Conueniens tamen eſt ſm beatū Tho. vt
etiam in hoc tpe intmedio ſe ad ieiunan-
dum exerceat plus vel minus. ſm moduꝫ
etatis ſue ꝛ poſſibilitatis. Vnde ſciendū
ꝙ ille qui eſt. xiiij. annorum. plus debet ie-
iunare q̄ꝫ iſte qui eſt. xij. annoꝝ. Silr qui
eſt ſedecim annorum et robuſtus corpore
iterum plus tenetur. ꝛ ſic đ alijs. Itē que-
ritur quid de mulieribus pregnantibus. ꝛ
lactantibus. Rñdetur ſi neceſſitas debili-
tatis eas impedit. non tenentur ad ieiuniū
imo ſi timetur probabiliter de piculo eaꝝ
vel aborſu. non ſolum poſſunt. ſed tenentꝛ
ſoluere ieiuniū. ſicut dicit Guilhel. Et ra-
tio quare mulier pregnans nō tenetur. qꝛ
debet ſumere cibum non tantuꝫ pro ſe ſed
etiā pro nutrimento fetus. Item alia cau-
ſa eſt. quia pregnantes conſueuerunt ha-
bere varia ꝛ iordinata deſideria cibarioꝝ
diuerſorum. et quandoqꝫ ita accenſa. ꝙ

non poſſunt aliquo mō appetitui ſatiſfa/
cere et ſic poſſet eſſe piculū fetus. ¶ Circa
D hoc item ꝗrit: vtrū mulieres q̄ ſūt fortes
⁊ bene ieiunare pn̄t · ꝓpter ꝓhibitiōeȝ ma/
ritorum debeāt ieiunia dimittere. Rn̄deo
ſm Inno. Licet dimittere debeāt volun/
tarie ſuſcepta ꝓpter ꝓhibitionē viro℞ · nō
tn̄ ieiunia ab eccleſia p̄cepta. Iteȝ ꝗrit̄ q̄d
de infirmis ⁊ debilibus et ſenibus. Rn̄det̄
ſm Guilhel · ꝙ excuſāt̄ h̄ ꝓ quāta debilita
te arbitrio boni viri ſtādū eſt. Ratio hui⁹
eſt · quia in egrotantib⁹ natura debilis eſt ·
⁊ ideo ſi daret̄ eis vna vice totum inſimul
qđ eſt neceſſariū cōuenienti ſuſtentationi
ſue nature · grauaret̄ forte ſua natura · ſed
ſi dat̄ plurib⁹ vicib⁹ cōfortat̄ ⁊ vigoratur.
Silr̄ in ſenibus eſt virtus debilis: vnde ſi
totus cibus quē eo℞ natura requirit ꝓ die
naturali ab eis vna vice ſumeret̄ nimium
grauaret̄ in eis calor naturalis et nō poſſet
P cibū digerere cōueniēter. ¶ Item ꝗrit̄
de pegrinantib⁹ aut multū laborantibus
an teneāt̄ ad ieiunia. Rn̄detur ſm ſanctū
Tho · Si peregrinatio ⁊ labor ꝯgrue poſ/
ſunt differri aut diminui abſqȝ detrimen/
to · tūc eccl'ie ieiunia nō ſunt p̄termittēda
ſi aūt imminet neceſſitas ſtatim pegrinādi
⁊ magnas dietas faciendi vel etiā multuȝ
laborādi · tūc non obligat̄ ad ieiunādum ·
videt̄ tn̄ in talib⁹ recurrēdum eſſe ad ſupe/
rio℞ diſpenſationē niſi forte vbi nō ē con/
ſuetum · q2 p̄lati diſſimulantes videt̄ an/
nuere. Ex his iam dictis pōt elici · ꝙ h̄ cō/
mune ꝓuerbiū ſecularium vbi dī · ꝙ nulli la/
boratori indictū eſt ieiuniū · nō eſt vniuer/
ſaliter verum · vnde ſi quis eſt diues · ſic ꝙ
habet bonū ſufficienſqȝ emolimentū · ita ꝙ
pōt ſe ſine magno labore nutrire · tunc illo
die quo ieiunandū eſt · debet eo minus la/
borare · vt ⁊ cū hoc labore poſſit ieiunare ⁊
p̄cepto eccl'ie ſatiſfacere. Sed ſi eſt paup
⁊ neceſſitas cogit eum ad grauiter laborā/
dum · q2 alias non poſſet habere cū vxore
et pueris neceſſaria · et ſi tunc qn̄qȝ ex iſto
magno ⁊ graui labore exhauſt⁹ ⁊ enerua/
tus comedit in dieb⁹ ieiunio℞ ꝓpterea nō
peccat mortaliter · ſignāter cum hoc ſtat in

animo ſuo ꝙ libēter vellet obedire p̄cepto
eccl'ie · ⁊ ieiunare ſi poſſet. Itē ſciendum ꝙ
aliqui ſūt q̄ qn̄qȝ ī quadrageſima hebdo/
madatim vix vnū diē volūt ieiunare · alle/
gantes labores ſuos · ⁊ ꝙ eis eſt durū ieiu/
nare. Rn̄deri pōt illis · ꝙ merituȝ ipſo℞ ꝑ
hoc augmētat̄ qn̄ ieiunāt et laborāt · quia
de⁹ ſm laborē ⁊ charitatē vult remunera/
re ieiunia ⁊ opa · Iteȝ q̄libet ſm poſſe ſuū
ieiunare debet. Et qn̄ non pōt ex cauſis iā
dictis · tūc debet illud ieiuniū recōpenſare
ꝑ alia bona opa · ſcȝ ꝙ debet pauperibus
prādiū vel alias aliq̄d ꝓpter deū · vel aliq̄
alia bona opa faciat in ſignū bone volū/
tat̄ · ꝙ libēter vellet ieiunare ſi poſſet. Un̄
Aug⁹. Si ieiunare nō potes · magis paſce
eū cui⁹ ſaturitate tibi venia ꝯcedat̄. Ul/
timo queritur de paupib⁹ et mendicātib⁹
vtrū etiaȝ teneātur ad ieiunia. Rn̄det̄ ſm
ſanctum Tho. ſcđa. ij. q. cxlvij. Si poſſūt
habere intātum ſimul đ elemoſynis recol/
lectis vł alias repoſitis ꝙ ſufficeret eis ad
vnū prandium nō excuſant̄ a ieiunio · Si
autē nō pn̄t habere intantū ꝙ ſufficiet eis
ꝓ comeſtione toti⁹ diei · nō tenēt̄ · vł qn̄ ex
p̄cedenti inedia debilitati ieiunio ſatiſfa/
cere nō pn̄t excuſāt̄. ¶ Modo dicēdū Q
eſt q̄ reqrūtur ad h̄ ꝙ ieiuniū fiat deo ac/
ceptum et nobis fructuoſum. Rn̄detur ꝙ
quinqȝ. Primo ꝙ an̄ prandiū h̄ō nec dȝ
comedere nec bibere. Cōtra h̄ faciūt illi q̄
de mane vadūt ad medoneȝ · ⁊ tabernas
intrant · ⁊ replent ſe cū vino p̄cioſo. Item
aliq̄ diu dormiūt nec corp⁹ īter vigilādū
ꝑuet̄ a ieiunio · ⁊ tales iam dicti minuunt
ſibi p̄ciū ieiunij · ḡ nullus debet quicq̄ȝ co/
medere vel bibere de mane · niſi ꝓpt̄ debili/
tatem capit̄ q̄s vnū hauſtū biberet vł ȝin/
ȝiber vel muſcatuȝ ſiue gariophilū ad os
ſuū recipiet ꝓpt̄ ꝯfortationē cerebri. Scđȝ
qđ reqritur ad ieiuniū ē ꝙ ieiunās non dȝ
p̄uenire tpūs vel horā prādij debitā · q2 q̄
an̄ veſpas ī q̄drageſima comederet ꝑuit
peccaret. Un̄ dī ī decre. In ieiunio hora
meridiana ē ſeruāda de ꝯſe · diſ. v. Nō di·
co · ⁊. lxxxij. diſ · ꝑſbyt · Sed q̄re illo tpe de
mane dicunt veſpe. Rn̄det̄ ꝙ antiq̄tus

ieiunauerunt vſq3 ad veſpas· ſ3 iam eccl'ia
cõdeſcẽdit in firmitatib9 huiuſ3 anticipan/
do veſpas. Itẽ alia rõ ẽ· q2 in h9 ꝙ dicunt
veſpere an̄ prãdiũ oſtẽdim9 noſtrã volũ/
tatem chriſto· ꝙ etiaʒ libẽter vellem9 ieiu/
nare. xl. dieb9· ꝛ. xl. noctib9 · ſine cibo ꝛ po/
tu· ſicut Chriſt9 ieiunauit· ſi poſſem9 ꝑ de/
bilitate naturę· ꝛ tũc acceptat voluntateʒ
ꝓ facto. Unde Aug9. Coronat de9 ĩtus
volũtatẽ vbi nõ inuenit facultateʒ. Item
ieiunãs ĩ prãdio nõ dʒ quęrere nimis de/
licata cibaria· nã h9 diſplicet deo· ꝛ minuit
ꝑmiũ· nec nimiũ debet ſumere de cibo· ſed
ad bonã ſufficiẽtiã· ita ꝙ nõ nimis modi/
cum nec nimis multũ. Un̄ Ariſto. ij. ethi·
Mediũ in om̄ib9 laudabile ẽ. Cõtra hoc
faciũt illi q̇ nimiũ replent ſe· ſic ꝙ ſepe vẽ/
trem dolent. Cõtra qᵭ dr̄ in decre. Meli9
ieiunat qui ſepius paꝝ comedit· q̃3 rarius
R multũ· ᵭ ꝯſe· diſ. v. Nõ dico ¶ Tertiũ
qᵭ requirit' eſt ꝙ ieiunãs poſt prãdiũ non
debet comedere. Circa qᵭ q̃ritur· quid de
ꝯfectionib9 ꝛ electuarijs· vtꝝ ꝑ h9 ſoluetur
ieiuniũ: Rñdet' ſm̄ beatũ Tho· ꝙ ꝑ con/
fectiones ꝛ electuaria nõ ſoluit' ieiuniũ ſi/
cut nec ꝑ alias medicinas· niſi quis eas in
fraudẽ ieiunij ſumeret ꝛ ĩ magna quãtita/
te ꝑ modũ cibi. Et ĩ h9 ꝯcordat Innocẽti9
Pro quo ſciendũ ꝙ de ſero in collatione
ieiunãs nõ debet ſumere aliqᵭ comeſtibi/
le qᵭ cõmuniter ĩ prãdio ꝯſuetũ ẽ ſumere.
ſicut panẽ vel ficus ꝛ ſimilia· ſ3 tm̄ de con/
fectionib9 ꝛ electuarijs ẽ licitum aliq̇d ſu/
mere· et h9 in parua quãtitate ad modum
nucis· et h9 ideo vt potus eo meli9 ꝯueniat
naturę· nõ tñ ideo q̇s talia ſumere debet
vt forti9 bibat· ſ3 ſumere tanq̃3 medicinaʒ
debet· ne potus quẽ natura exigit ꝓ refo/
cillatione noceat ꝛ lędat. Cõtra h9 aliq̇ fa/
ciunt q̇ q̃nq3 mediam ſimilã ꝓ collatione
comedũt· vel intantũ replent ſe de ꝯfecti/
onibus ꝛ ſpeciеb9 ꝙ nimium ẽ· ꝛ in h9 offẽ/
dunt deũ. Iteʒ ꝙ ſi q̇s ſolueret ieiuniũ ec/
S cleſię grauius peccat q̃n ter vel quater co/
medit· q̃3 ſi tãtuʒ bis comederet. Quar/
tum qᵭ req̇rit' ad ieiunium· ẽ ꝙ ieiunãs
illud qᵭ ſubtrahit ſibi ĩ cibo ꝛ potu debet

dare paupib9. Un̄ Hiero9. Quod man/
ducatur9 eras ſi nõ ieiunares· da paupib9
vt ieiuniũ tuũ ſit ſaturitas aĩę· nõ marſu/
pij lucꝝ. Un̄ ieiunãs debet eſſe multũ mi/
ſericors paupib9. Et ideo ſignãter legitur
in q̃drageſima illud Eſa· lviij. Frãge eſu/
rienti panẽ tuũ. Un̄ etiã Aug9 ĩ ſermõe.
De tuo ieiunio paup ſaciet' ¶ Quintũ
ſine q̇ antedicta non placẽt deo. ẽ· ꝙ ieiu/
nans debet pęnitere de ſuis peccatı̄· ꝛ ſic ie/
iuniũ ſuũ offerre deo. Un̄ Iſidor9· de ſũ/
bo. Ieiunia cũ opib9 bonis deo acceptabi
lia ſũt· q̇ eñi a cibis abſtinent ꝛ ꝑ̃ua agũt·
demones imitãt' q̇b9 eſca nõ ẽ· ꝛ nequitia
ſemꝑ adeſt· ergo nõ ſufficit nec placet deo
nec meritoriũ ẽ homini a cibo ieiunare· niſi
etiã abſtineat a peccatis. Un̄ ieiunãs dʒ
poſtponere ſuã ſupbiaʒ· ꝛ dare ſe ad hu/
militatẽ· vt ſuũ ieiuniũ fiat deo acceptuʒ.
Et in ſignũ hui9 q̇libet noſtꝝ recipit cine/
res ſuꝑ caput ſuum feria quarta in capite
ieiunij· Un̄ ps. Hũiliabaʒ ĩ ieiunio aĩaʒ
meam. Itẽ cauere ſe debet ab ira ꝛ ſe dare
ad mãſuetudinẽ· nam iracũdi et crudeles
imitant' demones q̇ ſemꝑ ieiunãt· ſ3 tamẽ
ſuã crudelitatẽ nõ poſtponũt. Itẽ a luxu/
ria ad caſtitatẽ. Un̄ dr̄ in decre. In ieiu/
nio ſeruãda eſt mũdicia carnis· diſ. xviij.
habeat'· ꝛ ſic de alijs ¶ Sed circa h9 q̃rit' T
vtꝝ aliq̇d valeat ieiunium qᵭ fit in pecca/
to mortali. Rñdeo ſm̄ Alphorabiũ· ꝙ ie/
iunium in peccato mortali factũ valet ad
tria. Primo vt obediẽs ſit ꝑceptis eccl'ię
vel voto ſi vouit ieiuniũ· nam ſi peccator
in tali ſtatu nõ ieiunaret· tũc denuo mor/
taliter peccaret. Scd'o valet ad caſtitatẽ·
nã ignis extinguit' q̃n ligna ſubtrahunt'·
ſic etiã eſt ꝛ ᵭ ieiunio ĩ homie. Un̄ Hugo
de ſan· victo. Parca eñi vita occidit vi/
tia ꝛ libidinẽ extinguit. Tertio valet ad h9
vt peccator eo citi9 diſponit' ad ꝯtritioneʒ
ꝛ grãʒ recipiẽdã. Sʒ q̃tũ ad meritũ vitę
ęternę· tũc ieiunãs ſciẽter ĩ peccato morta/
li· nihil meret'· g̃ ꝯſulẽdum ẽ cuilibet· vt in
principio q̃drageſimę ꝯfiteat' peccata ſua
quia vna dies quam quis in gratia ieiu/
nat· vtilior ꝛ ſalubrior eſt· q̃3 ſi quis totam

quadragesimaꝫ in pane ⁊ aqua cum vno
peccato mortali ieiunaret.

De tēptationibꝰ bonorū hoīuꝫ. Sermo.xl.

Et accedens

Et accedens tēptator dixit: Si filiꝰ dei es
dic vt lapides isti panes fiāt.
Matth.iiij. Sciēdū ꝙ christꝰ voluit tēp-
tari·ut ostēderet ꝙ nos spūaliter pugnare
opteat ⁊ tēptari vt coronemꝰ. Apls. Ne-
mo coronabit̄ nisi q̄ legitime certauerit.
Vñ Ambro. Nō ē victoria vbi non fuit
difficil' pugna·⁊ ḡ si diabolꝰ nos tēptaue-
rit·tūc exēplo christi debemus eū vincere·
nec ei ꝯsentire. Vñ ī ꝑnti ſmone tria sunt
dicēda. Primo q̄ sūt ille tēptationes bo-
noꝝ hoīuꝫ·ꝑ q̄s diabolꝰ etiā sapiētes sb-
uertit. Scd'o q̄ʒ malū sit homi esse sine tē-
A ptatione. Tertio exemplū. Quātū ad
primū sciēdū ſm Guilhel·ꝑisieñ·de fide et
legib; ꝙ diabolꝰ habet septē astutias siue
insidias occultissimas·ꝑ q̄s etiā sapiētissi-
mos ⁊ fortissimos sepe subuertit. Prima
ē lōga fatigatio ⁊ crebra tēptatio·ꝑ quaꝫ
nō tm̄ in ipsā tēptationē inducē nitit' illū
quē tēptat·ſꝫ etiā desperationē· videlicet
vt ita se credat ad deū nō pertinere· vel a
deo nō curari. Cūqꝫ enī instāter petit a ta-
li tēptatiōe liberari· ⁊ si nō obtinet·tūc fa-
cile desperet de adiutorio dei · vt credat
deū nō curare ꝑiculū ipsiꝰ·⁊ sic desperans
tradet se victū diabolo· Verbi grā. Re-
cte sicut ī duello cū vnꝰ dicit victꝰ sū·⁊ vl-
tra nō pugnat· tūc se dat ī potestatē alte-
rius victoris· sic ille q̄ sic credit se a deo de-
relictū ⁊ desperat·dat se in ꝑtātē diaboli
q2 tūc vltra nō vult resistere·⁊ sic desperat
de dei adiutorio. Sꝫ hꝯ ē valde ꝑiculosū
sic de deo despare. Vñ Isidorꝰ de sū·bo·
Desperatio ē peior om̄i peccato· Chryso·
Nil enī deū intantū offendit sicut despe-
ratio. Sꝫ talis ꝑpendere deberet ꝙ deꝰ ex
sua bōitate ꝑmittit fieri sup ipsū hmōi tē-
ptationē· et ꝓpt' suiꝑsiꝰ ꝓpriā vtilitatē et
salutē·q2 tales vt coīter crebras tēptatio-
nes sustinēt·ne per elationē mētis et ꝓprie
cōplacētie ꝑdant grām. Vñ Greg. Dū
se q̄s reminiscēdo qđ gessit apud se erigit·
apud hūilitatꝭ auctorē cadit· Etenī elatio
interior ꝑiculosior est q̄ʒ exterior superbia.
Quō aūt talis posset meliꝰ humiliari ⁊ in
cognitionē suiꝑsiꝰ deuenire· cognoscēdo
ꝙ nihil a seipso hꝫ quicq̄ʒ q̄ʒ ꝑ talē crebrā
tēptationē. Talib; sic ꝯtinue temptatꝭ sꝑ
ad memoriā reducēdo ē suꝑbia apli· quā
ipsemet narrat.ij. Corin.xi.inq̄ens: Ne ma-
gnitudo reuelationū extollat me· datꝰ est
mihi stimulꝰ carnis mee angelꝰ sathane·q̄
me collaphiçet. Si enim tāta sanctitate ⁊
tantis donis grāꝝ ⁊ virtutum viro ꝓdito
imminebat ꝑiculū tēptationis suꝑbie·et
cōtra illam diuina miseratione alia tēpta
tio carnis·s·super eū ꝓmissa est·quid tunc
de nobis fieret·nisi deus illam tēptationē
ꝓueniret ⁊ nos custodiret: Vñ etiaꝫ aliq̄
dicūt ꝙ apls Paulꝰ saluatꝰ nō fuisset· si
illa tēptatiōe caruisset·ꝓ q̄ ter rogauit do-
minū·ſꝫ nō fuit exauditꝰ. Sic forte ⁊ tu dā-
nareris·ſꝫ illa crebra tēptatio erit tibi occa-
sio salutꝭ. Ergo tales debēt se deo cōmit-
tere·et tēptationē hāc illaꝫ patiēt' sufferre·
sempqꝫ resistere· ac deum q̄tidie ꝓ auxilio
petere. Secūda astutia ē extraneitas·i· B
cū diabolꝰ hoīem cū inauditis ⁊ inusitatꝭ
tēptat tēptationib; · sic ꝙ talis timet se nō
esse veꝝ christianū. Cogitat enī quō ī cor-
de veri christiani tam pessime et inusitate
cogitatiōes īcidē posset· Sꝫ diabolꝰ fa-
cit sicut q̄ volūt expugnare vnū castꝝ·qui
diuersa iacula immittūt·iā ignē·iam lapi-
des·iā fodiūt. Sic diabolꝰ facit q̄ nititur
expugnare aīam q̄ ē ī castro corporis nr̄i·
Similit' diabolꝰ facit sicut inimicꝰ capita-
lis cū occidit inimicū suū. Talis enī nō cu-
rat an cū gladio antiquo vel nouo· vel cū
fuste·vl' cū baculo eū ꝓsternat· Sic diabo
lus nr̄ inimicꝰ capitalis q̄ q̄rit nos occide-
re·nō curat vtꝝ cum vsitata vel inaudita
tēptatiōe nos supet. Pro q̄ sciēdū ꝙ ta-
les q̄ sic crebrā ⁊ iauditā tēptationē susti-
nent d' trib; debēt ꝯsolari. Primo ꝙ dia-
bolꝰ nō pōt nocere nec tēptare nisi inq̄ʒtū
deꝰ ꝑmittit. Vñ Augꝰ. Diabolꝰ plerūqꝫ

vult tẽptare· ſ nõ poteſt· qꝛ ptãs eiꝰ ẽ ſub
poteſtate dei· imo ꝙ plꝰ ẽ· diabolꝰ nõ põt
nocere· niſi inqꝫtuꝫ tu vis ei ꝯſentire. Vñ
Gregꝰ. Debilis ẽ hoſtis q̇ non vincit niſi
volentẽ. Vñ Aug· dicit. Diabolꝰ q̇dem
ſuggerit ꝯſiliũ· ſ deo auxiliãte noſtrum ẽ
eligere vel refutare· qđ ſuggerit. Eſt enim
diabolꝰ ſicut canis latrans q̇ ligatus ẽ· cui
ſi appropinquas põt te lędere. Si aũt ef-
fugeris ꝛ nõ appropinquas ei nõ põt te lę-
dere· ſed bñ ꝯtra te latrare põt. Secũduꝫ
ẽ ꝙ temptationes ꝑpeti eſt ꝓpriũ bonorũ
hoiuꝫ deo ſeruire volẽtiũ· Ergo qñqꝫ vnꝰ
bonꝰ homo plures tẽptationes ꝛ peiores
incidentes ſuſtinet· qꝫ mille impij· ſed de ſ
nõ debẽt triſtari· qꝛ ſm Greg. Non ẽ co-
gitatio tam immũda q̃ mentem polluat· ſi
rõ nõ ꝯſentit. Tertiũ eſt ꝙ tẽptatio erit ei
meritoria ſi ſuſtinuerit vt debet ꝛ reſtiterit
ꝑ ut põt. Vñ Berñ. Quotiẽs reſtiteris
totiẽs coronaberis. Ergo illi qñqꝫ cũ ſe ſic
credũt eſſe inimicos dei· ſũt amici chriſti· ꝛ
qñqꝫ ſũt martyres ĩ conſpectu dei. Unde
Gregꝰ. Tẽptatio cui non ꝯſentit᷑· non eſt
peccatum· ſed materia exercendę virtutis.

¶ Tertia aſtutia diaboli ẽ· ꝙ ſuadet ho-
mini mutare ſtatũ ſuũ· vt cũ q̇s audit talẽ
vitã in tali ſtatu vel ĩ tali monaſterio· tũc
ſuadet illi vt illuc ſe trãſferat. Et ſępe cõ-
tingit cũ homo ẽ ĩ bono ſtatu ꝛ ſecurꝰ· ita
ꝙ diabolꝰ non põt eũ illaqueare nec deci-
pere· nec vincere· tunc ſuadet ſibi mutare
ſtatũ· ꝛ incutit ſibi timorẽ· ꝙ nullo modo
poſſit ſaluari niſi transferat ſe ad talẽ aliũ
ſtatũ. Et ſic diabolꝰ illi facit ſicut auceps
auib; q̃ ſunt in ſpeluncis ꝛ cauernis ſecuri-
tatis· et ſicut piſcator piſcibus q̇ cũ conta
ſua aquã turbans ꝛ circunquaqꝫ litꝰ pul-
ſans timorẽ piſcib; incutit· vt cauernulas
ꝛ latibula ſua exeant ad loca ĩſecura vbi
ꝛ tũc ille rete extẽdit ſuũ ut capiat eos. Sꝫ
ſi ꝑmanſiſſent tales aues vel piſces ĩ locis
ſuis eos cape nõ potuiſſet. Sic ꝛ diabo-
lus facit illis q̇ ſũt ĩ bono ſtatu. Ergo qñ
hõ eſt in bono ſtatu ĩ quo ſaluari põt· non
faciliter mutare debet illũ ſtatum. Unde
Apſs. In ea vocatione qua q̇s vocatus
eſt ꝑmaneat. Quarta aſtutia eſt qñ ad
maiora opa bona ꝛ ſupra vires ipſius ali-
quem ĩuitat· Et ĩ ſ exempla ſanctoꝝ ꝓce-
dentiũ eidẽ ꝓponẽs· vel etiaꝫ ſanctos ho-
mines ĩ mũdo adhuc exiſtẽtes· q̇ ĩ magnis
abſtinẽtijs viuũt· tunc talis ꝓmittit qñqꝫ
ex inſtinctu diaboli talẽ rigorẽ. ſ. ꝙ etiã ſic
velit viuere· ꝛ poſt votum tandẽ qñqꝫ re-
trocedit· qꝛ videt᷑ ſibi minꝰ graue. Et ſignã-
ter qñ feruor charitatis tepeſcit· ꝛ ſic tunc
erit deterior. Hęc aũt ẽ aſtutia per quam
ſimeę capiũt᷑. Accipiũt enĩ venatores cal-
ceos magnos ꝛ ponderoſos ꝛ calciant ſe·
ubi ſ ſimea videre põt· alligãt aũt ꝛ aſtri-
gũt ſibi fortiter calceos hmõi· ut ſ vidẽtes
ſimeę ſilr faciãt· ꝓpter qđ ſoluentes hmõi
calceos đ pedib; ibi dimittunt· indeqꝫ re-
cedentes ꝓſtolant᷑ quouſqꝫ ſe illis calcia-
uerit· irruũt ĩ eas ipſaſqꝫ ſic capiũt· qꝛ non
ſolũ nõ effugere ſ nec ambulare queũt ꝓ
magnitudine ꝛ põderoſitate calceoꝝ. Tu
aũt audiſti· qꝛ calciamẽta in ſcriptura ex-
empla ſanctoꝝ vocant᷑· q̃ cũ ꝓpoſito ꝛ vo-
lũtate ab infirmis homib; ſępe aſſumunt᷑
ad q̃ etiã votoꝝ vinculis ſe ſępe alligant·
ſed ꝓpter imbecillitatẽ ĩ eis ambulare non
valẽtes· aut eadẽ portare a venatoribus
infernalib; capiunt᷑ ab aſſumpto voto et
ꝓpoſito apoſtatãtes. Et ſic poſtea aliqñ
deteriores fiũt qꝫ ante fuerũt. Quinta
aſtutia diaboli ẽ q̃ ſb ꝓtextu boni ſuadet
ꝑiculũ. Species huiꝰ aſtutię innumerabi-
les ſunt vt cũ ſub ꝓtextu pietatis erogan-
daꝝ elemoſynaꝝ ſuadet adquiri diuitias
ſciens illud dictũ apſi: Qui volũt diuites
fieri· incidũt in laqueũ diaboli. Silr illi q̇
inclinatus ẽ ad luxuriã ſuadet bene come-
dere· vt deo diutiꝰ ſeruire poſſit· qꝛ ſcit ꝙ ĩ
delitijs ꝑditat᷑ caſtitas. Vñ Hieroꝰ. In
vino luxuria ẽ· ꝛ vbicũqꝫ ſaturitas ꝛ ebri-
etas ẽ· ibi libido dñatur. Aliq̇bus ſuadet
ieiunia ꝛ abſtinẽtias ſciẽs eos ad iracũdiã
ꝛ impatiẽtiã labi· ſic ꝙ qñqꝫ maledicãt cũ
eſuriẽt. Similiter illis q̇ habẽt debilia ca-
pita ſuadet ieiunia et dura exercitia vt ſic
nimiũ debilitent᷑ ꝛ in bonis opib; ĩpediãt᷑
vt vel ſic etiã inſanire incipiant· vel etiam

poſtq̄ʒ exhauſti ſunt ꝑ indiſcreta exercitia·
tūc recreationes querūt ꝛ demū diſſoluti/
ores om̄ibꝫ erūt. Sexta aſtutia diaboli
eſt·qn̄ vitiū ſuadet ſub ꝑtextu virtutuʒ·et
ſub noīe boni occultat vitiū. Verbi grã.
Sicut cū illi q̇ in ptāte ē cōſtitutꝰ ſuadet
ꝙ nō debeat vitia corrigere ſ; diſſimula/
re·qꝛ eſt mīa quo ad ꝓximū. Et h̄ ideo fa/
cit·qꝛ ſcit ſc̄m dictū Jaco·ꝙ iudiciū duriſ/
ſimum fiet his q̇ ꝑſunt·qꝛ non ſolū ꝓ ſuis
peccatis·ſ; etiaʒ ꝓ peccatis ſubditoꝝ red/
dituri ſūt rōnem q̄ h̄ diſſimulauerūt ꝛ nō
correxerūt. Jtē auaritia ſic occultatur ſub
noīe ꝓuidentię. Jteʒ ſuꝑbia veſtiū morū
honeſtas·ꝛ garrulitas affabilitas vocatꝛ·
Jtē aſtutia mercatoꝝ prudētia nominatꝛ·
Septima aſtutia ꝛ omniū ꝑiculoſiſſi/
ma ē ipſa pax·i·ceſſatio tēptionum·quaʒ
multi imꝑiti vehemētiſſime cōcupiſcūt·et
inſtāter ꝑoſcūt. Hec aūt ē adeo ꝑniciosa·
vt de ea dicat om̄is eccl'ia ſanctoꝝ: Ecce
ī pace amaritudo mea amariſſima. Et cō/
tra hoc dr̄ Jaco·i. Om̄e gaudiū eſtimate
fratres mei·cū in varias tēptationes inci/
deritis. Et Job.vij. Tēptatio ē vita ho/
minis ſuper terrā· igitꝛ priuatio ꝛ carentia
tēptationis mors ē. Non enī viuit q̇ non
tēptatꝛ. Quātū ad ſc̄dm ꝑncipale hu/
ius ſermonis ē ſciendū· ꝙ quinq̄ʒ mala ex
illa pace ꝓueniūt·cū hō caret om̄i tēptati/
one. Quorū primū ē ſecuritas·qua timor
dei expellitꝛ· q̇ ē cuſtos virtutū ꝛ oīuʒ me/
ritoꝝ. Vn̄ dr̄ Eccl.xxvij. Niſi inſtāter te/
nueris te in timore dn̄i·cito ſubuertetꝛ do/
mus tua. Et ecōtra dicit Augꝰ·li.x. ꝯfeſ·
Nemo ſecurus debet eſſe ī hac vita·q̄ to/
ta temptatio noīatur· vt q̇ fieri potuit ex
deteriori melior·nō fiat ecōuerſo d̄ meliori
deterior. Vn̄ Gregꝰ·li.ij. Sepe quē tem/
ptationis certamen ſuꝑare nō valuit ſua
ſecuritas deteriꝰ ſtrauit. Et ratio huiꝰ ē·
qꝛ talis ſecuritas expellit timorē· ꝛ expul/
ſo timore·homo ē quaſi ciuitas ſine muro
ꝛ domus ſine oſtio· et ideo facillime capi/
tur a diabolo. Vn̄ Bern̄. Connexa ſunt
q̇deʒ religio ꝛ timor nec manere pōt alteꝝ
ſine altero. Vn̄ Eccl.xxxiij. Timenti deuʒ

nō occurrunt mala· ſ; in tēptatione deus
illū ꝯſeruabit ꝛ liberabit a malis. Sc̄dʒ
malū ē deſidia ſiue pigritia q̄ etiā nō ſolū
ad fugam·ſ; ad pugnaʒ tardi ſumus·qꝛ ꝑ
iacula tēptationū boni excitantꝛ ad bonū
opus·ꝛ in tēptationibꝫ ꝯſtituti ꝑgunt ad/
iutoriū dei ꝑ ſuffragia ſanctoꝝ·orant·ie/
iunant·genua flectunt·et ſic d̄ alijs. Sʒ q̇
in pace ꝛ ſine tēptatione ſūt deſides effici/
untur. Ergo illa pax recte cōꝑatꝛ rubigini
qꝛ nihil intantū conſumit ferrū ſicut rubi/
go· Sic ociū mentē hoīs. Sʒ qn̄ cū fer/
ro oꝑam̄·tunc mūdatꝛ· ꝛ ſplēdidiꝰ redditꝛ.
Sic boni ꝑ tēptationes a rubigine pecca/
ti purgantꝛ· ꝛ ad debitū candorē pariter et
ſplendorē ꝑducuntꝛ. Tertiū malū ē ela/
tio qꝛ tales q̇ nō tēptantur· qn̄q̄ʒ putāt ſe
tam ſanctos eſſe·ꝙ diabolꝰ non audet eis
appropinquare· cū tn̄ ꝯtrariū potiꝰ debe/
rent cogitare·et credere ſe debiles et adeo
infirmos·ꝙ omni tēptationi ſuccūberent.
Et ꝓpter h̄ om̄ipotens ꝛ miſericors deus
eos tēptari nō ſinit. Quartū ē ꝯtemptꝰ
fratrū ꝛ ꝓximoꝝ. Cū enī talis q̇ ē in pace ꝛ
ſine tēptatione audit alios tā inconſuetas
ꝛ inauditas tēptationes pati·cōtemnēdo
ꝓximos dicit·ꝙ tales tēptationes nō de/
berent ī chriſtianū cadere·nec enī chriſtia/
nus deberet talia cogitare· ꝛ ꝙ ille viliſſi/
mus eſt q̇ talia cogitat·et ſic ſpernit alios
tēptatos·credens eos eſſe malos· et ſe ob
id qꝛ nō tēptatꝛ eſtimans bonū·cū ecōuer/
ſo ipſi tēptati ſint filij dei·ꝛ ipſi q̇ non tē/
ptātur fortaſſis inimici dei ꝛ filij diaboli.
Quintū malū eſt duritia cordis et mīa
ad ꝓximos q̇ ſic temptantꝛ. Naʒ adeo illi
q̇ nō tēptantꝛ in eos obdurantꝛ·vt etiā eis
nec cōdolendū nec cōmiſerādū putēt. Di/
cunt enī ꝙ decoriādus vel cōburēdꝰ eſſet
q̇ talia cogitat. Quis vnq̄ʒ audiuit tales
incōſuetas et inauditas temptationes· et
qn̄ q̇s ſic obduratꝛ ꝯ ꝓximos ꝛ nō cōpatitꝛ
eis·eſt ſignū ꝙ ille nō eſt bonus neq̄ʒ ꝑfe/
ctus·ſed qn̄ q̇s ex corde cōpatitꝛ·ē ſignum
bonitatis. Vn̄ Gregꝰ. Jn tāto q̇s ꝑfectꝰ
ē·inquātū ſētit dolores alienos. Qua/ E
tum ad tertiā ꝑtem huiꝰ ſermonis nota

exemplū de cōtinua temptatione diaboli.
Fuit qdā monachus fili⁹ ſacerdotis ido-
loꝝ. q cū puulus eſſet et induceret templo
idoli. vnde ꝑ tpe quodaꝫ cum pater eius
ītraret vt ſacrificaret idolis. ītrauit ⁊ ipſe
poſt eum occulte. ⁊ vidit ſathanam ī ſolio
ſedentē ⁊ omnē militiā eius aſtantē. ⁊ ecce
repēte vn⁹ ex pncipib⁹ ei⁹ veniēs adorauit
eum. Cui dixit diabol⁹. vn̄ venis. At ille.
Fui in illa puincia. ⁊ ſuſcitaui bella ⁊ effu-
ſiones ſanguinū. Et dixit ad eū diabolus
In quāto tpe h̄ feciſti? Et reſpōdit in tri-
ginta dieb⁹. ⁊ iuſſit euꝫ flagellari dicens:
Solū tanto tpe h̄ feciſti. Et ecce alius ve-
nit ⁊ adorauit eū. ⁊ ab eo īterrogat⁹ vnde
veniret. Rn̄dit. fui in mari. ⁊ ſuſcitaui vē-
tos ⁊ cōmotiones ⁊ ſubmerſi naues cū ho-
minibus. Et dixit ei diabolus: In quāto
tpe hoc feciſti? Rn̄dit ille. In viginti die-
bus. Et hūc ſimiliter flagellauit. Et terti⁹
venit et ſi ſia nūciauit dicens: In nuptijs
feci diſſenſiones. ⁊ ipſum ſponſum occide-
runt. ⁊ hūc cōſimiliter iuſſit flagellari. Et
ali⁹ venit dicens: Jam q̄draginta annis
quendaꝫ monachū impugnaui. ⁊ vix iſta
nocte ꝑualui ⁊ feci eum fornicari. qđ dia-
bolus audiens. mox ſurrexit ⁊ oſculat⁹ eſt
eum. ⁊ tollēs coronam quā habuit. poſuit
in caput ei⁹. ⁊ fecit eū ſibi cōſedere. Et ille
cum hoc vidiſſet intra ſe dixit. vere magn⁹
valde eſt ordo monachoꝝ. ⁊ ſtatim factus
fuit monachus.

¶ De vigitiquattuor generib⁹ hominū q falſificāt fidē. Ser. xli.

(m) Mulier magna
eſt fides tua. Fiat tibi vt vis.
Matth. xv. Mar. vij. Ariſto. viij. phyſi-
coꝝ. Illud eſt prius quo exiſtēte non ſunt
alia. Sꝫ ſine fide aliē virtutes nihil ſunt
q̄tum ad vtilitateꝫ aliquā. ergo fides eſt
pma virtutū. ⁊ pma via ad celum ducens
Vnde Heb. xi. Impoſſibile eſt ſine fide
placere deo. ergo ſi ſaluari volumus. prē
omnib⁹ oportet nos habere fidem. exēplo
iſtius mulieris chananeē. quā chriſt⁹ lau-
dauit in verbis premiſſis dicēs: O mulier
magna eſt fides tua. Vn̄ ſciendū ꝙ fi- F
des ē frequēter ꝑdicāda chriſti fidelibus.
Vn̄ di in decre. Fides ſymboli ē publice
ꝑdicāda laicis. de ꝯſe. diſ. iiij. Symbolū
Inſup fides a chriſti fidelib⁹ diligēter eſt
ſeruāda ⁊ cuſtodiēda. Tū q2 neceſſaria ē
ad ſalutē vt bona opa ſint meritoria. tum
q2 diabol⁹ ei magis inſidiat̄ q̄ꝫ bonis ope-
rib⁹. q2 bona opa nō ſaluāt ſine fide. Vn̄
Aug⁹. Sicut rami ex ariditate radicis are-
ſcunt. ita ⁊ quēlibet opa licet videāt̄ bona
tn̄ nō ſunt ſi a ſoliditate fidei diſiungāt̄.
Vn̄ minimū op⁹ in fide ⁊ in gr̄a factū pl⁹
placet deo. q̄ꝫ omnia opa vnquā facta ab
oīmbus infidelibus. Ex h̄ ptꝫ ꝙ fides eſt
homī valde vtilis. Ipſa enī facit hominē
filiū dei ī baptiſmo. Gal. iij. Omnes filij
dei eſtis ꝑ fideꝫ. Ipſa enī impetrat a deo
quicq̇d vult. Vn̄ Matth. viij. Sicͭ credi-
diſti ſic fiat tibi. Ipſa ē enī fundamētum
omnis meriti dei. De q Apl's dic̄. ij. Cori.
iij. Fundamētum aliud nemo pōt ponere
ꝑter illud qđ poſituꝫ ē qđ ē chriſt⁹ ieſus. i.
fides chriſti. Vn̄ Aug⁹. Fides ē bonoruꝫ
oīuꝫ fundamētuꝫ. fides ē humanē ſalutis
initiū. Nam ex fidē nō ē ſalus. Vn̄ oīmes
iudei. heretici. ⁊ pagani. ſūt in ſtatu dāna-
toꝝ. Vn̄ Mar. xvi. Qui crediderit ⁊ ba-
ptiçat⁹ fuerit ſaluus erit. ⁊ q nō crediderit
dānabit̄. Vn̄ etiaꝫ Aug⁹. Nemo liberat̄
a dānatione q̄ facta ē ꝑ adam. niſi ꝑ fideꝫ
dn̄i noſtri ieſu chriſti. Vn̄ oīmes q ſaluati
ſūt ab initio mūdi. in fide ſaluati ſūt. quia
illi q ante tpa chriſti vixerūt crediderunt
chriſtū venturū ⁊ redēpturū gen⁹ humanū
ſicut nos q poſt chriſtū venim⁹ credimus
h̄ eſſe factuꝫ. Vn̄ Bern̄. Multi an̄ ſalua-
toris aduentū deū oīmpotentē timentes ⁊
diligentes ſuē ſalud gratiſſimū pmiſſorem
credentes in pmiſſionē fidelem. ſperantes
certiſſimū redemptoreꝫ in hac fide ⁊ expe-
ctatione ſaluati ſunt. ¶ Unde in pſenti G
ſermone eſt dicendū quō chriſtiani multi-
pliciter falſificāt fidē in maximū periculū
aīaꝝ ſuaꝝ. Nā qcūqꝫ vult ſaluari oportet
eū veram integram ⁊ certiſſime cum bonis